२. पाठभेद.

पृष्ठ.	पद्य.	मूळपाठ.	पाठभेद.	चरण.
		रामजन्म.		
१	२	तदनुरूप विलासकरा महा	तनुरुपें अवतारक हा महा	४
,,	३	त्या कथा निपुण तूं अवलोकीं	त्या खुणा निपुण तो अवलोकी	४
२	१०	गुणकथा श्रवणादिक साधनें	श्रवण कीर्तन आदिक साधनें	२
,,	१६	उष्मशंकित	उष्णशंकित	४
४	४०	कीं लोकशब्दकृततांप	लोकीकशब्दकृततांप	४
,,	४३	वै खरी	कीं खरी	३
५	४४	त्या सुखाच्या सुकाळीं	उत्सवाच्या सुकाळीं	२
		अहल्योद्धार.		
८	३२	कृपा कुतनु	कृपाकुतुक	४
,,	३५	जनीं	जनां	४
,,	३७	सेवीतसे	सोशीतसे	४
,,	४०	वसे ज्यांत अखंड	जयाच्या स्वपदींच	२
,,	४२	स्पर्श कांचन करी परिसाचा	स्पर्श लोह करितां परिसाचा	१
९	४३	हे दशा जे सतीतें	हे दशा जीस तीतें	३
,,	,,	रघुपति पदपद्मीं स्पर्शतां नास तीतें	रघुपतिविण कोणी उद्धरावें सतीतें	४
,,	४६	सजल	प्रलय	१
,,	५०	स्तवित	नमित	२
,,	,,	दान देही	हा न देही	४
१०	५६	कौस्तुभकंधरा	सुंदर कंधरा	२
,,	६२	जगद्धाम	जगद्वंद्य	३
,,	,,	तुझे पादपद्मींच मी मुक्त	जयाच्या पदें मुक्त मी आजि	४
		सीतास्वयंवर.		
१३	२५	धनु आपण	चिमणेपण	३
१४	३१	प्रभुचाचि लाहो	प्रभुच्या लिला हो	४

पृष्ठ.	पद्य.	मूळपाठ.	पाठभेद.	चरण.
१४	३४	उत्सवो दिव्य याला	ऊंस हो दिव्य याला	४
१५	४१	चट्ट सारे	चाट सारे	२
१७	६२	परमहंस इ०	म्हणति सर्व हत व्यवसाय कीं। मरण आजि मनोभवसायकीं ॥	३-४
,,	६७	सुधा	सिता	१
२०	८६	नवरा हो	न वरा वो	३
,,	,,	राहो	रावो	४
,,	८९	माळा हे कमळा विचारुनि गळां घाली जगजीवना	एवं श्री नवरी दुजांस न वरी अर्पी मुकुंदी मना	४
२१	९४	झालें बोल जें हें कार्य	झालें बोले हें जों आर्य	७
,,	,,	अक्षततर	अक्षताक्षर	१५
		मुक्तिचि	मुक्तिच्या	१६
,,	९६	सीताशरीरावरि	सीताशरीरांतरिं	२
,,	१००	तदर्थनाद्यहि	तदर्थनाद्यहि	४
२२	१०९	न वाची	नवा ची	२
,,	१११	आला	जाला	१
२३	११३	जमदग्नी	जामदग्नी	२

भरतभाव.

पृष्ठ.	पद्य.	मूळपाठ.	पाठभेद.	चरण.
२५	१८	वृषाक्रांत	वृषाकांत	३
२९	६५	अब्द	शब्द	४
,,	६६	तों माडल्या तिधिहि सत्वर इ०	तों राणिया तिधिहि येउनि भेटल्या हो। पूजुनि त्यांस मग वंदुनि सेविल्या हो।	३-४
३०	८४	रडत म्हणतसे	रडत कणतसे	३
३१	८५	सुरकार्या म्यांचि हा हेतु केला	सुरकार्यालागि म्यां हेतु केले	३
,,	,,	भुकेला	भुकेले	४

लोपामुद्रासंवाद.

पृष्ठ.	पद्य.	मूळपाठ.	पाठभेद.	चरण.
,,	३	लाघवाचा	राघवाचा	४
३२	५	करितांचि	म्हणतांचि	३
३३	१२	मानितें कोड वाटे	चालतां पायवाटे	२

पृष्ठ.	पद्य.	मूळपाठ.	पाठभेद.	चरण.
३३	१४	निःशेष	निःशंक	४
,,	१७	सति	बहु	४
,,	२१	तुला	न मी	३
,,	२२	शब्दश्राणी	शब्दवाणी	१
३४	३४	असा राघवाचा	अशा शब्दमाला	१
,,	,,	संवाद, श्रीजानकीची इ०	या श्लोकाचे पुढील ३ चरण वेगळे आढळतात ते असेः— 'जाल्या अर्पी त्याचि सर्वोत्तमाला । प्रेमें वर्णी बुद्धि ते वामनाची । वाणी रामीं हेचि सेवा मनाची ॥'	२-४

विराटपर्व.

पृष्ठ.	पद्य.	मूळपाठ.	पाठभेद.	चरण.
३५	४	वक्षपाते	पक्षपातें	४
,,	६	म्हणवी	म्हणती	१
३६	११	होये	होई	४
,,	१५	गोढवाणी	कोढवाणी	२
,,	१४	ज्वलितज्वलन जैसा दावि होई समीरें	मदनतनु परी हा काळ कैसा क्रमी रे	४
,,	१६	मधुजा	न दुजा	४
,,	१७	माने	माना	४
,,	१८	शीळापरी	शीळेपरी	४
३७	२८	शीळावती	शीलावंती	२
३८	३६	प्रमाण	प्रामाण्य	१
,,	४२	अयोग्य	नायोग्य	४
३९	५५	स्वरुपकाननें	स्वर पिकाननें	४
४०	५६	क्षोभलें	फूललें	२
,,	६२	सरता	सरिसा	३
,,	६५	समस्ती	स्वमस्ती	२
,,	,,	हस्तीन्द्र	हस्त्याव्ह	३
४१	७२	न लाह या	नाशवया	२
४२	९१	महतरा	वत्सरा	२

पृष्ठ.	पद्य.	मूळपाठ.	पाठभेद.	चरण.
४३	७	वैवस्थ	र्थविध	४
४४	१२	तदुपरि लघुगृहें तीं चंदनाच्या कळ्यांची	सघन किति कुल्पें बांकड्या आंकड्यांचीं	४
४४	१३	विक्रीय सारे	विक्रीपसारे	४
,,	१४	देह भातें	लोहभा ते	१
,,	,,	निशिदिन चौकशीनें	निशिदिनिं चवकीतें	३
,,	१६	रिपुभयानन	रिपु भयानक	२
४५	३१	आवनीचा	या क्षितीचा	२
,,	३२	जो नेणता रव प्रपंचिक ऊपचार	धर्मार्थिकामसहमोक्ष गृहीं तयार	२
४६	३४	कृतांत	कृतींत	२
,,	४०	संपत्तिदान करी तो बहुसा उदारा!	संपत्ति वानुं किति मी बहुती उदारा	२
,,	४३	रिझवीं रे!	रिझवीन	३
,,	,,	पुरवीं रे!	पुरवीन	४
,,	४४	तद्वाक्यसुधाकरासी	तद्वाक्यसुधैकरासी	१
४७	५०	प्रकाशतनुभा	प्रकाशित नभा	२
४७	५०	वरी	परी	४
४९	७९	प्रतापार्क हा या सरी कैंवि राजे	जया देखतां क्षीण पृथ्वींत राजे	४
,,	८१	जयजया	हो जया	३
,,	८२	गायन नर्तकाची	गायकनर्तकांची	१
५०	९०	सज्जित कळा	सज्जनकळा	२
५०	९०	इतर	फिरुन	४
,,	९३	अन्नपत्री	आम्रपत्री	३
५१	९५	असें	कसें	४
,,	१००	अक्षरे	न क्षरे	४
,,	१०४	स्थळविग्रहींचे	स्थुळविग्रहींचे	४
,,	१०५	अंगप्रभे कांति विभावरी रे!	अंगप्रभा कांचनभा वरी रे!	२
,,	१०६	येतो जन अप्रकाशी	ये तेज नभ प्रकाशी	४
५२	१०९	गोरससाधनाची	गोधनसाधनाची	३
५२	१२३	जगा कोपल्या सूख दे ईक्षणानें	जगा कोपल्या हे दहील क्षणानें	२
,,	१२६	बहुत मानसें	बहुत मासे	३

पृष्ठ.	पद्य.	मूळपाठ.	पाठभेद.	चरण.
५३	१२९	वर संभवाची	वरवैभवाची	२
५४	१३६	विचित्र तरि मत्पति ये	विचित्रतर मत्पति ते	१
,,	१३९	पाळि तो	पाळिती	४
,,	१४१	प्रिये! पाहुनीयां	प्रियेहूनि पाहे	४
५५	१४७	नृप मला यजमानसी गे!	नृपती मज मानसीं गे!	४
५५	१५०	नृपतिसे	नृपति ते	३
,,	१५५	शतसरुक्मवटी करांनीं	शतसहस्र बटीक दानीं	३
,,	,,	ओवी तशी	ओंवीतसे	४
,,	१५८	धामनाचा	धामनानें	१
,,	,,	सुखकामनाचा	सुखकामनानें	२
५६	१	इतर	यजन	४
,,	२	आत्मागमाचा	आत्मा जगाचा	१
,,	३	फेडी फार	वारी भार	३
,,	,,	हरी तीच्या दुःखा, करि निज- सुखानंदलहरी	हरी दुःखें ध्यावा, निजमनि चिदानंदलहरी	४
,,	४	पूर्व	पूर्ण	१
,,	५	कुरुकुळपती	कुरुकुळमणी	४
,,	७	नृपसदनकरी	नृपसदनि करी	४
५७	१०	रिपु धीट कदंबका जी	रिपु दुष्ट कदंबकासी	१
,,	,,	चाबका जी	चाबुकासी	२
,,	,,	यशो	यशें	४
,,	१४	वतीचा	मतीचा	४
,,	१७	बाधा	बाधी	४
,,	१९	तव	बहु	२
,,	२०	नायकांची	नायिकांची	४
५८	२४	केसरीचे	केसरीसे	३
,,	,,	सरीचे	सरीसे	४
,,	२६	कां तूं सत्वर जाउनी पुनरपि इ०	कां आलास फिरून वारणग- ती संतप्त उष्मांत या	४
५९	३५	पीडिलें काम संताप आहे.	पीडिलो, कारण संताप आहे.	४
,,	३७	कामिनीचें	कां मनींचें	२
,,	३८	करभाप	करभाक	१
,,	,,	सुभाप तीसीं	शुभा सतीसीं	२

पृष्ठ.	पद्य.	मूळपाठ.	पाठभेद.	चरण.
५९	३९	संतुष्ट कीं होय	संतुष्ट हो का	२
,,	४२	सुधा	सुरा	४
,,	४३	निवळ	निखळ	१
,,	,,	प्रतिभा	सुविभा	२
,,	,,	आणि तीची	त्या रितीची	३
,,	४४	नेमस्त	समस्त	२
,,	,,	औक	औकिं	२
६०	५१	रति	रवि	२
,,	५२	भय	भयिं	४
,,	५३	भये	बहू	१
,,	,,	विधीचें	विधीनें	३
,,	,,	विधीचें	विधीनें	४
,,	५९	संगये तूं	संशया तूं	३
६१	६०	चंद्रकळिसा	इंदुकलिका	१
,,	६१	चावट	चावटि	३
,,	६५	करीचाली चित्तें	करीचालीची ते	२
,,	,,	करी तेव्हांची तो	करी तेव्हां चिंता	३
,,	,,	शिळा चिंता झाली	शिलाची ते झाली	४
,,	६६	स्वधर्म	सधर्म	२
,,	६९	ताणी	हाणी	२
,,	,,	देखिलें ही	देखियेलें	४
६२	७६	करीत मना	करी न मना	२
,,	८०	विद्युत्प्रभा	धीची प्रभा	१
,,	,,	करि निची	करिणिची	२
६३	८१	अशी	अशा	२
,,	,,	ताडिलें	ताडितां	४
,,	८२	कइसा	परि कां	४
,,	८३	असुगी	अझुनी	४
,,	८४	महीपती	पृथ्वीपती	१
,,	,,	जन मोघ वांचे	जन ओघ वांचे	२
,,	८५	राज न	रे ! जन	१
,,	,,	साहा मयाचा	साहास याचा	२
,,	,,	दाह या या	दाहयांदा	४

पृष्ठ.	पद्य.	मूळपाठ.	पाठभेद.	चरण.
६३	८७	उस्रावधीतुल्य	उश्रावधीतुल्य, व उस्रावतीतुल्य	१
,,	९२	निज	अति	१
६४	९३	मोडोनि	सोडोनि	४
,,	९४	कीं तुल्य गुणीं महिमा न लाहो	लाहो कृपेचा मज चांगला हो	४
,,	९५	रक्षूनि हो नृप खरा इ०	राजीत वैभव तुला गजधूल राजी	२
,,	१००	खर रौरवा हो	सुख रौरवा हो	२
,,	१०१	दीन वानी	दीन वाणी	४
,,	१०४	लोचन	लोचनिं	२
,,	१०५	भीम भावें	भीमरावें	२
६५	१०६	पतिव्रताचे	पतिव्रता ते	१
,,	१०७	सुकशी	चुकशी	४
,,	१०८	बोलोनियां	भोगूनियां	३
,,	१११	ते	हे	१
,,	११३	कइशा	कसल्या	१
,,	११४	जे वयां	जेधवां	,,
,,	११५	काचा	काच्या	,,
,,	११७	खरपतीस	खळपतीस	३
,,	११८	जा	ज्या	१
६६	१२०	चंद्रनयनी	चंद्रवदने	,,
,,	१२१	कंठीरवा कटकटा	कुटिल वाक्पुटिं कटा	,,
,,	१२२	या बहु	यावरि	३
,,	१२५	भराबळाचे	परा बळाचे	१
,,	१२६	खिन्न पाणी	खिन्नवाणी	३
,,	१२७	जिला कृष्ण मानी इ०	रडे फार राया मृगेंद्राकटी रे !	४
,,	१२९	खसरी	सखरीं	,,
६७	१३४	हाक	वोक	१
,,	१३७	दीन	दीनें	४
६८	१४२	वलि	बलि	,,
,,	१४३	कटारे	कुठारे	२
,,	१४४	रत्नें वळी	रत्नावली	३
,,	१४५	संतोष हष्टि दम	संतोषळा दृशम	२
,,	१४९	तारागणांचा	तारागणांच्या	,,

पृष्ठ.	पद्य.	मूळपाठ.	पाठभेद.	चरण.
६८	१५३	खष्ट	कष्ट	१
,,	१५४	परिपूजि	परिपूज्य	४
६९	१६०	सुधारसा हे	उदारसा हो	१
,,	,,	साहे	साहो	२
७०	१६७	विक्रमार्सि	शक्रमाली	३
,,	१७३	कीं पततेपतीतें	दुर्धर कांपती ते	२
,,	१७६	परमधा न	परम घात	,,
,,	१७७	पतींच्या भया वारिल्या	पतींच्या भयें वरिला	३
७१	१७९	अपांक्त	अपक्त	३
,,	१८०	स्वरूपें जशी इ०	प्रयत्नें करा सुंदरा येन लक्षी.	३
,,	१८३	भला	मला	४
,,	१८४	गुणि	गुण	२
,,	१८६	टाकि निःशेष	टाकुनी लेश	३
७२	१९७	भंगला	मातला	२
७३	२०३	तसा	तया	३
,,	,,	ओढिता	वेढिला	४
,,	२०४	दुर्मती	दुर्मती	३
,,	२०७	त्याच्या	तीच्या	१
,,	२०९	मना	बरा	,,
७४	२११	आमोळी	आवोळी	४
,,	२१३	करें	बरें	३
,,	२१४	गतीचा	करीचा	१
,,	,,	पति गजगतिचा	कुरुगजपतिचा	,,
,,	,,	कीचकायु क्षयानें	कीचका इक्षुमाने	,,
,,	२१६	चे घटनी	संघटणी	,,
,,	,,	सूत	नृप	३
,,	२१८	खळखळुनि	खळबळुनि	१
,,	,,	निजसदन	निजसदनिं	२
७५	२२२	ते मा	नेमा	,,
,,	,,	दामाची वधु लाभळा न इत्या०	दायाचे वधुला न लाम इत्या०	३
७६	२२६	हे त्याच्या	हेल्याच्या	४
,,	२२७	नानायशा शेखरा	ना तापसा शंकरा	३
,,	२२९	शरण अलियाचा	शरण अलियाच्या	,,

पृष्ठ.	पद्य.	मूळपाठ.	पाठभेद.	चरण.
७६	२३१	विघडी	विघडी	४
,,	२३२	पडे	पडो	१
७७	२३६	बापजननी	बापमहिते	,,
,,	२४०	कनिष्ठाकसा	कनिष्ठां कसा	,,
७८	२४३	हुतभुजमुखिं	हुतमुखिं वधु	२
,,	२४६	इंदुवदनीपाशीं लते	इंदुवदनीपाशील ते	१
,,	,,	बंधूचें शव फार	बंधूचे शवभार	३
,,	२४७	देतां	देशी	,,
,,	२४८	बोला	घालें	४
७९	२५१	गंतव्य	प्रयाण	२
,,	२५३	लक्ष्मणेसी	लक्ष्मणांसी	,,
,,	२५८	तुच्छ ती शक्त	तुष्टती शक्र	४
८०	२६१	सकळ	सुरस	१
,,	,,	ऐक	एक	३
८०	९	परा	नरा	४
८१	१०	देती	देते	,,
,,	११	काळ	कष्ट	३
८१	१८	जो सदाही	जीस दाही	४
८२	२१	या	या	२
,,	२३	निज	मग	४
,,	२४	गजसाव्हयगामीं	गजपूरगामीं	१
,,	२५	नरपती	महिपती	,,
,,	,,	थाक	थांग	२
,,	२८	अश्वांग वावरि	अश्वांगवांवरि	३
,,	,,	करीपति ते	पती नृपती	,,
,,	३१	या शीघ्र	यायासि	४
८३	४१	वरतां	वदला	,,
८४	५०	असा खरा	ऐसा कहा	,,
,,	५३	शूरा	वाच्या	२
८५	५६	प्रकाशे	प्रकाशा	१
,,	१	हत जयाचा	हरि जयाऽजीं	,,
८६	३	लवोनी	लपोनी	२

पृष्ठ.	पद्य.	मूळपाठ.	पाठभेद.	चरण.
८६	३	ठावी	वाट	४
,,	४	सद्गीत पूर्वज नृपेंद्र बरा वराजी	सद्वंश सद्गुण नृपा तुजलोक राजी	१
,,	६	कसे	असे	३
,,	७	जे जिंतणार रणशत्रु इ०	सर्वत्र धारण मनोगति राज जी जी	४
८७	१४	बइसूनि शूर	बसुनी मधूर	,,
,,	१५	शत्रुचार गणीं रणीं इ०	शत्रूच्या हरणीं रणीं विखरणीं दाना द्विजां राजया	१
,,	१६	सद्वासनेची	शब्द सर्वेंची	३
९०	४१	हर्षला	हर्षता	,,
९१	४५	होत	होस	४
,,	४७	तमें	तसें	२
,,	,,	दिशा केल्या तमें	दशा कल्पांत ते	,,
९२	५८	मस्त	मत्त	३
९३	६५	सन्मान	मन्मान	१
९४	८३	द्रोणादि ही द्विजसमागमि विप्र तीघे	द्रोणादि आत्मजनबंधु समग्र तीघे	४
९५	८४	येत अवघेच	येत अविवेकि	,,
,,	८५	ऐसे	ऐशा	१
,,	,,	सैनीक दुर्योधन	कर्णादि दुर्योधन-दुरुनि सैनिकादि	४
९५	८८	गोपराया	गौ पराया	२
,,	,,	उतानी	उताणी	४
,,	९४	मत्कारि कंडना दे	मत्करकांडनादें	१
९६	१०१	रणकर शशी ही अतुरसा	रणकर कशीही अतुरसा किंवा रण शर करी ही अपुरसा	२
,,	,,	जगें तीन्ही वाणी	जगेंना शत्रू कीं	४
,,	१०५	मरकळकळपानें	मदगजकळपातें	१
,,	१०६	कुशीसी	खुशीसी	४
,,	१०७	फळेल	कळेल	,,
९७	१११	उत्तरेतें	उत्तरातें	२
,,	,,	रथदोरे	हयदोरे	३
,,	११६	झांकीन	झांकील	२
९८	१२७	जीता	जीतीं	४

पृष्ठ.	पद्य.	मूळपाठ.	पाठभेद.	चरण.
९८	१२८	अईसेज	अमंगळ	३
९९	१३२	जोडोनि	सोडोनि	४
,,	१३५	नये, गुणसारा	नसे, च असारा	२
१००	२	ताता	त्वांही	३
,,	५	भाती	माती	१
१०१	१७	साजले	माजले	२
१०२	२५	युद्धापर टंक	युद्धा परता किं	,,
,,	२६	पळविं तूं	पळलवीं	३
,,	३१	किंतर महारथी रे!	किंवर भार थीरे	१
१०३	३८	भवप्रियाचाक्षर संप्रदाया	नवसीत याच्या क्षरसंपदा या	४
,,	३९	गोहरोनी	गौ हरूनी, व, गोंजरोनी	१
,,	४०	वागवी	नागवी	४
,,	४१	प्रभावती	प्रभा विती	२
,,	४४	लोकमानी	केतुमानी	१
१०४	५१	बहुत मज गुणक्षा काम आहे महासी	बहु मज गुणसारा काम आहे महासी, किंवा, मनासी	४
,,	५३	कुरुकुळा	कुरुमुळां	१
१०५	५८	न जाणे कळा नांदते अंतकाची	न जाणों कळा जाण ते अंतकाची	४
,,	६०	फणीतुल्य	फणातुल्य	१
,,	६१	सुभद्रापतीच्या पदें ते	सुभद्रापती चाप तें दे	१
१०६	७१	अवंचनाचें	अकांचनाचें	३
,,	७२	कार्याकार्य विचारसंकटि	त्याचें ध्यान अखंड रात्रदिवशीं	२
		हरी पापें स्वदासांच रे!	नेमें करी साच रे!	२
,,	७७	शरीचे	सरीचे	१
१०७	८०	मला	मला	४
,,	८१	कळाला	कुळाला	३
,,	,,	ना तशा	नातवा	,,
,,	८८	अइक तर व सद्मी भूपती भूलि-लागे	अइकत रदपद्मी भूपती मूल लाजे	२
१०८	८९	मला भावना तेंवि नाना कदा रे!	मला भाव मातेविना नाकरा रे!	,,
,,	९२	यशस्तोम	शरस्तोम	१
,,	९३	व्हातें	हातें	,,

पृष्ठ.	पद्य.	मूळपाठ.	पाठभेद.	चरण.
१०८	९३	ते घडी	तो घडे	४
,,	९६	ये	या	,,
,,	१०१	मात सीधे	मातसी जे	३
,,	,,	चित्ता तसी घे	चित्तांत सीजे	४
१०९	१०६	माझ्या करीं	माझा करो	१
,,	१०८	मत्स्यंदना नै	मत्स्यंदनाचें	,,
,,	,,	द्विषत्कंदना नै	द्विषत्कंदनाचें	२
,,	१०९	रिपूमारयेत्यास भीभार देवा	रिपूभार ये त्यास मी त्रास देवा	१
११०	११९	धरीते	धरीतों	४
११२	१४०	तूं दाव गा !	गा ! दावें तूं	१
,,	१४५	असें बोलिला	असा बोलिजे	३
११३	१५७	दुर्दांतता राहवी	दुर्दांततोरा हवी	२
,,	१५८	ना तूं	तूं गा !	३
११४	१६४	संभ्रमा	वैभवा	४
,,	१६७	गोवा सराचा	गोवा सुरांचा	१
११५	१७४	जो	तो	,,
,,	१७७	निर्विष द्वंदशूकां	निर्विषां दंदशूकां	,,
११६	१८६	असा	असी	२
,,	१८८	एकबळा	एकवळा	३
११८	१	चित्ताला कळवी	चित्ता आकळवी	१
,,	,,	खालवी	खीळवी	३
,,	४	सन्मुखें	मन्मुखें	,,
,,	९	अपाये	अपावो	,,
,,	,,	नृपा ये	नृपा वो	४
१२०	२१	ते सर्व	सर्वत्र	,,
,,	२९	शोणिता	शोणितीं	१
१२१	३९	जरित अंशुकीं नागकेतु रे !	जडित भासनीं नामकेतु रे !	२
१२२	४१	तात	मान	४
१२३	६१	कालांचरणीं	कालाविली	,,
१२५	८१	संतोष	सुतोष	३
१२६	८८	झुंझले	झुंजिजे	,,
,,	,,	झीजले	झीजिजे	४

पृष्ठ.	पद्य.	मूळपाठ.	पाठभेद.	चरण.
१२७	९२	सरे	शरें	२
१२८	१०५	उग्र	ग्रस्त	,,
१३१	१३१	स्थळ असें मग त्यानें	कपट त्यां चुलत्यानें	१
१३६	१८२	कागापरी	फागावरी	१
१३८	२०४	या जगीं	जाइंगा	४
१३९	१	जळाची सिंधूची	जळा चित्सिंधूची	३
,,	४	सारे खिन्न वदील भिन्न इ०	सारे खिन्न करूनि आदि मन ते गेले पुराधीप ते	२
१४०	९	मयी	मयां	३
,,	१२	नानारंगें	नानारंगीं	४
१४१	२२	मागुता	मागुती	,,
,,	२३	स्वल्पही या	स्वल्प कांहीं	३
१४३	३७	दाहे	दाहो	२
१४७	६६	कृपाद्रभानूचे	तरी द्रुद्रानूचे	४
,,	६७	विराटाची	विराटानें	१
१४८	७२	धरोनी	घेवोनी	२
१५३	१०७	बह्णिकौतुक	विह्णिकौतुक	३

भीष्मयुद्ध.

पृष्ठ.	पद्य.	मूळपाठ.	पाठभेद.	चरण.
१५८	५	ऐकिजे	ऐक तूं	१
,,	७	असा	मशीं	२
,,	८	तया	तदा	१
१५९	११	तें	तां	३
,,	१४	प्रथित	पतित	,,
,,	,,	तसा	तया	४
१६०	१६	सदाचरणीं	तदाचरणीं	,,
,,	१७	झडो	झडु	४
,,	२०	ज्याचें	ज्याच्या	१
,,	,,	सकळा	कळला	,,
,,	२१	हे	जें	२
,,	,,	निजाचा	अजाचा	४

पृष्ठ.	पद्य.	मूळपाठ.	पाठभेद.	चरण.
		जयद्रथवध.		
१६५	५	समिच्छास्त्रवेत्ता	समस्तास्त्रवेत्ता	२
१६६	१०	जसे	जसा	४
,,	१४	भद्रप	मद्रप	१
,,	,,	होगधांग	हांगधांग	२
,,	,,	स्वाकृष्टचाप	स्वाकर्षचाप	३
,,	,,	जे	ते	४
,,	१६	उकाळत	उकावत	१
१६७	१८	अरुप दाहक	मग रथारुढ	,,
,,	२४	चौ!	रे!	,,
,,	,,	गेला	नेला	४
		दंपत्यचरित्र.		
१७१	१	मेहुण्यामाजि	मेहुणामाजि	२
,,	,,	हे	ते	३
,,	२	जें छेदितें	जे छेदिती	४
,,	३	हंसतवदन कुंती बोलली श्री-हरीतें	हंसत वदत कुंती आणखी त्या हरीतें	१
,,	४	काय	कां ये	३
,,	५	जो धन्यदेह इत्या०	मी धन्य ते हो! द्विज धर्मकामीं। तो घेउनियां करी धर्म कामीं।	१–२
,,	६	श्री	ती	१
,,	,,	आद्यशक्ति	आदिशक्ति	४
,,	७	करा जोडोनीयां इ०	करांतें जोडूनी--किंवा--कराब्जें जोडोनी कुरुपति म्हणे पद्म-नयना	१
१७२	,,	अतां	असा	४
,,	९	जसे बंधू भीमार्जुन इ०	असे बंधू भीमार्जुन एहिं तसा मी-हि तुजला	२
,,	,,	वदोनीयां	असोनीयां	४
,,	१०	ऊर्णी नातीं	उत्तीर्णांतें	२
,,	,,	अशी	असें	,,
,,	,,	मी नत	आणित	,,

पृष्ठ.	पद्य.	मूळपाठ.	पाठभेद.	चरण.
१७२	१३	हरी बोलतां बोलला	असें ऐकतां बोलली	२
,,	,,	म्हणे	नसे	३
,,	१४	त्यां सुखराजधानी	त्यां सुख सावधानें–किंवा–त्यां निज सावधानीं	२

शुकाष्टक.

पृष्ठ.	पद्य.	मूळपाठ.	पाठभेद.	चरण.
१७३	२	जितांचि	हि पूर्ण	२
,,	४	आटती, अहो	आटल्या, जयीं	३
१७४	७	कीं तो	किंवा	,,
,,	८	यासि	त्यासि	२
,,	११	सद्न्या दिली	सद्न्यादि ही	,,

दशावतारचरित्र.

पृष्ठ.	पद्य.	मूळपाठ.	पाठभेद.	चरण.
१७५	१	मीन मी	मी नमीन	१
,,	,,	विनविला	स्तवियला	२
,,	३	हवनींचा	हवनाचा	१
,,	,,	वनींचा	वनाचा	२
,,	,,	दुर्जे नारसिंह ती	दुर्जनासि गति या	३
,,	४	साधु	याद	४
,,	५	याचिया बळिस्व	याचिली बळिस	१
,,	५	बळि सभूप	प्रबळ भूप	२
,,	,,	थोर लाभ मख इ.	थोर लाभ मजलाचि रजाचा। भार जो हरिचिया चरणाचा॥	३।४
,,	८	तुम्ही	हरी	२
,,	,,	आगमानिगम जो ऋषिदेवां। लाधला सरसिजानन देवा॥	अलभ हा सुलभ जो ऋषि देवां। लाधला स्वसुतसा वसुदेवा॥	३।४
१७६	९	ठाव तरि योग वसेना	ठायें परि नित्य वसेना	४

ध्यानमाळा.

पृष्ठ.	पद्य.	मूळपाठ.	पाठभेद.	चरण.
१७७	५	लघुघंटिकांची	लघुकिंकिणीची	४
१७८	१४	इतिहास	अतिहास्य	१
,,	,,	जांत	यांत	३

पृष्ठ.	पद्य.	मूळपाठ.	पाठभेद.	चरण.
		विष्णुध्यान.		
१७९	२	मखें	सुखें	४
,,	३	जगत्रयकोटि न	जगत्रयसंभव	,,
१८०	६	श्रीमुख तें	श्रीहरिचें	१
,,	,,	पाहणियाचि	पाहवयाचि	३
,,	७	त्यांसि	तेथ	,,
१८१	१४	निमित्त	विरक्ति	२
,,	,,	भक्ति	मूर्ति	३
		भूगोलवर्णन.		
१८३	१५	दक्षिणे	उत्तरे	४
१८५	२५	पापी	प्राणी	,,
,,	२७	मद्यसागर	महासागर	८
		नामसुधा.		
२०२	२	धाळितां	शोभतां	२
,,	,,	सरळे	सरळ	३
२०४	१३	देखिलि	भेटलि	२
,,	१६	वरि	अति	३
,,	,,	विचळला	विचरला	४
,,	२२	हरिच्या	हरीचीं	,,
२०५	२५	श्लोकींचें	श्लोकाचें	३
,,	५	सर्व	संत	२
२०६	९	असा	जसा	,,
,,	१४	ये	रे।	१
२०७	२५	नाम	पाप	३
२०८	३०	वेदवक्ते	वेदवेत्ते	१
,,	३२	रचितांतें	रुचती तीं	२
२१०	४०	प्रपंच नभ आदिक	प्रपंचादिक	१
,,	४१	तेंचि	तोचि	२
,,	४६	ब्रह्मांड तो आटतो	ब्रह्मांडिं तो वाटतो	,,

पृष्ठ.	पद्य.	मूळपाठ.	पाठभेद.	चरण.
२११	१	हरिच्या जीं गुणा	हरिगुणालागिं जीं	२
२१२	११	निश्चयासीं	निश्चयेंसी	,,
२१२	१४	हिं संगति	चि सन्मति	४
२१३	२६	त्या	ती	३
,,	,,	झाला	झाली	४
,,	२९	हें एक नामचि हि इ०	हें एक नाम तरि शुद्धि करील सर्वी	,,
२१४	४०	स्वगुण नाम करी	सगुण नाम वदे	२
२१५	५०	राहे जें कां चित्त जें इ०	राहे तें कीं बीज जें चित्त पापी	४
,,	५२	सन्मात्र	सन्मंत्र	१
,,	,,	समस्तांतरीं	समस्तांत हीं	२
२१६	५५	तो	जो	१
,,	५७	असें	अशी	,,
,,	,,	विष्णुनाम	विष्णुनामें	२
२१७	६२	गोपांगनारमण नाम विलासलीला इ०	गोपांगनारमणनाममिसें विलास। क्रीडा विहार सुचवी हृदयीं तयास	३।४
,,	६५	ते	तो	४
,,	६६	तो	तीं	,,
,,	६९	कांचन औषधी	कीं वनऔषधी	१
,,	१	शुभ	शुक	४
२१८	१०	कथा महत्संगतिच्या	कथील सत्संगतिच्या	२
२२०	२८	अकर्मेंपणीं	अकर्तेंपणीं	३
,,	३०	विशेष हि रतक्रीडादिकीं	विलास सुरतक्रीडादिकीं	२
,,	,,	पापें	पाशें	३
२२०	३१	मिष्टान्नीं विष ये इ०	मिष्टान्नीं विषही रतीविषय ते त्या ब्राह्मणें वाहिलें	२
,,	,,	आर्यकार्य	आत्मकार्य	३
२२१	३५	कामएहें	कां मग हे	२
,,	३९	नामनादें	नामवादें	४
,,	४१	भजतां	भजतो	,,

पृष्ठ.	पद्य.	मूळपाठ.	पाठभेद.	चरण.
२२१	४२	तितुका	जितुका	३
२२२	४७	कनकरत्नविमान	जडितरत्नविमान	२
२२३	४	मतें	तमें	३
,,	५	म्हणोनिहि	तथापि हि	४
,,	६	द्विज	निज	३
,,	,,	हो वारण	तूं वारण	४
२२४	९	गेला	नेला	२
,,	१०	लाविलें	लाविती	३
,,	१३	लोकनिंदा	लोकधंदा	२
,,	१७	शेपवक्त्राग्निजाळें	शापवक्त्राग्निज्वाळें	३
२२५	२२	उर्वी	सर्वी	४
,,	२५	युक्त	भक्त	,,
,,	२६	होतां	हा तो	२
२२६	३२	काय	साम्य	२
,,	३३	देहीं	ठायीं	४
,,	३५	हस्तीही तत्तरंगा	हस्तें हस्ती तरंगीं	,,
२२७	३७	अशा	अशी	२
,,	४०	तप व्रत मागती	तपोव्रत मागुती	१
,,	४२	मुखें	सुखें	४
,,	४६	तें	त्या	२
२३०	५	संयमनीपती	दक्षिणापती	४
,,	६	असें बोलतां	असे बोल ते	३
२३१	१७	मजविण	मजहुनि	१
,,	२०	पर	तरि	२
,,	२६	बाह्य जसें विदेही.	बघूं जसेंचि देही	४
२३२	१	ऐसें	तैसें	१
,,	,,	चौघही	चारही	२
,,	३	इच्छितसें	इच्छित तें	,,
,,	४	आणि ते ते	आणखी ते	४
,,	८	करिं	वरि	२
२३३	१३	जो बाराजण	जे बाराजण	४
,,	१८	प्रियतमीं	प्रिय तयीं	,,

पृष्ठ.	पद्य.	मूलपाठ.	पाठभेद.	चरण.
२३५	४२	वैष्णवधर्मींहि धर्म	दुर्लभ वैष्णव धर्म	३
२३६	४४	मनुष्यलोकांत	मनुष्यदेहांत	१
,,	,,	श्रीवासुदेवीं	श्रीवासुदेवा	३
२३७	५९	उच्च म्हणणें	ध्यान करणें	२
,,	६०	काय म्हणणें	की यम म्हणे	३
२३८	७	राहती	वाहती	४
२३९	२१	श्रुति या बळें	श्रुतिच्या बळें	४
,,	२८	करुनि	करुत	१
,,	,,	मागती	सांगती	४
२४०	२९	ज्योतिष्टोम	ज्योतिष्टोमें	,,
,,	३२	कर्मासि	कर्णासि	,,
,,	३४	कवीं	कवी	२
२४१	४१	सद्वैष्णवांची रिती	सद्वैष्णवांच्या गती	४

नृहरिदर्पण.

पृष्ठ.	पद्य.	मूलपाठ.	पाठभेद.	चरण.
२४५	६	निर्गुणत्वीं	निर्गुणत्वें	१
,,	,,	ईश्वरत्वीं	ईश्वरत्वें	२
२४६	८	चिंतिलें	योजिलें	,,
,,	१०	मारोनि	हाणोनि	३
,,	१२	सोडी	सोडी	१
२४७	२०	भी लपोनि अवघाच इ०	भीति सर्वहि तया चपळाला	४
,,	२१	ते	हो !	४
२४८	२३	तयीं	जयीं	२
,,	३१	ते	जे	४
२४९	३४	धरिती	धरितां	४
,,	३७	शिळे	शिळा	१
२५०	४५	गात जावें	या भजावें	१
,,	४६	गुरुसुता ! तुझी	गुरुस तो तुटी	२
२५१	४८	न स्वयें हरि तयां इ०	न स्मरे हरि तयीं प्रिय वाटे	३
,,	५४	मति	मनिं	४
,,	५९	त्या भजाला	श्री भजाला	१

पृष्ठ.	पद्य.	मूळपाठ.	पाठभेद.	चरण.
२५१	५९	स्वमांडीवरुनी	निजांकावरुनी	३
२५२	६१	राक्षस	सत्वर	४
,,	६५	सोडिते	तोडिले	३
,,	७०	असुराधमातें	असुरोत्तमातें	१
२५३	७४	फार	थोर	१
,,	७६	गात्र	नेत्रि	४
,,	७८	इंद्रा	पैं हा	२
,,	,,	ज्याचें	यातें	४
२५४	८५	निघातें	निपातें	३
,,	८८	टाकिं देखसिल त्यास निजात्मभावें	टाकिसील मग देखसि आत्मभावें	४
,,	९१	अशिही	परम	४
२५५	९३	कीं तूं मरूं इच्छिसि रे इ०	म्हणे खळा दैत्यकुळाधमातें	३
२५६	१००	ऐसें	ऐसा	१
,,	,,	खड्ग	खड्गें	३
,,	१०१	घडाडी	गडाडी	४
२५७	१०४	मूर्ति	रूप	३
२५९	१२७	तें	त्या	१
२६०	१३१	गमे	कथा	४
,,	१३८	तयातें	तपातें	२
२६१	१३९	सकळ काम इ०	पुरुष काम मनांतिल जो त्यजी। सुख अपार तया मग नित्य जी! ॥	१-२
,,	१४३	त्रेतायुगीं	त्रेतायुग	१
,,	१४४	तरि	अति	४

गजेंद्रमोक्ष.

२६६	१२	जनीं	जगीं	२

वामनचरित्र (प्रथम).

२६६	४	बटु	भटु	२

पृष्ठ.	पद्य.	मूळपाठ.	पाठभेद.	चरण.
२६८	२३	मोडुनी	मोडुनी	१
२६९	३४	नेला	नेली	३
२७०	४१	चिदात्मक करी	चिदात्म करितो	४

वामनचरित्र (द्वितीय).

२७१	४	ठसा पडे	जो सांपडे	२

भागवतर...यण.

२७२	१	हो तुतें	होउ ते	२
२७३	९	बांधी	बांधे	४
२८१	२	देत	देश	४
२८२	१२	चित्रकेतु	चंद्रकेतु	२
,,	,,	पुष्कर	पुष्कळ	३

कृष्णजन्म.

२८८	२६	माथा	माया	१
२८९	,,	त्याचि	त्यासि	४
,,	२८	वर्णितो	वर्णिती	४

बाळक्रीडा (प्रथम).

२९२	१	जयां पुत्र तीचा	सये! पुत्र तुझा	४
,,	६	गोडतें	गोरसें	१
२९५	३७	दीनवाणी	हीनवाणी	३
२९६	४२	वर्षतां	घर्षतां	३
,,	४३	वरीन	वरील	४
३००	७०	हरित	भुलवि	२
३०१	८०	पाहुनि	पाडुनि	३
३०२	८९	असा	अशा	३
,,	९३	वरतो	वदतो	४

पृष्ठ.	पद्य.	मूळपाठ.	पाठभेद.	चरण.
		बाळक्रीडा (द्वितीय).		
३०४	१	निज	हरि	३
३०५	२	माय	त्यासि	१
		गोरसहरण.		
३०५	९	छेद	छिद्र	२
३०६	११	तेथ ते	मंदिरीं	३
”	१७	सदशा	सहसा	२
”	१८	उग्या	उभ्या	४
”	१९	आम्हां कांहीं इ०	आम्ही कांहीं त्या न देतां हरीसो	३
३०७	२०	ठकूनि	टाकूनि	१
		उखळबंधन.		
३१२	४८	जरी स्वयें	जो न स्वयें	३
”	”	बांधिती	बांधिते	४
		वनसुधा.		
३१३	१	नर	जन	४
”	२	भक्तांहि	भक्तांसि	२
३१६	२५	मावती	देखती	३
”	२६	ज्ञान	ध्यान	२
३१७	२७	मरति	तरति	४
३१९	२	दुःख	दुष्ट	१
३२०	४	मानुनि	मागुति	४
३२१	१८	पुण्यदेहास	स्वर्गदेहास	१
३२६	२५	बाळांस	बाळांत	२
		ब्रह्मस्तुति.		
३३०	१२	न घडे	न घडे	४
३३९	१०८	तिस अलभ्य हि	जलधिची तिस	२

पृष्ठ.	पद्य.	मूळपाठ.	पाठभेद.	चरण.
३४०	११६	यापरी	यावरी	४
,,	१२४	हीतें	होतें	३
३४३	१५६	त्यांत	त्यांस	२
३५५	७७	नारें	नीरें	४
३५८	११२	तैसें	कैसें	१
३५९	१३४	विधत्रा	त्रिविधा	१
३६१	१५६	यावी	जावी	४
३६३	१८४	नाहीं	कांहीं	३
,,	,,	माती नसे	नत दिसे	४
३६९	२५१	विकारें	विचारें	२
३७०	२६७	मधीं	कधीं	१
३७१	२७५	दोघही	दोनही	१
३७५	३१७	होतो	देतो	४
,,	३२१	तथा	तया	२
३७६	३३८	मागुनि	मागुति	३
३७८	३५५	जेव्हां	जेधवां	१
,,	,,	तेव्हां	तेधवां	२
३८३	४२५	मानुनि	मानिति	४
३८७	१०	ती	ते	२
३९७	९३	सेऊनियां	ठेवूनियां	४

हरिविलास.

पृष्ठ.	पद्य.	मूळपाठ.	पाठभेद.	चरण.
४०९	३४	जळ	घृत	३
,,	३६	विषवायु	विषवाफ	३
४११	५	वरा सुकुमारा	बऱ्या सकुमारा	२
४१५	४१	रज्जु जो भवभुजंग हरीतो	जो मुकुंद भवबंध हरीतो	३
४१९	१७	विमानींहुनी	विमानांतुनी	१
४२१	३०	तोचि असें	नाचतसे	३
४२७	२	पतीचा	पतीच्या	१
४२८	१३	जैशाप्रकारें	ऐशाप्रकारें	३
४३०	३२	बरा	तनु	४

पृष्ठ.	पद्य.	मूळपाठ.	पाठभेद.	चरण.
४३४	३०	दुष्टजाती	सर्पजाती	१
४३८	३३	बाधिसि	बाधक	२
,,	३७	जळाला	गळाला	२
४४३	३	गडे	सखे	२
,,	४	जलदसुंदर	जलदश्यामल	२
४४४	१९	थारती	भारती	२

वेणुसुधा.

पृष्ठ.	पद्य.	मूळपाठ.	पाठभेद.	चरण.
४४५	७	ज्यांचें	झालें	४
४४६	१८	तो	जो	२
४४७	२३	नया	नद्या	३
४४८	३४	दाखवी	वाजवी	४
४५०	१५	असो	असा	३
४५१	३१	धूतो	धूता	४

कात्यायनीव्रत.

पृष्ठ.	पद्य.	मूळपाठ.	पाठभेद.	चरण.
४५७	१	जगपट	जडपट	१
,,	,,	कथिन तोचि कथारस आरस्य	कथिन तेचि कथारस सारसा	३
,,	२	पूजिली	पूजिती	४
,,	३	ते अविद्या	तो अविद्या	२
,,	३	करी भक्तिची यावरी सूचना ही	करी यामधें भक्तिची सूचना ही	२
,,	,,	विज्ञान	तें ज्ञान	३
४५८	५	परब्रह्मविद्येसि	परि ब्रह्मविद्येसि	४
,,	६	बोधरीतिहि अशी	(१) बोधदृष्टिस जगीं, (२) जहीं	२
,,	६	चिन्मय	विस्मय	३
,,	,,	सेवितांचि वितुळेचि अविद्या	सेविता वितळते स्वअविद्या	४
,,	७	रमायासि त्याशीं	(१) भजाया तयातें, (२) भजातें	
,,			तयातें (३) भजावेत ते या	२
,,	,,	स्वैर माया	(१) सर्व माया. (२) सार माया	३
,,	८	ताप तयां न वाटे	(१) ताप नत्यांस वाटे (२) ताप न त्यां सुवाटे	२

पृष्ठ.	पद्य.	मूळपाठ.	पाठभेद.	चरण.
४५८	९	काळ होउनि हरीच हरी	होउनी हरि हरी अवघी	२
,,	,,	म्हणुनि स्वमुखें वदे तो	(१) म्हणवूनि सुखेंचि देतो (२) म्हणवूनि मुखें वदे तो	३
,,	,,	रिति	(१) तरि (२) रति	४
,,	१०	तोचि सहस्रशीर्षा	तो प्रभु मार्गशीर्षा	१
,,	,,	फिटे	फुटे	३
,,	,,	द्वैतत्व दे पद तया	द्वैतांतकत्व पद ज्या	४
,,	११	मायेसि पूजिति हरींताचि	मायेंत तेवि हरि पूजिती	२
,,	१२	त्या पूजिती या	ते पूजिती त्या	२
,,	,,	चित्तंतु इ०	चिदंश वो वस्त्र जड भ्रमातें	३
,,	,,	देत्याच	देतेचि	४
,,	१३	च कथा	स्व कथा	१
,,	,,	माधवाची	मानवाची	३
,,	,,	मुखें हो !	सुखें हा	४
,,	१४	रवी रसाचा	विचार साचा	३
,,	,,	बोले सुधास्वाद सुधारसाचा	(१) बोधे सुधावास कथारसाचा (२) बोले सुधाशब्द कृपारसाचा	४
,,	१५	सकळां जनासी	स्थिर जंगमास	१
,,	,,	मासीं	मास	२
,,	,,	त्यांत	त्याचि	३
,,	,,	पूजूनि तीसचि तदैक्यपणें	सोन्याविणें नग न योग्य दिसे	४
४५९	२०	आशेनें स्मरत असतो तेविं	आशेनें स्मरत असतां तोचि	१
,,	,,	ते शुभ	हे शुभ	२
,,	,,	त्यास सकळा	त्या शशिकळा	३
,,	,,	स्त्रियांचे इ०	व्रताची हे चर्या म्हणउनिच झाली अवकळा	४
,,	२१	सफळ	सकळ	१
,,	,,	म्हणते	हरिती	२
,,	२२	न तदूपरीं	तदनूपरि	२
,,	,,	घेउनि अंबरें	घेउनियां बरें	३
,,	,,	कनकांबरें	मग अंबरें	४

पृष्ठ.	पद्य.	मूळपाठ.	पाठभेद.	चरण.
४५९	२४	सुर सुरारिरिपू जी	सुर नरांसि रिपू जी	२
,,	,,	देइ	देव	४
,,	२५	जीं जीं	जें जें	१
४६०	,,	या	हो	३
,,	२६	जरि इत्यादि	परि सकळ फळें तो दे, स्वगीतेंत वर्णी	३
,,	,,	परि पद इ०	सललितपण सारें मागुती त्या सुवर्णी	४
,,	२७	हि त्या	तया	२
,,	२८	कनक	कितिक	२
,,	,,	आप्त	अल्प	३
,,	२९	तों	ते	३
,,	,,	प्रभुतें वराया	प्रभु देवराया	४
,,	३०	फळमिसेंचि	फळद मींच	१
,,	,,	प्रभुचि तो फळ	फळचि तो प्रभु	२
,,	,,	म्हणउनि स्वतनू	म्हणुनि सत्व तनू	३
,,	३१	जपोनियां	जपानि ज्या	४
,,	३३	प्रतिदिनीं उदकांत	(१) हरिस गात जळांत. (२) हरिरसांत जळांत.	१
,,	,,	निघति	रिघति	२
,,	,,	हरि	प्रभु	३
,,	३४	कपटपटतंतूंचि	कपटपट चित्तंतु	३
,,	,,	चडे	जडे	४.
,,	३५	अनात्मत्व	अनामत्व	१
४६१	३६	वदे हरि सहास्य	वरी हरि सुहास	२
,,	३७	बायकानीं	गोपिकांनीं	१
,,	,,	ऐकिलासे	आयकीला	२
,,	,,	पहातांचि त्या	पहातां तया	३
,,	३८	दिसे	शशी	२
,,	,,	जडत्याग तो	जडे त्यासि ते	४
,,	३९	निरसी तो	निरसी जो	१
,,	,,	उघडचि मग तंतू	उरवि सुखहि तें तो	

पृष्ठ.	पद्य.	मूळपाठ.	पाठभेद.	चरण.
४६१	३९	निरखित	निरखिति	४
,,	४१	बैसोनियां कंठजळांत	बैसोनि आकंठजळांत	१
,,	,,	त्या कांपती प्रार्थिती	ज्या कांपति प्रार्थुनि	२
,,	४२	व्रजाला	अजाला	१
,,	,,	द्या जी	देई	४
,,	४३	हा	हे	१
,,	,,	त्याचा तुंही	त्याचाच तूंही	२
,,	४४	गोष्टीस प्रत्युतरही	गोष्टीस या उत्तर हा	१
,,	,,	व्रजराज	(१) हरिदेव (२) व्रजदेव	२
४६२	४६	करूं मग	करुनिहि	४
,,	४७	जाणतां	जाण तो	१
,,	,,	सुजाणता	सुजाण तो	२
,,	,,	करुनि सार	त्यजूनि चार	३
,,	४८	गण म्हणे	घन मणी	२
,,	५१	हे	या	२
,,	,,	उदार	उदास	३
,,	५२	जाणे	झालें	४
,,	५३	निरास	उदास	१
,,	,,	व्रत फळ पण नाहीं	व्रज सफळपणीं ही	२
,,	,,	ह्मणुनिच हरि योजी त्यांस त्याचि	म्हणुनिहि हरि योजी त्या सत्यांचे	३
,,	५५	बोळला	बोलिला	२
,,	,,	हो!	हा	४
४६३	५८	प्रीत प्रभु	प्रीतिप्रद	१
,,	,,	लाज	काम	३
,,	५९	सेवितां	सेविती	३
४६४	,,	नसे	न तो	४
,,	६३	दोन्ही पाणी	ते स्वपाणी	१
,,	,,	पडिलें	घडिलें	४
,,	६४	झालें	आलें	२
,,	६५	मुक्तहि सर्व सारा	मुक्तिचाही पसारा	२
,,	,,	हे	की	३
,,	,,	निष्फळास क्रियेची	निष्फळीं सत्क्रियेची	४

पृष्ठ.	पद्य.	मूळपाठ.	पाठभेद.	चरण.
४६४	६६	भाव हा धरुनियां करि आस	(१) प्राप्तिचा म्हणुनि चित्त निरास (२) प्राप्ति चाखुनी; चिंतुनी रास	२
,,	,,	न	तो	३
,,	,,	मान	शब्द	४
,,	६९	कामहि वास	त्याग ही जास	२
,,	,,	हाही हरी	हें सर्वही	४
,,	७१	कामालयाडपरि	कामालयावरिल	१
,,	,,	मानीतसे व्रजवधूजन	मानी तसा व्रजवधू प्रभु	४
,,	७२	अर्ध	धर्म	३
,,	७३	कर्मे स्वसक्त	(१) काम्यें स्वभक्त (२) स्वयें स्वभक्त	१
,,	,,	तर्यांकडुनि	तर्यांवरुनि	४
४६५	७५	न घडती	उघडती	२
,,	,,	मागा वदतिच	वागा वदतचि	४
,,	७६	व्रजभामिनी	वर कामिनी	१
,,	,,	गजगामिनी	(१) व्रजभामिनी (२) व्रजगा-सिनी	२
,,				
,,	७७	मागती	मागतें	२
,,	,,	जें	जो	३
,,	८०	मग गोप्रदारा	व्रज गोपदारा	१
,,	८१	त्या समयीं	ते समया	४
,,	८२	त्यासि तो म्हणति सर्व	भक्त मानिति तयास	२
,,	,,	जन	नर	४
,,	८३	मागति	मागुति	३
४६६	८४	तो हरि	कीं हरि	३
,,	८७	नावडे त्यासि मनें	नाम हें ज्यास मनीं	२
,,	,,	जेव्हां न रुचे मला हो।	जें कां न रुचे मला हे	३
,,	,,	तनूंत दामोदर नाम लाहो	तनू न दामोदर नाम लाहे	४
,,	८८	ऐशास	तैशास	२
,,	८९	यांतहि मी	यांसिहि मी	१
,,	९१	व्रतांची............सफळा	व्रजांची.............सकळां	२
,,	,,	फळति	फुलति	३

पृष्ठ.	पद्य.	मूळपाठ.	पाठभेद.	चरण.
४६६	९३	आत्मपणें	आत्मसुखें	२
,,	९४	दावी	झाली	१

यज्ञपत्न्याख्यान.

पृष्ठ.	पद्य.	मूळपाठ.	पाठभेद.	चरण.
४७६	४५	लोकुनियां	लोळुनियां	३
,,	४७	अति पार न	अति पावन	४

रासक्रीडा.

पृष्ठ.	पद्य.	मूळपाठ.	पाठभेद.	चरण.
४७९	१	श्रीपतीतें	श्रीहरीतें	१
४८०	,,	मनिं धरि	मनिं वरि	४
,,	३	नदीचे तिरीं मोगरे कुंद जाती	(१) नदीतीरचे कुंदमंदार जाती (२) नदीतीरींचे मोगरे कुंद जाती	२
४८१	७	आयकर्ता	आयकिती	२
,,	११	मधुरमुरलिमोहें	मधुरमुरलनादें	२
४८२	१४	नीर चिरें	रात्रिचरें	४
,,	१५	सुरार्पणातें	सुतर्पणातें	२
४८३	१९	वदे खरी	वदे हरी	४
,,	२०	तेथें	जेथें	२
,,	,,	ऐसें कुशल मतिनें	तीव्र स्वहित निपुणें	४
४८४	२४	काय हो !	रात्री ही	४
,,	२५	जाणों तयां इत्यादि	जाणों तयास प्रपलान्तक संहरीतो	४
,,	२६	मुखपणें मुखइंदुचि	सुखपणें सुखइंदुचि	१
४८५	३३	विकळे	बरळे	४
,,	३६	सुरत	त्वरित	३
४८६	४२	तो तुंचि सर्व	तो शर्व तूंचि	३
,,	,,	पडो	घडो	४
४८७	४५	कां छेदिशी तुझिच	कां छेदिशील तव	४
,,	४६	तत स्तनीं इत्यादि	(१) ततस्तनी विरहिता विनवी स्वदासी (२) तत स्तनीं शिरिहि या निनवी स्वदासी	४

पृष्ठ.	पद्य.	मूळपाठ.	पाठभेद.	चरण.
४८७	४७	या विधिकरीं	या लवकरी	४
,,	५०	केशचि मस्तकीं	केश समस्त कीं	१
४८८	५६	त्वरित अधराच्या स्वअमृता	अधरजनिता त्याच अमृता	३
,,	५७	स्मरहुताशन हे	स्मरहुताशि नव्हे	१
,,	,,	विझविती	(१) विनविती (२) निववित्ती	२
,,	५८	अजि	अति	२
४८९	६२	म्हणेल	म्हणोनि	२
,,	६५	विषयेंद्रियजाती	शव इंद्रिय जाती	४
,,	६७	सुकानें	सुजाणें	२
४९०	७१	त्यांस दावितसे सकळां तें	कोण वर्णिल तयां सकळांतें	२
४९१	७४	आत्मत्वयोग	आत्मज्ञयोग	१
,,	७६	रतिरंग	हरिरंग	१
,,	७७	झाला	केला	१
४९२	८०	या नंतरें त्या	जन्मांतरीं त्या	३
,,	८५	तुझ्या तपा न तुलना	तुझ्या तपांतिल अवो !	१
४९३	८९	उभारी	थरारी	२
,,	९०	पूसती	मानिती	२
,,	,,	कां करीतां	कीं करीती	३
,,	९२	अशी	असें	४
४९४	९६	वसति	फसति	३
४९६	११९	तुम्हां आम्रवृक्षारि बिल्वां	तुम्हां आम्रवृक्षासि किंवा	१
४९७	१२३	त्या धरी	कां शिवे	४
४९८	१३१	तयेतें	सतीतें	३
४९९	१३७	नश्वरांत	नश्वरांचें	३
,,	,,	जगदीश्वरांत	जगदीश्वराचें	४
५०६	१७०	गाती	गातां	२
,,	१७२	वरवे	वरुते	३
,,	१७३	ग्रंथीं चिज्जड त्या अनादि र-चिल्या	वृत्ति चिज्जडल्या, अनादि ख-चल्या	२
,,	१७४	नेले राजस राग	नेले राजस रंग	१
,,	१७५	जें राहिलें	ज्या राहिल्या	१
,,	,,	ठेविलें	ऊठिलें	३

पृष्ठ.	पद्य.	मूळपाठ.	पाठभेद.	चरण.
५०७	१७६	जें रेखिलें	(१) जें रंगिलें	१
,,	१७७	सर्वोवरीं	(१) सर्वोपरी (२) सर्वोवरी	२
,,	,,	क्रीडती	क्रीडल्या	३
,,	१७८	धरी	करी	३
,,	१८०	कालिंदी–इत्यादि	कालिंदीसलिलांत मज्जन पहा जावोनियां तो करी	२
,,	,,	गोपवधूंचिया क्रमिलिया	गोपवधूक्रिया क्रमियली	४
,,	१८१	रुची सुजन हो!	सुधारस अहो!	१
,,	,,	हेंचि ध्या त्यजुनियां	ह त्यजोनि हृदयीं	२
५०८	१८३	शिशु तें पशु, परि सुधा	शिशु प्राशनें परि दुधा	१
,,	,,	समस्तहि ऋषी	फळाविण ऋषी	२

गोपीगीत.

५१०	१३	हरी	करीं	४
,,	२२	तें	हें	१
५११	२५	जे	ते	२
५१३	४४	विविध	त्रिविध	१
,,	४५	हरी	बरी	२
,,	५०	अंगदीं	अंगठी	३

कंसवध.

५१६	१९	स्वावलोकीं	स्वाद लोकीं	४

द्वारकाविजय.

५१८	१	यदुराज	यदुवीर	१
५३४	४३	साडी रसिक जन हे	गोडी रसिक जनकीं	३
,,	,,	जे या	आणे	४
,,	,,	कृतकार्य	कृतकृत्य	२
५३६	१३	सरस	वरद	४
५३८	२६	कुशळे	उसले	३
५३९	३५	स्वरसना नवला हो	स्वपर मानव लाहो	२
,,	,,	दाखवी स्वमनिं	अंतरींच कवि	४

पृष्ठ.	पद्य.	मूळपाठ.	पाठभेद.	चरण.
५४१	१८	स्वप्रवृत्तिच	स्वप्रकृतीच	१
,,	१९	नामेंचि जो पापकुळें हरीतो	नामें मनाचे मळ जो हरीतो	४
५४३	३३	मुक्ति	मुक्तां	३

रुक्मिणीपत्रिका.

पृष्ठ.	पद्य.	मूळपाठ.	पाठभेद.	चरण.
५५२	७	धरी	धरू	३

रुक्मिणीविलास.

पृष्ठ.	पद्य.	मूळपाठ.	पाठभेद.	चरण.
५६४	७५	न भजुनी	न भजतीं	१
,,	७७	व्यर्थ	अर्थ	३
५६८	११३	तुझी	तुझ्या	१
,,	११४	बोले	बोके	२

मुकुंदविलास.

पृष्ठ.	पद्य.	मूळपाठ.	पाठभेद.	चरण.
५७५	१२	चिबरें	घरवें	१
,,	१३	सुखधाम	सुखसिंधु	४
५७६	१५	समस्तांत	समस्तांस	१
५७७	२०	अगाध	अगत्य	३
,,	,,	तों देखिले यादव अन्य वाटे	तैं देखिलें यादवसैन्य वाटे	४
५७९	३४	तैं हों नदे	तेव्हां न दे	४
५८०	३६	घडे योग तेव्हां	पुढें याग तेव्हां	४
५८१	४२	विधीस उमाधवा	न होसि रमाधवा	२
,,	,,	करिसि या रिति या कुरुनंदना	मिष करूनि तसें कुरुनंदना	३
,,	,,	यदुनंदननंदना	मगधासहि कंदना	४
,,	४३	न दे ब्राह्मणापाठि नेऊनि दान। करावें तयाच्या वधा हें निदान ॥	तयालागिं मागूनियां युद्धदाना। करावें तयाच्या वधाच्या निदाना ॥	३-४
,,	४५	घडे मुक्तिभक्तां क्रियांच्या पतींतें	पुढें भुक्ति मुक्ति क्रियांच्या पतींतें	४
५८२	४६	तुतें जेव्हां जेव्हां इत्यादि	करुनी नाना कृति क्रमुनी काळास वसती	१
५८३	५३	तसा	समा	१
,,	५९	सिद्ध	शुद्ध	१
५८४	६३	भूपजे त्यांस देवें	भूपवृंदें सदैवें	१

३. अधिक टीपा.

श्लोक.

रामजन्म (पृष्ठें १-५.)

२ जित–जिवंतपणीं.

९ नवरस–नऊ रस. (१ शृंगार २ वीर ३ करुण ४ अद्भुत ५ हास्य ६ भयानक ७ बीभत्स ८ रौद्र ९ शांत.)

१२ तनाना–गाणेंवजावणें.

१३ कुलतिलक–कुलामध्यें श्रेष्ठ असा (रामचंद्र.)

१५ करातें–किरणाला; (पक्षीं) हाताला.

,, लावियेलें करातें–हातानें कुरवाळिलें. (आपला लोभ दाखविला.)

,, लाघवातें–हस्तकौशल्याला, लीलेला.

१७ करहेम–किरणरूपसुवर्ण किंवा डागिने.

१८ मेषराशिपदवी–मेषराशीचें स्थान.

२३ कोदंडपाणी–चापहस्त.

२४ तरंग–लहरी, लाटा.

२६ मेदिनी–पृथ्वी.

३३ दीप्त झाला–पेटला.

३४ विभव–वैभव, ऐश्वर्य.

३५ परमा–फार.

४० हृदयाभिराम–हृदयाला रमविणारा.

अहल्योद्धार (पृष्ठें ५-१०.)

१ ते–तनु, तीची–मतीची. संबंध तनूकडे. बुद्धीस (मतीस). ती निर्मळ असते तेव्हां, (म्हणजे ज्या मतीस चिच्छक्ति आणि चित्स्फुरण असतें तेव्हां,) आत्मा प्रिय असतो. आत्मा हा पति आणि बुद्धि ही त्याची पत्नी असा त्यांचा संबंध आहे.

श्लोक.

आत्मता आणि मीपणा (अहंकार) यांतील भेद विसरून अहंकार हाच आत्मा असें मायेचे योगानें बुद्धीस वाटलें म्हणून ती अहंकाराचे ठिकाणीं रममाण झाली. त्या कारणानें तनु (देह) च आपण असें तिला गमे (वाटे)—बुद्धि (मति) अहल्या होय. तनु (देह) शिळा होय. तिचा उद्धार राम आपल्या चरणरजानें करी, असा अभिप्राय.

२ अहंकार–इंद्र.

,, बुद्धीस–अहल्येस.

३ प्रियात्मत्व–प्रियाचें आत्मत्व, गौतमाचें स्वरूप.

५ स्वप्रियाकार–(स्व+प्रिय+आकार)आपल्या नवऱ्याचें स्वरूप.

,, शिळाशाप–'शिळा हो' असा शाप.

७ सुरकृत्रिम–देवाचें (इंद्राचें) कपट.

,, जडात्मकता मतीची–देह मीच असा बुद्धीस झालेला भ्रम रघूत्तम नाशी. तो राम तशी–तिची (त्या अहल्येची) जडात्मकता (शिलारूप) हरु (नाश करो).

८ कुमतीतें–भ्रम पावलेल्या बुद्धीस.

१० श्वापदांचे–जनावरांचे, चपेटे–आघात.

११ अनुकंपा–दया.

,, वेचवी तप कृपारस तीचा–त्या (अहल्येचा कृपारस (मुनिचें) तप

श्लोक.

वेचवी. ऋषीच्या मनांत अहल्येविषयीं जी दया उत्पन्न झाली तिच्या योगानें ऋषीनें आपली तपश्चर्या खर्च करून अहल्येला श्वापदांपासून उपद्रव होऊं नये असें केलें—असा भाव.

१४ सीतावरणप्रसंगें–सीतेला वरण्याच्या प्रसंगानें. कौशिकविप्रसंगें–विश्वामित्र विप्राबरोबर.

१५ विदितसे–ठाऊक आहे.

१६ दिवाकरकुलांबुधिचंद्र–सूर्यकुल हाच अंबुधि (सागर) त्यांतला चंद्र (रामचंद्र).

१७ विप्रवधूश्रमा–विप्रा (गौतमा)च्या बायकोच्या कष्टांला.

२० पतिप्रीतिकामी–पतीविषयीं प्रीति हीच आहे इच्छा जिची अशी. ('मी'-चें विशेषण).

२४ देवाधमातें–देवांत नीच अशा(इंद्रा)ला.

३२ ऋषी–विश्वामित्र.

,, कुतनु–भगांकित तनु.

३३ दुर्भगा–विद्रुप.

३५ भाव–घडलेल्या गोष्टीचें तात्पर्य. कृतीतें–धन्य जे–या गोष्टीचें तात्पर्य ग्रहण करणारे जे–त्यातें.

४३ चिदात्मा–परमेश्वर, चित्पदीं–आत्म्याचे ठायीं.

,, कपटपुरुषवेषें–इंद्रानें फसविल्यामुळें. पक्षीं अहंकारानें फसविल्यामुळें.

,, हे दशा–अहल्येस. शिलारूप. पक्षीं बुद्धीस जडात्मकता. (श्लोक ७ पहावा.)

श्लोक.

४३ सतीतें–अहल्येतें; (पक्षीं) बुद्धीतें.

४५ सुपाणी–तेजस्वी. हाराचें विशेषण. अंबरीं–वस्त्रीं. (आकाशीं नव्हे). 'ततो दृष्ट्वा रघुश्रेष्ठं पीतकौशेयवाससम्.' ॥ ३७ ॥ अध्यात्मरामायण–बालकांड–सर्ग ५.

४८ पदनीरजाचा–पदकमलाचा.

,, अध्यात्मरामायणांत अहल्याकृत रामस्तोत्र आहे. बालकांड सर्ग ५ श्लोक ४३ पासून ६० पावेतों पहिल्या ९ श्लोकांतील अभिप्रायास अनुसरून येथें १७ श्लोक वामन पंडितांनीं लिहिले आहेत.

६५ वामनीं (वामनपंडितांचे ठिकाणीं असणारा) श्रीत्रिविक्रमविराम (परमेश्वराचा रहिवास) मनीं (पंडितांचे मनांत) प्रियपणें नित्यही नवा (करि या क्रियापदाचा कर्ता) कामनाशिला (पंडितांच्या वासना) चित्स्वरूप (ब्रह्मरूप) करि (केल्या). अर्थात् वामनें (प्रभूनें) इतर काम (परमेश्वराच्या) लीला गाव्या. याखेरीज दुसरा कोणताहि हेतु) नाशिला (पंडितांचे अंतःकरणांत राहूं दिला नाहीं.)

सीतास्वयंवर. (पृष्ठें १०-२३.)

१ श्रीस्वयंवरवधू–सीता ही स्वयंवरांतील वधू.

१० घनदाटले–मेघाप्रमाणें दाटीनें बसले, पुष्कळ जमा झाले.

११ विषकंठधनु–विष कंठांत (गळ्यांत) धारण करणाऱ्या शंकराचें धनुष्य.

१७ रौद्र–रुद्राचें; (पक्षीं) भयंकर.

श्लोक.

१८ अंगांगसुंदरवरा–ज्यांचे सर्व अवयव सुंदर आहेत अशांमध्यें श्रेष्ठ अशा.

२० अनंगरंगांबुधि–मदनाची लीला हाच समुद्र. [अनंग=मदन.]

२९ स्वयंवरवधूजनकाच्या–स्वयंवरवधू जी सीता तिच्या पित्याच्या.

३३ विध्वस्तकाननदशाननअंबुज–विध्वस्त (नाश केलेलें) कानन (अरण्य) त्यांतील दशानन (रावण) हेंच अंबुज (कमळ.)

३४ तनुजलजवनीं–शरीर हेंच कमलवन त्यामध्यें.

३७ अंगोत्तरातें–आंगवस्त्राला.

३८ दशास्यहंता–रावणाला मारणारा.

४३ अदृष्टीं–नशीबीं.

४७ निमिषें–निमिषांत, अल्प काळांत.

४९ श्रीमद्राघवहस्तपद्मगुण–श्रीरामचंद्राच्या हस्तकमलांतील (धनुष्याचा) गुण दोरी किंवा चांगुलपणा)

,, भवचाप–शंकराचें धनुष्य किंवा संसाररूपी धनुष्य.

,, श्रीरामकरारविंदगुण–श्रीराम+कर+अरविंद (कमल)+गुण.

५० अंडत्रास–मोठा त्रास.

५९ स्वतनुजातनु–(स्व+तनुजा+तनु) आपल्या मुलीचें शरीर. (सीता ही भूमीची मुलगी.)

६६ मळजालसुरादिकीं–मळ (पाप) जाल (जाळें) सुर (देव)=मोठे पातकी अशा इतर देवांच्या ठिकाणीं.

६७ अंगांगश्रृंगार–प्रत्येक अवयव श्रृंगारला आहे जीणें अशी सीता.

श्लोक.

६७ प्रियवामभागीं–प्रिय (रामचंद्र) त्याच्या डाव्या आंगाला.

६९ हस्तसहस्रपत्रें–हस्तकमळानें (सहस्रपत्र=कमळ).

९० घनश्यामला–मेघाप्रमाणें सांवळ्या (रामाला.)

९८ चिदनलीं–चैतन्यरूप अग्नींत.

भरतभाव. (पृष्ठें २३-३१.)

१ भरतभाव–भरताची भक्ति.

३ जननिकृतकुचेष्टा–आईनें केलेलें बाईट काम.

४ महाक्षोभ–मोठा राग.

११ अग्नितापित–अग्नीनें तप्त केलेल्या.

,, रामापराधिनिसुतास–रामाच्या अपराध केलेल्या स्त्रीच्या (कैकेयीच्या) मुलास.

१२ त्वद्गर्भसंभूतनराधमातें–तुझ्या पोटीं उत्पन्न झालेल्या नीच मनुष्याला.

१३ सद्य–आज.

१५ सानुरागें–(अनुरागासह) प्रीतीनें.

१८ तृषाक्रांत–(तृषेनें आक्रांत) तान्हेले. पहाण्याविषयीं उत्कंठित.

३८ श्रुत्यर्थ–वेदार्थ.

,, इत्यर्थ–तात्पर्य.

४२ शिष्याधम–शिष्यांमध्यें नीच.

५० गुहकनाम–गुहक आहे नांव ज्याचें तो, गुहक नांवाचा.

५७ भारती–वाणी.

६५ अब्द–मेघ.

७८ चतुर्दशवत्सरांतीं–चौदा वर्षांच्या शेवटीं.

लोपामुद्रासंवाद (पृष्ठें ३१-३४.)

२ विदितसे–विदित (ठाऊक) होती.

श्लोक.

५ क्षारसिंधु–खारट समुद्र. अगस्तीनें प्राशन करून मूत्ररूपें सोडला म्हणून खारट.

,, मुद्रा–खूण.

८ स्वरत–आपल्याच ठिकाणीं रममाण असणारा.

१९ हरि–हरण करी.

३३ सगिरिसप्ताब्धि–पर्वतांसह सात समुद्र. समुद्र सात आहेत ते हे:–१ क्षारोद २ इक्षुरसोद ३ सुरोद ४ घृतोद ५ क्षीरोद ६ दधिमंडोद ७ शुद्धोद.

विराटपर्व.

अध्याय पहिला. (पृष्ठें ३५-४२.)

१ तत्प्रियकथानक–त्याचे (त्या कृष्णाचे) प्रिय (आवडते-मित्र-पांडव) यांची कथा.

२ जनभाळणा–जनमनोरंजन.

३ षड्रसान्न–सहा रसांनीं युक्त असें अन्न. (सहा रस:–गोड, खारट, तिखट, तुरट, आंबट, कडू.)

५ अक्षराचें–विण्र्णूचें.

७ न थारे–रहात नाहीं.

८ धी–बुद्धि.

,, आकर्णिलें–ऐकलें (आ+कर्ण, कानांपर्यंत, असा मूळचा अर्थ. हा धनुष्य ओढण्याच्या संबंधाचा शब्द. पुढें 'आकर्णणें' ऐकणें असा नवा धातूच बनला.)

,, अज्ञातवास–कोणासँ न ओळखूं येतां राहणें.

९ सगुणता–गुणीपणा.

११ अद्वय–एक विचार करणारा.

श्लोक.

११ द्वंद्वबंधुद्वय–द्वंद्व असें बंधुद्वय. चार बंधु (भीम, अर्जुन, नकुळ, सहदेव.)

१३ कालिंदिवल्लभसखा–कालिंदीच्या वल्लभाचा (नवऱ्याचा) (कृष्णाचा) सोबती–अर्जुन.

१६ विलपत–शोक करी.

२२ माताब्द–वर्षभर. (अब्द=वर्ष.)

२५ गवांच्या–गाईच्या.

२७ ओकसा–ओकारीसारखा.

३५ विनयालय–विनयाचें आलय (नम्रतेचें घर) फार नम्र.

३९ वाहीम–खांद्याचा बैल, घोडा.

४० गुणाकर–(गुण+आकर) गुणांची खाण असा. मोठा गुणी.

,, बंधुराजी–बंधूंची ओळ. सर्वबंधु.

,, राजीत–शोभणारे.

४२ गिरा–वाणी.

,, देशनिर्षावधूजन–देशांतील मोठ्या लोकांच्या बायका.

,, विदी–ओळ, रस्ता.

४४ विदायी–देणगी.

४८ पदींद्राचें–इंद्राचें पद. (येथें संधि केला आहे, हा चिंतनीय आहे.)

५४ तंगे–थकली.

५५ दिग्वधूवरी–दिशारूप स्त्रीवर.

६५ हस्तींद्र–(हस्ती+इंद्र) श्रेष्ठ हत्ती. ऐरावत.

,, समस्ती–माजलेला.

७० नखेशिखा–अर्जुना.

७२ प्रमाणदीनाविण–प्रमाणाच्या दिवसाशिवाय–एक वर्ष मुदत भरल्याशिवाय.

७६ गंभीरवेदीगति–(गंभीरवेदी–अडेल ह-

श्लोक.

त्ती. जो फार वेळानें शिक्षेला जाणतो तो हत्ती. या संबंधानें पुढचे उतारे पहा:—'चिरकालेन यो वेत्ति शिक्षां परिचितामपि । गंभीरवेदी विज्ञेयः स गजो गजवेदिभिः ॥' [इति मृगचर्मायें] [रघुवंश ४-२९ शिशुपालवध ५-४९] 'त्वग्मेदात् रुधिरस्रावात् मांसस्यागलनादपि । संज्ञां न लभते यस्तु विद्यात् गंभीरवेदिनम् ॥' [इति पालकाप्ये].) हत्तीच्या गतीनें चालणारी.

७८ धनुचंडवाहीं—प्रचंड धनुष्य धारण करणाऱ्यांनीं.

अध्याय दुसरा. (पृष्ठें ४३-५९.)

२ विशद—स्पष्ट.

५ एकांबरा—(एक+अंबर) एक आहे वस्त्र जीचें अशी. एक वस्त्र नेसणारी.

११ वप्र—तट.

१३ वर्त्री—वस्त्रें काढणारे. कोष्टी.

१५ मृगशाखमुखी—वानरमुख असे दूत.

२५ पिंगदृष्टि—पिंग—लाल आहे दृष्टि ज्याची तो.

४२ वत्सर—वर्ष.

४३ नृपेंद्रसुलीन—नृपश्रेष्ठांमध्यें अत्यंत लीन.

४५ श्रेणी—ओळ.

४९ बल्लव—आचारी.

५७ अम्लानत्वें—न सुकण्यानें.

५९ सारथी—श्रेष्ठ बुद्धीचा.

६२ सत्सूद—चांगला आचारी.

६५ ओक—घर.

६६ अंक—खूण.

६७ मूर्धाभिषिक्त—अभिषेक केलेले.

७० भूभुजाला—राजाला—विराटाला.

श्लोक.

७८ ज्या—धनुष्याची दोरी.

,, बुंथी—पदर, बुरखा.

८२ नर्तक—नाचणारा.

८५ विक्रम—पराक्रम.

,, गुण—धनुष्याची दोरी.

९५ नावेक—थोडा वेळ.

९८ प्रथित—प्रख्यात.

१०० अक्षरें—अक्षर (न नाश पावणारा.)

१०२ विग्रह—देह.

१०७ उजाळी—प्रकाशित करी.

१२२ बद्धपाणी—हात जोडून.

१२८ साकार—मूर्तिमंत.

,, मा—लक्ष्मी.

१३० वरासना—वर (श्रेष्ठ) आहे आसन जीचें अशी. श्रेष्ठ कुळांतली—मोठ्या पदवीची.

१३३ सैरंध्री—घरांतलीं कामें करणारी दासी. [चतुःषष्टीकलाभिज्ञा शीलरूपादिशालिनी । प्रसाधनोपचारज्ञा सैरंध्री परिकीर्तिता ॥]

१४३ प्रसुप्त—निजलेला.

,, क्षिप्र—लौकर.

१४६ तुंड—तोंड.

१४८ मळानें—पापानें.

१४९ परपाद—दुसऱ्याचे पाय.

१५२ विग्रहसेवकां—देहाच्या (माझ्या) दासींना.

१५३ परमराजरताशी—श्रेष्ठ राजस्त्रीसारखी.

१५९ शीलवंतजन—सदाचारसंपन्न मनुष्य.

अध्याय तिजरा. (पृष्ठें ५६-८०.)

३ किर—हुकर. वराहावतारास अनुलक्षून म्हटलें आहे. किंवा किर (अव्यय) निश्चयेंकरून.

श्लोक.

१३ कणपीक–धान्याचें पीक.

„ पीकदानी–पीकदाणी. थुंकण्याचें भांडें.

१६ चारुवक्री–सुंदरमुखी. (चारु–सुंदर. वक्र–मुख.)

२१ नग–अलंकार.

२४ सुरलोकपतीसरीचे–इंद्रासारखे.

२६ असक्त–(आसक्त) लुब्ध, वेडा.

२८ अरामा–(आरामाला) अरामा नसे–आराम नाहीं. सुख नाहीं. (आराम–बाग.)

„ मनोभिरामा–सुंदर.

२९ किंकरी–दासी.

३१ खंजनाक्षी–खंजनपक्ष्याप्रमाणें आहेत डोळे जीचे ती. (खंजन–ताजवा.)

४३ प्रतिभा–तेज.

५० सद्रुप–रूपवान्.

„ नीची–खालीं.

५२ कांचनभास्वता–सोन्याप्रमाणें तेजस्वी.

„ भास्वतातें–भास्कराला (सूर्याला.)

५४ कुश्चळ अंगनाहो–कुरूप नवरा.

६४ डावलि–चुकविते. (डावलणें–चुकविणें.)

६६ गुप्तभेषी–गुप्तवेष धारण करणारे.

६७ जवें–वेगानें.

६९ धरणीधरीं–राजांनीं (विराट व धर्म या दोघांनीं.)

७१ खळालिलेतें–खळाच्या लीलेतें. दुष्टाच्या वर्तनाला (धिक्कारिती.)

७२ कुचाळी(वि०)–कुचाळी (वाईट चाळे) करणारा.

„ कुचाळी (क्रि०)–कुचाळी केली. थट्टा केली.

श्लोक.

७३ महीपात्त–पृथ्वीवर पडणें.

७७ चुकुर–घाबरी.

„ नयनाब्जीं–नेत्रकमळीं.

„ कांतीं–नखप्यांच्या ठिकाणीं.

८० कृष्णकची–कृष्ण (काळे) आहेत कच (केश) जीचे अशी.

„ शचीसम–शचीसारखी. शची–इंद्रपत्नी, इंद्राणी.

८६ लाहावया–लाधावया–पावण्यास.

८७ बहा–बोलवा.

९१ दर्प–गर्व.

९२ वीकसी–विकासी (फुलवी).

९६ जगजीवनाशी–सर्वजीवसंहारक परमेश्वर (जग+जीवन+अशी, अश्=खाणें.)

१०७ कशीतों–कसून पाहतों. परीक्षा करून पाहतों.

„ सुकशी–उत्तम कसाची.

१०८ कपिआसना–कपि (मारुति) आहे आसन (वाहन) ज्याचें अशा रामचंद्राला.

१०९ मंदरां–मंदराचळ पर्वतासारखे जे पराक्रमी अशा तुझ्या पतींना.

११० हाणी–(हानि) कमीपणा.

११२ नीरवाहे–(निर्वाह) टिकाव, निभाव.

१३१ भद्रा–कल्याणकर्त्री.

१३२ जीतो–जिंको.

„ चित्रगाने–चित्रासारखे.

१३४ ओक–टाक.

„ ओक–ओकारी.

„ दीन–दिवस.

„ दीन–गरीब.

श्लोक.

१३४ नदीन–समुद्र. (नदी+इन=नदी+प्रभु, स्वामी).
१३५ खळमर.भीमा–दुष्ट, माजलेला आणि भयंकर असा जो कीचक त्याला.
१३६ जितेंद्री–(जितेंद्रिय) इंद्रियें जिंकणारे.
१४३ कटा–हाय हाय!
१४५ राजकी–(राजकीय) राजाचा.
,, मुखरणी–(मुखरीण) मुख्य.
,, जगतींतलीया–पृथ्वीवरच्या (स्त्रिया).
१४७ सारसाक्षी–कमलनेत्री (सारस–कमल).
,, त्वच्चित्तकासार–तुझें मन हेंच कासार (सरोवर).
१५० दानवारी–दान दिल्याचें पाणी. (वारी= पाणी)
१५४ गिरामळ्याचा–दुष्टभाषणाचा.
१५७ आहे–ताप.
१५८ माचा–लक्ष्मीचा.
१६२ रती–रतीभर, रेसभर, थोडा देखील.
१६४ नरकेशासम–यमासम.
१६९ अंबु–पाणी.
१७९ रणांतक–रणांत अंत करणारी अशी.
१८० न ले–घातलें नव्हतें.
१८१ कुसुमुसी–धुसफूस करूं लागला.
१८६ कोंभ–मोड.
१८९ रमी–(रमा) लक्ष्मी.
१९४ मलिनांबरी–मलिन वस्त्र नेसणारी.
२०२ बुद्धिपाषाण–बुद्धीनें दगड.
२०३ भाजे–स्त्रियेला (भाजा–भार्या–स्त्री.)
२०४ राति–रात्र.
,, वाट–वाबट.
२०७ नीकरानें–(निकरानें) जोरानें.
,, किंतु–संशय.
२०८ आळवी–प्रार्थना केली.

श्लोक.

२१० दिव्येक्षणी–दिव्य (सुंदर) आहेत ई-क्षणें (नेत्र) जीचीं ती (द्रौपदी.)
२१४ अक्षमानें–आंसासारखीं (बळकट.)
२१९ कृष्णनिशींत–काळोख्या रात्रीं (निशा =रात्रि.)
२२० लाचावुनी–नादीं लागून, वेडा होऊन.
२२१ भंबाळसे–(बंबाळ) मोठे. अकटोविकट.
२३४ उबग–कंटाळा, निष्काळजीपणा.
२६६ नाभिनाभि–भिऊं नको.
२३७ निरविती–देती, चिंमळाला निरविती– अग्नींत टाकलें.
२४५ क्षपा–रात्र.
२४६ विशाळकबरी–विशाळ आहे कबरी (वेणी) जीची अशी द्रौपदी.
२४७ लांव–राक्षसी.

अध्याय चौथा. (पृष्ठें ८०–८५.)

२० खळध्वंस–दुष्टांस ठार मारणें.
२५ वार्तिक–बातमीदार.
३९ द्रौपदीमानसाचे–द्रौपदीच्या मनाचे; (पक्षीं) मानस सरोवराचे.
४२ तुकाला–तुळनेला, बरोबरीला.
५५ वामला–खिन्न झाला.

अध्याय पांचवा. (पृष्ठें ८५–९९.)

११ पालाणिजे–घ्यावें.
१९ कराळा–(कराला) भयंकर.
२२ करवाळ–तरवार.
२९ माव–माया, कपट, योजना.
३० सावडी–गोळा करी.
३३ निचडा–अत्यंत.
,, खस्त केला–ठार मारला.
४१ दामग्रंथि–दाव्याची गांठ.
५९ थीरे–स्थीर होई.

श्लोक.

७० जीवणें–जगणें.
८५ मोहरी–मोहून घेई.
९९ एकपत्रें–एका बाणानें.
१०१ बुजविन–भिववीन.
१०२ आघवा–सगळा.
१०३ निर्भंग–ज्याला भंग (नाश) नाहीं असा.
,, तोरा–गर्व.
१०७ नीभळासा–नेभळासा.
१०८ दूसरीची–सुंदर.
१०९ नीभली–(निभली) निभावली. पार पडली.
११६ उदित–तयार.
१२४ हयरज्जू–घोड्यांचे लगाम.
,, न खमला–खमला नाहीं, रुचला नाहीं.
१२५ लेखिला–मानिला.
१२८ कशी–बांधी.
१३५ द्वंद्व–युद्ध.
१३६ शरउबाळा–बाणांचा भडिमार.

अध्याय सहावा. (पृष्ठें ९९-११८.)

१ भवउगावा–संसाराचा उलगडा, संसारापासून सुटका.
,, लगामीं–ताब्यांत.
,, चिदचि–(चिद् चि) ईश्वरस्वरूप.
५ भाती–शोभतात.
११ फरे–रांगा.
१५ विकासिता–फुलविणारा.
२१ नीर–पाणी.
,, नीरसा–(नीरस) रसहीन.
२४ उठावे–उठावण्या.
२९ वोप–(ओप) तेज.
,, द्विपज्जन–शत्रु.
३४ शीणशी–(शिणशी) श्रमतोस.
३६ मज्जीवना–माझ्या जीवाला.

श्लोक.

४९ अवलंब–स्वीकार.
६० उद्दाम–तेजस्वी, भव्य.
६१ वामला–ओशाळला.
६७ वेंधला–चढला.
७३ कार्मुकी–धनुष्यसंबंधी.
७७ मार्तंडतुकें–सूर्यासारखे.
७९ मुक्ताभ्रसा–मुक्त (गेलीं) आहेत अभ्र (ढग) ज्यापासून त्या (सूर्या) सारखा.
८४ उपाणी–स्पष्ट करून सांगणें.
८५ उपणितां–स्पष्ट करून सांगितली असतां.
९५ अजयमरुत–पराजय हाच वारा.
९८ घन–मोठें.
१०२ नाकेश–इंद्र. (नाक+ईश) नाक–स्वर्ग.
१०३ भोयराजा–पृथ्वीपती.
,, संसृतिलोभ–संसाराचा लोभ.
,, वारे–नाहींसा होतो.
१०५ दार्पी–दावतों.
१०६ द्विषद्वार–शत्रूंचा समुदाय.
,, दिग्दहा–दिशा दहा. (दहा दिशांला शत्रूंस पळवून लावतों–असा भाव.)
१०७ मद्धस्तिचा–माझ्या हातचा. (मत्+ हस्त.)
१११ रिपुसीतसें–शत्रु हीच थंडी.
११२ साक्षी–पाहणारा.
,, विषमीं समीं–समविषम (बऱ्या वाईट) काळांत.
११३ खांडवीं–खांडववन अग्नीला भक्षण करावयास दिलें त्या वेळीं.
११४ बूजवीलें–(बुजाविलें) भिवविलें.
,, ले–घाली.
११५ दिठी–दृष्टि.

श्लोक.

११५ मत्तरासी–माजलेल्या (वीरांचे) समुदाय.
११९ शदा–प्रेतःसारखी.
१२९ खवाया–लागण्याकरितां.
१४० वेदक्रमासी–वेद व क्रम यांना.
१४२ लभाया–(लाभाया) मिळण्याला.
,, कुडें–वांकडें.
१४३ खासदार–दुसऱ्यावर उपजीवन पावणारा (निंदाद्योतक).
,, न राजे–शोभत नाहीं.
,, वलगसी–वडबड करतोस.
,, नर–अर्जुन.
१४६ गुरुवंचकी–गुरूला ठकवणारा.
१४९ गुरुनिंद–(गुरुनिंदा) गुरूची निंदा.
१५० ज्यारीपरी–जारिणीप्रमाणें.
,, द्वंद्व=भांडण.
१५१ हवीला–हवन केला, भस्म केला.
,, तुला–तुलना.
१५२ न दीज–न देई.
१५४ वीखरे–(विखरे) फांकाफांक होईल.
,, चक्रधैर्या–सैन्याला धीर येण्याकरितां.
१५७ दायादतोरा–शत्रूंचा गर्व. पांडवांचा गर्व. दायाद–ज्यास दाय (वांटणी) मिळते असा नातलग.
,, हवी–भस्म करी.
१६७ गोवा–गुंतागुंत.
१७१ थीरवीतों–स्थीर करतों.
१७२ धृति–धैर्य.
,, गाढ–अत्यंत.
,, कलवी–हळमळवी.
१७३ दहिल–(दाहील) भस्म करील.
१७५ ठिवी–(ठेवी) ठेविलें.

श्लोक.

१७५ द्विषन्मोहिनीच्या–शत्रूला मोह उत्पन्न करणाऱ्या (सैन्या)च्या.
१८२ दाव–(दावा) भांडण.
१८३ आव्हरा–गांवाच्या सीमेला.
,, आशिष–आशीर्वाद.
,, सहव्यास–आनंदानें.
१८६ कावी–कावणारा, संतापणारा.
१८८ निमिष्य–(निमेष) पापणीस पापणी लागेपर्यंत जाणारा काळ.
१९० नभस्फोट–आकाश फोडणें.
१९३ परिछिन्न–साफ.
,, वाव–व्यर्थ.
१९४ शेखीं–शेवटीं.
२०० दयसागर–दयासागर.
२०१ वित्पती–(व्युत्पत्ति) भाषा आणि शास्त्र यांचें ज्ञान.

अध्याय सातवा. (पृष्ठें ११८-१३९.)

३ स्फूर्तितुषार–स्फूर्तीचे तुषार. (सुचणें.)
८ फळी घे–लढाई करावयास उभा राही.
९ अपाये–(अपाय) विघ्न.
११ रणवटी=रणांगण. रणभूमि.
१७ उगला–उगाच.
२० धनुष्यंत–धनुष्य धारण करणारे.
२५ तगावा–रक्षण.
२८ नीरवी–(निरवी) दिला.
३१ उहुळल्या–उपळल्या.
३७ केतूस–ध्वजावर.
४० गोठी–गोष्ट.
,, बाहे–भुज.
४३ व्याहळीला–अरण्याला–अरण्यांत. हा कुरु व्याहळीला पातला. म्हणजे

श्लोक.

हा कुरु आडरानांत शिरला, ह-
हास पेटला-असा अर्थ.
५३ असल्कर-घात करणारा.
५५ शिलेटोप-चिलखत.
६१ चर्कटोनि-गोंधळून (चरकटोनि).
„ ताळापरी-ताडाप्रमाणें.
६८ गोता-अपजयाची वेळ.
८८ परत्रास-परलोकास.
९१ चांचरे-भिऊन आई.
९३ वारधी-समुद्र. (वारिधि).
९४ पाये-(पावे) पावला.
१२० विसर्जी-सोडतो.
१२५ कसोनी-कसास लावून.
१२६ अर्णव-समुद्र.
१३६ मातल्या-मातणाऱ्याला.
१३७ ढाळुनी-टाकून.
१४१ संधींत-मर्मस्थळीं.
१५४ वाणकी-लहान.
१६६ वृत्रारी-इंद्र. (वृत्रासुराचा शत्रु.)
१६८ काळवतसा-काळासारखा. येथें द्वि-
रुक्ति झाली आहे. 'वत्' व 'सा'
हे दोन्ही एकार्थक प्रत्यय लागले
आहेत.
१७३ करिकेतन-श्रेष्ठ हत्ती.
१७५ उफलुनि-काढून (भात्यांतून).
„ मुकुटपट-मुकुटावरील आच्छादन
किंवा मुकुट आणि पट (वस्त्र).
१७७ मनाना-हाहाकार.
१७८ पवाहे-वाहूं लागली.
१७९ स्तब्धला-स्तब्धला. क्रियाविशेषणा-
पासून किंवा भूतकालिक विशेष-
णापासून क्रियापद साधलें आहे.
१८२ तां-(त्वां) तूं.

श्लोक.

१८३ डावलाविला-घालविला, बुडविला.
(डावलणें).
१८६ रवाचे शरीं-शब्दबाणांनीं.
„ दग्धवीलें-दग्ध केलें, जाळिलें.
१८८ मोहरावली-लढाईस तयार झाली.
„ हरावळ-पिछाडी (सैन्याची.)
१९१ मोहनदशा-मोह पावण्याची स्थिति.
„ नासक्त-(न+आसक्त) जो आसक्त
(लुब्ध) झाला नाहीं तो.

अध्याय आठवा. (पृष्ठें १३९-१५६.)

१ प्रजळला-प्रज्वलित झाला, पेटला.
३ सत्कथीं-सत्कथेंत (आकारांत श-
ब्दाचें हें चमत्कारिक रूप आहे.)
„ संपती-(संपत्ति) द्रव्य.
„ पुरकरां-नगरवासी जनांना.
११ जिणुनि-जिंकून.
१२ व्रद्धपतगा-मावळणाऱ्या सूर्याला.
१५ सुधाभूप-सुधेप्रमाणें सुख देणारा
राजा.
१६ कहरी-कहर करणारा.
१८ मंथुनि-ढवळून.
२६ गंतव्य केलें-गेला.
२७ छेळीत-टोंचितो. (छेळणें-टोंचणें.)
„ शाली-शोभणारा, तेजस्वी.
„ यशी-यशस्वी.
३१ आजमावा-लक्षांत आणावा, अजमास
करावा. (अजमावणें.)
३३ लेखता-लेखणारा, पर्वा करणारा.
३५ धृतितंतु-धैर्याचा दोरा.
३६ नमस्कारिला-नमस्कार केला.
६० क्षमण-क्षमा.
६१ श्रवणुनि-श्रवण करून.

श्लोक.

८८ चित्सिंधूसी–चित्स्वरूप परमेश्वर याच सिंधुनदाला.

,, भरतवर–भरतकुलामध्यें श्रेष्ठ.

,, पंचनद–पांच पांडव ह्याच पंजाबांतील पांच नद्या.

,, निर्द्वंद्वसमया–ज्या ठिकाणीं द्वंद्व (द्वैतपण किंवा कलह) नाहीं अशा त्या वेळाला.

८९ कसी–कसास लावी किंवा बांधी.

९६ तुरें–वाद्यें.

९८ चाह–आवड.

१२५ राटमणि–राजश्रेष्ठ.

१२६ आळ–आरोप.

,, सीसां–डोक्यावर.

१३२ बोधकवाडें–बोधरूप दरवाजे.

स्थालीपाक. (पृष्ठें १५६-१५७.)

१ स्फुट–व्यक्त, स्पष्ट, मोठ्यानें.

३ धरधरा–धर (गोवर्धनपर्वत) धारण करणाऱ्या.

५ सुभाव–दृढभक्ति.

,, विंधिला–निशाण मारून विद्ध केला.

,, उरा वरि–उरास वरिता झाला.

६ खेचरी–गरुड, ख (आकाश) त्यामध्यें चरी गमन करणारा, त्वरायुक्त म्हणून ज्याचा पाय भूमीला लागत नव्हता असा गरुड.

,, केसरी–सिंह.

भीष्मयुद्ध. (पृष्ठें १५७-१६०.)

१८ वैखरी–वाणी.

२० संश्रुतिसार–वेदांतलें रहस्य.

भीष्मशरपंजर. (पृष्ठें १६०-१६४.)

५ प्रसरति–प्रसार पावले, उपयोगी झाले.

श्लोक.

७ नियम–दररोज हजार रथी मारल्यावांचून धनुष्य खालीं ठेवायाचें नाहीं हा भीष्माचा नियम.

१२ उद्दाम–उंच.

१६ जळपावें–रागवावें, तडफडावें.

१७ अमल–स्वच्छ. (मलरहित).

,, प्रकर्षे–उत्कर्षें. (उत्कृष्टपणानें).

२२ बाणसरसी–बाणाबरोबर.

,, शरतल्पीं–बाणांच्या पलंगावर.

२६ भाती–शोभतात.

जयद्रथवध. (पृष्ठें १६४-१६७.)

२ स्वापमानें–आपल्या अपमानानें (स्व+अपमान.)

७ यदर्थ–ज्याच्याकरितां. (यत्+अर्थ.)

९ सव्यापसव्यकृतसायकतांडव–(सव्य–डावा. अपसव्य–उजवा. कृत–केलेला. सायक–बाण. तांडव–नाचणें. सव्यापसव्य (द्वंद्व) सायक. तांडव (ष०त०) सव्यापसव्यकृत कर्मधा०) सव्यापसव्य कृत आहे सायकतांडव ज्याचें तो.) दोन्ही हातांनीं सारखे बाण मारणारा (अर्जुन).

११ वापी–विहीर.

१२ आर्द्रपृष्ठ–आर्द्र (ओली) आहे पृष्ठ (पाठ) ज्यांची ते (घोडे.)

१४ कोपनिभृत–अत्यंत रागावलेलें.

,, स्वाकृष्टचाप–हातांत धनुष्य धरणारे.

१८ स्वतिलकीकृत–आपण पूज्य मानलेला.

१९ क्लिष्ट–दुःख देणारें.

२१ धाकलास–न्यायलास.

श्लोक.

२१ सजावें—करावें.

,, खिजावें—चिडावें.

२६ प्रमोदभरदीपक—आनंदाचा भर हेच दिवे.

पार्थभाग्य. (पृष्ठें १६८-१६९.)

१ रतीं—रतिप्रसंगीं.

,, नखचंद्रीं—नख हाच चंद्र त्याच्या योगानें. (चंद्राच्या शीतळपणाकडे लक्ष आहे.)

५ चिज्जडसंगमातें—चित् (जीव) व जड (शरीर) यांच्या संगमाला. यावजीवांना.

७ स्वेद—घाम.

शुकरंभासंवाद. (पृष्ठें १६९-१७१.)

९ कैसेन—कशाच्या योगानें.

११ प्रेमसंवाद—प्रेमाचें भाषण.

दंपत्यचरित्र. (पृष्ठें १७१-१७३.)

३ रम्य—सुंदर.

,, सजळ—जळासहित, पाण्यानें भरलेला.

६ आद्यशक्ति—मूळशक्ति.

८ सुहृदकुळिंचा भाव—मित्रभाव. (श्लो० ७-८ ही धर्मोक्ति आहे.)

१५ श्रीकांत—लक्ष्मीपति.

,, भक्तजनवत्सल—भक्तजनांविषयीं दयाळु.

शुकाष्टक. (पृष्ठें १७३-१७५.)

५ सजावें—असावें, व्हावें.

६ उपेक्षिल—टाकील.

७ वासना—इच्छा.

,, शुकोक्त—शुकानें सांगितलेला. केवळ निरपेक्ष अशा ईश्वरभक्ताला जगांत कांहीं कमी पडावयाचें नाहीं. त्याचा भार ईश्वरावर पडतो. परंतु जो इच्छा धरून ईश्वराची भक्ति करतो, त्याचा भार ईश्वरावर पडत नाहीं—असा भाव.

९ भिक्षाशनादि—भिक्षा+अशन+आदि=भिक्षा मागून खाणें इ०

,, असोशी—हावरेपणा, विशेष इच्छा.

१० भोगवांछा—भोगांविषयीं इच्छा.

,, मति पहिली—पूर्वजन्मींचा बुद्धिसंस्कार.

,, सहनता—सहनशीलपणा.

,, सत्सदन्नादि—(सत्+सत्+अन्न+आदि) चांगलीं चांगलीं अन्नें वगैरे पदार्थ.

,, द्विधा—दोन प्रकारांनीं.

,, उदास—विरागी.

दशावतारचरित्र. (पृष्ठें १७५-१७६.)

२ मंदर—मंदरनामक पर्वत.

३ रसातळगामी—पाताळांत जाणारी.

ध्यानमाळा. (पृष्ठें १७६-१७८.)

३ प्रक्षालितां—धुतले असतां.

४ जानुवरि—गुडघ्यावर.

६ नाभीऱ्हदीं—नाभी (बेंबी) हेंच ऱ्हद (सरोवर, डोह) त्यांत.

,, जगदंबुज—जगद्रूप अंबुज (कमल).

१२ सस्नेह—स्नेहानें युक्त.

,, प्रेमप्रसाद—प्रेम हाच प्रसाद.

१३ अशेष—सर्व.

,, भवशोकसमुद्रवारी—संसाररूप शोकसमुद्राचें पाणी.

विष्णुध्यान. (पृष्ठें १७९-१८१.)

१ असंग—निःसंग, ज्यांनीं संग सोडला आहे ते.

श्लोक.

१ किरीट–किरीटासारखें, वंद्य.
८ हास्यलवें–थोड्या हांसण्यानें.
,, अंबुजकानन–कमळांचें वन.
१२ उदयार्क–उदयकाळचा सूर्य.

भूगोलवर्णन. (पृष्ठें १८२-१८८.)

१ तो आत्मत्व वंचला–तो आत्मत्वाला ठकला. त्याला आत्मत्व कळत नाहीं.
२६ अन्यत्र–दुसऱ्या ठिकाणीं.
,, मोक्षप्रदत्व–मोक्ष देण्याचा गुण.
,, जन्मांतरीं–अन्यजन्मीं.

नामसुधा. (पृष्ठें १८८-२४५.)

अध्याय १ चरण १. (पृ० १८८-१९५.)

४ सुवर्णी मुद्रा–उत्तमवर्णयुक्त अशी मुद्रा.
७ श्रवणपठनमात्रें–श्रवण (ऐकणें) आणि पठन (वाचणें) यांच्या योगानें.
९ सगुण–सगुणनामाच्या भजनानेंच मुक्ति मिळते. [कर्मतत्व–अ० १ श्लो० २७-२८.]
१० तेंही–कोणत्याही कारणानें नारायण शब्द उच्चारणारे [अ० २ च० १ श्लो० २४-२८.]
१२ तत्करुणांबुवृष्टी–त्याच्या करुणारूप अंबूची (जलाची) वृष्टि.
१४ वृष्टी–अध्याय १ चरण ३ श्लोक १६ पहा.
२० भीष्मोदित–भीष्म+उदित=भीष्मानें+सांगितलेलें.
२३ मुनिवर्यगेयें–मुनिश्रेष्ठांनीं गाण्यास योग्य अशीं.
२६ स्फुरद्रूप–स्फुरण पावणारें रूप.
३० अलंकारनामें–अलंकाराच्या नांवानें.

श्लोक.

३० विष्णुनामें–श्लोक १७ यांत वर्णिलेलीं नामें.
,, दुःखधामें–दुःखाचीं घरें. (श्लोक १६ या पूर्वार्धांत वर्णिलेलीं.)
३५ तृणादिराशी–तृण आदिकरून पदार्थांचे ढीग.
३६ कुमार्गप्रवृत्ती–वाईट मार्गाच्या ठिकाणीं प्रवृत्ति (शिरकाव).
३७ अनिच्छेकरुनी–इच्छा न करितां.
३८ आठवाच्या–आठवणीच्या.
३९ अहं शब्द–'अहं' हा शब्द, मीपणा.
४६ पापकुळें–पापाचीं कुळें–राशी.
५३ सर्वात्मतें करुनि–अशेष आत्मभावेंकरून. [अ० ३ च० २ श्लो० ३० पहा.]

अध्याय १ चरण २. (पृ० १९५-१९८.)

१ छायात्मविश्रांतिची–आत्मविश्रांतीची छाया. (आत्म्याला विश्रांति होईल अशी छाया–टीका.)
,, श्रवणोदरांत–श्रवण (कान) हेंच उदर (पोट) त्यांत.
,, अलसें–आळसानें.
२ जननरकनिपातें–लोकांच्या नरकांत पडण्यानें.
४ नरकनामकअग्नितापा–नरक नांवाच्या अग्नीच्या तापाला.
८ प्रवृत्तिरचना–संसाराची घडामोड.
१० गजशौचरूपा–हत्तीच्या पवित्रपणासारखी. सातव्या श्लोकांत या पवित्रपणाचें वर्णन आहे.
११ पापमूला–पापाचें मूळ अशी जी (अविद्या).

श्लोक.

१२ भगवदर्पणकर्मयोगें–कर्मतत्व अ० १ श्लो० ११-१६ पहा.

,, पापें–येथें पाप आणि पुण्य या दोहोंस पाप शब्द लाविला आहे. [अ० ३ चरण ३ श्लो० १५].

१५ हरिदासधर्में–श्रीकृष्णाचें दास हाच धर्म त्याच्या योगानें.

१६ गीर्वाणवाणी–संस्कृतभाषा.

१८ साधनमात्र गमे उणें–नामापेक्षां सकल साधनें उणीं होत. [प्रायश्चित्त–अ० २ च० १ श्लो० ३०; व्रततीर्थतपें–अ० २ च० २ श्लो० १८; गंगा–अ० २ च० ४ श्लो० ३५; वैदिकयज्ञ–अ० ३ च० ३ श्लो० १७.]

२० सुतमिषें–पुत्राच्या निमित्तानें.

अध्याय १ चरण ३. (पृ० १९९-२०२.)

४ जरठ–म्हातारा.

५ नारायणाख्य–नारायण नांवाचा.

१० खाद्य–खाण्याला योग्य पदार्थ, खाऊ.

१६ अघझोंपडी–पाप हीच झोंपडी. (संस्कृतप्राकृत शब्दांचा समास केला आहे.) अ० १ च० १ श्लो० १४ पहा.

१८ करुणालय–करुणेचें (कृपेचें) आलय (घर) असा.

२३ भोगिती–क्रियमाण (कर्मतत्व अ० १ श्लो० ४९) आणि संचित (कर्मतत्व अ० १ श्लो० ५०) ज्ञानप्राप्तीनें नष्ट होतात. परंतु, प्रारब्ध (कर्मतत्व अ० १ श्लो० ५१) जीवन्मुक्त भक्तासही भोगावें लागतें.

२४ तदंतीं–त्या (आयुष्याच्या) शेवटीं.

श्लोक.

२५ मोहला–मोह पावला.

२८ न माती–न मावती, आंत न राहती, दांत मुखाबाहेर आले होते.

३० लिंगदेह. 'दशेंद्रिय[1] तन्मात्रापंचक। ऐसीं पंधरा मन एक। मिळोनि षोडशकलात्मक। लिंगदेह ॥.' वामन–निगमसार अ० ३ ओं० ६२.

,, स्थूळदेह–'प्रारब्ध रूपें शरीरें केलीं। पंचभूतांचीं निर्मिलीं। तीं हीं स्थूळें ॥.' वामन–निगमसार अ० ३ ओवी ६१.

३२ किंकर–चाकर.

अध्याय १ चरण ४. (पृ० २०२-२०५.)

३ दिगंततम–लांबलांबचा काळोख.

९ तृषार्तचित्तें–तान्हेल्या मनानें, आर्तमनानें, उत्कंठित मनानें.

१६ विचळला–वेडा झाला.

अध्याय २ चरण १. (पृ० २०५-२११.)

१ वैकुंठ–भृंग–विष्णुदूत.

,, मुनींद्र–शुक.

,, रायाप्रती–परीक्षितीला.

८ श्रीकत्रयी–भागवत–स्कं० ६ अ० २ श्लो० २।३।४.

,, शासनदंडधर्तें–शासनाधिकारावर नेमिलेले.

,, होवूनि–असून.

,, हे–यमधर्मादिक.

,, नीतिकर्ते–नीतिमान, नीतीनें वागणारे.

१० कृतपापफळें–केलेल्या पापाच्या फळानें.

---

१. शब्द, स्पर्श, रूप, रस, गंध.

श्लोक.

१४ स्ववदनसदनीं–आपलें तोंड हेंच घर त्यामध्यें.

१५ वाखाणिती–बोलती.

२२ तद्विषया मती–याचे अर्थ दोन होतात:—१ रमापतीबुद्धिस विषय होय (होतो); २ बुद्धि हरिविषय होते (म्हणजे बुद्धिच हरिरूप होते). पहिल्या अर्थाचा उल्लेख श्लोक १९ यांत केला आणि दुसऱ्या अर्थाचा उल्लेख श्लोक २२ यांत केला. यांतील अजामिळकथेंत दुसरा अर्थ सिद्ध होतो, म्हणजे त्याचे बुद्धिस रमापती विषय झाला नव्हता. त्याचे मनास ईश्वराचा बोध झाला नव्हता–तर त्याची बुद्धिच स्वतःशुद्ध म्हणजे ईश्वररूप झाली होती.

२९ हा–हा पूर्वपक्ष श्लोक २४ यांत उपस्थित केला आहे. आणि त्याचें समाधान श्लोक २५।२६।२७।२८ यांत केलें आहे. अ० १ च० १ श्लोक २५ पासून श्लोक ३२ यांतही याच पूर्वपक्षाचें समाधान आहे.

,, आणीकही–प्रायश्चित्तादिक साधनें.

३२ तदुपरि रचितांतें–त्याउपर शुद्ध रचना झाली आहे ज्याची अशा अंतःकरणास.

,, विष्णुधामें–विष्णूनें धारण केलेलीं. अ० १ च० १ श्लो० १७ यांत सांगितलेलीं. या ग्रंथांत या अर्थानें हा शब्द वारंवार योजिला आहे.

श्लोक.

३६ तदनु–त्यानंतर, हरिकटाक्षें–प्रभूनें कृपादृष्टी केल्यामुळें, गुणि–नामानें सुचविलेले जे हरीचे गुण त्या गुणाचे ठिकाणीं. या श्लोकाचे अर्थाचा अनुवाद अ० २ च० २ श्लो० १ यांत केला आहे, आणखी अ० १ च० १ श्लो० १४ व त्याच अध्यायाचा च० ३ श्लो० १६ पहा.

३७ अर्थ–नारायण इत्यादि नामाचा अर्थ. उदाहरणार्थ श्लो० ३८ ते ४२ व ४४।४५ पहा. अ० २ च० २ श्लो० ६२।६३ पहा.

४१ नारांसी ज्याचा आश्रय तो नारायण. आणि नारांचा ज्यास आश्रय तो नारायण असा नारायण नांवाचा अर्थ सांगितला. नारांस आश्रय तो ईश होय. नारांच्या आश्रयानें राहणारा तो जीव होय. घट आकाशाचे आश्रयानें असतो आणि घटाचे आश्रयानें (घटांत) आकाश असतें. हा ईश आणि जीव यांचा भेद नारायणनामानें बोधित झाला.

४३ विमुक्तजनआश्रय–मुक्त जनांला आश्रय देणारा (असा).

,, हरिचीं नामें–दोन प्रकारचीं:–१ ज्ञानगम्य त्यांचा अर्थ गहन. त्यांतील नारायण नामाचा एक अर्थ श्लोक ३८।३९।४०।४१।४२ यांत सांगितला. या नारायण नामाचे बहुत अर्थ आहेत. २ गुणकर्मधामें जीं नामें त्यांचा अर्थ सुगम, त्यांपैकीं कांहींचा अर्थ श्लो० ४४।४५ यांत सांगितला.

श्लोक.

४४ भूभारांतक–पृथ्वीच्या भाराचा अंत करणारा.

४७ प्रथितार्थ–एकंदर केलेला अर्थ, तात्पर्यार्थ.

४९ चित्ताकाशीं–चित्तरूप आकाशांत.

अध्याय २ चरण २. (पृ० २११-२१७.)

१ वदले–अ० २ च० १ श्लो० ३६ पहा.

२ प्रसक्ती–आसक्ती, आवड.

११ हरिगुणअनुवादी–हरिगुणांचा अनुवाद करणारे.

,, पापवारा–पापाचा वारा (संस्कृत प्रा० श० स०.)

१४ परिहरुनि–नाश करून.

१७ मथितार्थ–तात्पर्य.

,, कसेपरि–कशाही रीतीनें, समजून, न समजून, पुत्रादिकांचे नांवानें, थट्टेनें, निंदेनें, दंभानें, पोट भरण्यासाठीं हेळणेनें. श्लोक ३७ ते ४२ पाहावे.

१९ निज अपत्यजना–आपल्या मुलांस.

,, सकळांपरी–सकळांपेक्षां, इतरांपेक्षां.

,, लक्षिति=प्रीतीनें पहातात.

२४ जितचि–जिवंतपणींचीं, नामें=नामाचा–उच्चार कसे तरि परीनें घडलेला; समर्थें=मुक्ति देण्यास समर्थ होत नाहीं. अ० १ च० १ श्लो० ४३ प्रमाणें.

२६ वासनात्यागरीती–वासना (इच्छा) तिचा त्याग (टाकणें) करण्याच्या रीतीनें (योगानें).

२९ देहावसानसमयीं–अंतकाळीं. [अवसान=अंत.]

श्लोक.

३३ प्राणयानसमयीं–अंतकाळीं.

४६ विवशतेंन–विकल झाला असतां.

५० लाहनालीं–लहान लहान.

६९ कांचन औषधी–हलक्या धातूचें सोनें करणारी वनस्पति.

अध्याय २ चरण ३. (पृ० २१७-२२२.)

१ उभयदूत–विष्णूचे आणि यमाचे दूत.

६ निष्पाश–(यमाच्या)पाशांतून मोकळा.

७ अ० १ च० ३ श्लो० १९ ते २६ पहा.

९ शरीरीं–स्थूळ देहांत.

,, सूक्ष्मशरीर–लिंगदेह.

१३ वारदहा–दहा खेपा.

दहा–दहा–पुत्ररूपानें.

१४ स्वकृतानुतापें–आपले कृतीचा पश्चात्ताप झाल्यामुळें.

१८ धर्मघ्न–धर्महानि करणारे, धर्म मोडणारे.

१९ स्मृतिगत–स्मरला, आठवला.

,, म्हणुनि–असें.

,, कथिल–शुक सांगेल.

२० तयाला–दूताला.

२४ विप्रहंता–ब्राह्मणांचा नाशकर्ता.

२८ कर्मतत्व अ० १ श्लो० ४५ पहावा.

,, संचित–पूर्वजन्मार्जित पापपुण्याचा संग्रह (प्रारब्ध नव्हे). १ संचित २ क्रियमाण ३ प्रारब्ध यांच्या व्याख्या कर्मतत्व अध्याय १ श्लो० ४९।५०।५१ पहा. कर्मतत्व अ० १ श्लो० ४६ पहावा.

२९ प्रारब्ध–पूर्वपापपुण्यानुरूप देहास जो भोग नेमिलेला असतो तो.

,, सर्वात्मभावें–श्लोक ५३. (अ० १ च० १) याजवरील टीप पहा.

,, मध्यस्थ–अमित्र व मित्र नव्हेत ते.

श्लोक.

२९ तद्रूप–श्रीवासुदेवरूप.

,, सर्वांचा आत्मा–यावत्प्राणिमात्रांचा व आपला एकच आत्मा असा ईश्वर. [नामसुधा अ० ३ च० २ श्लो० २७।२८ पहा.]

३१ ऐसे हे–(वर सांगितल्या प्रकारचे) विषयांत दोष (आहेत) नसतां (जर दोष नसते तर) भले (ज्ञाते) (त्या विषयांस) कां टाकिती ? विषयांत दोष आहेत म्हणून त्यांचा ज्ञात्यांनीं त्याग केला–असें तात्पर्य.

,, जगन्मोहिनी–जगताला मोह घालणारी.

३२ अतिलंपट–फार लुब्ध.

३३ निगमसार–अ० २ ओंवी २८ पहा:—'तामस पंचभूत सृष्टी। त्या देहीं आत्मत्व दृष्टी। म्हणोनि प्रबळ जिचे पोटीं। तमोगुण ते अविद्या॥'.

,, प्रतीति–निगमसार–अ० २ ओंवी ३२ पहा:—'मी देह ऐसी प्रतीति। शवांत नाहीं हें देखती। मागुती मी देह ऐसें म्हणती। हें अविद्या अवरण॥'.

३४ चिर–फार दिवसांची.

४२ पूर्वार्ध–निगमसार अ० ७ ओ० ६४ पहा:—'विश्वाकार माझें मन। त्याही पुढें चैतन्यघन। तें तों आपण हें अनुसंधान। हृदयीं असावें॥'

४३ ऐक्यसगुणीं–'चरमगुरुमंजरी' श्लोक ७३ पहा.

,, अखंडानंदाचा–न खंड पावणाऱ्या आनंदाचा.

४४ रेखिले–रेखिलेले–सुखें रेखिले–सुखानें भरलेले, केवळ सुखस्वरूप.

श्लोक.

४६ गदांबुज–गदा आणि अंबुज (कमळ)

,, अंबुदसांवळा–मेघाप्रमाणें सांवळा.

,, तडिदंबर–तडित् (वीज) आहे अंबर (वस्त्र) ज्याचें असा.

अध्याय २ चरण ४. (पृ० २२२–२२९.)

२ ज्ञानी भक्त–ज्ञान्यांचे दोन प्रकार पंडितांनीं मानिले आहेत. 'ब्रह्मस्तुति' चरण १ श्लो० ५३।५४.

६ गतभवीं–पूर्वजन्मीं.

१० अजामिळ विष्णुस्वरूप होऊन वैकुंठास गेला. सायुज्यता पावला नाहीं. त्यास जी मुक्ति झाली ती गौण आहे (म्हणजे–सरूपता, समीपता, सलोकता ह्या गौणमुक्ति होत. तशी त्यास झाली) असें म्हणणारांस श्लोक १० पासून १७ हें उत्तर आहे.

,, कैवल्य–निर्गुण.

,, न गणिति–इतर मोक्षास मोक्ष मानीत नाहींत.

,, मुक्ति–अजामिळास झालेली.

,, त्यांला–अव्यक्तमात्रीं–सतत रत जे त्यांला.

,, होती–या क्रियापदाचा कर्ता. क्लेशें कैवल्य त्यांला ते.

हरिजन–ज्ञानी असून भक्त ते. पुनरपि सगुणीं अंतरंगा लाविलें ज्यांनीं ते.

११ समुद्रांत मेघाचा बिंदु मिळतो त्यांत, आणि समुद्रांत गंगा मिळते त्यांत, भेद आहे. पहिलें उदाहरण भक्त नाहींत अशा ज्ञान्यांविषयीं आहे.

श्लोक.

आणि दुसरें उदाहरण ज्ञानी अ- सून जे भक्त अशांविषयीं आहे.

१७ शेषवक्त्राग्निजाळें–शेषाच्या तोंडांतून निघणाऱ्या (विषरूप) अग्नीच्या जाळानें. 'शापवक्त्राग्निजाळें' असा येथें पाठ मानिला तर अर्थ असाः—या श्लोकाचे पूर्वार्धांत अजामिळाची गति वर्णन केली आणि जसे जयविजय शापरूप अग्नीनें जळाले, व काळाचे फेऱ्यांत सांपडले तशी अजामिळाची गति होणारी नव्हे असें उत्तरार्धांत पंडित सांगतात.

१८ वैकुंठ–प्रलयकालीं नाश पावणारच मग त्या ठिकाणीं जाणारे अजामिळाचा मोक्ष महत्वाचा कसा? या शंकेचें उत्तर श्लोक १८ पासून २७ यांत आहे.

१९ विकुंठा–ही रैवत मन्वंतरांतील विष्णूच्या अवताराची म्हणजे वैकुंठाची माता. [भागवत–स्कं० ८ अ० १६].

२४ षड्गुण–ऐश्वर्य, ज्ञान, वैराग्य, धर्म, यश, श्री. 'गीतार्णव' श्लोक ४ पहावा.

२६ द्रष्टा–पाहणारा.

,, कंठरूप–शब्द करितो जो तो कंठ. शब्दापासून आकाश, त्यापासून स्पर्श, त्यापासून वायु इत्यादि क्रम सांगितला आहे, म्हणून शुद्ध मायेच्या योगानें ईश्वरानें धारण केलेले साकाररूपास कंठरूप म्हटलें.

श्लोक.

२९ रचला–बनला, तयार झाला.

३० मोक्षापेक्षक–मोक्षाची इच्छा करणारा.

३२ तीर्थपदानुकीर्तन–तीर्थें आहेत पदीं ज्याच्या अशा विष्णूचें कीर्तन (कथा).

३५ विहंगासननखशिख–विहंगासन (विष्णु) त्यास नखशिखांत व्यापणारें.

३८ निर्णय–'नामसुधा' अ० २ च० १ श्लो० ३०-३६ पहा. अ० २ च० २ श्लो० १-२२ पहा.

५२ अनुष्ठवे–अनुष्ठान करील, आचरील.

५६ श्रोता–ऐकणारा.

,, वक्ता–बोलणारा, सांगणारा.

अध्याय ३ चरण १. (पृ० २२९-२३२.)

२ अवसरीं–वेळीं.

१० शासन–आज्ञा.

२५ यजी–यज्ञ करतो, पूजा करतो.

२८ सकोप–रागानें.

,, सर्वोत्तमतात–हें यमास त्याचे दूतांनीं दिलेलें विशेषण. श्लोक १० पूर्वार्ध पहा. [येथें विष्णूचा किंवा त्याचे दूतांचा संबंध नाहीं. सबब मूळांत दिलेली टीप रद्द समजावी].

,, याचे–यमाचे.

,, तयांतें–यमासच सर्वोत्तमतात असें बोलणारे जे त्याचे दूत त्यांतें.

अध्याय ३ चरण २. (पृ० २३२-२३७.)

४ दिशाधिराजे–दिक्पाळ.

१० भगवदीक्षणपात्र–ईश्वराची कृपापात्र.

१२ तयां–यमदूतांस.

१४ स्वयंभुसुत–हें मनूचें विशेषण समजावें.

२७ जाणसी–वामनकृत 'प्रियसुधा' पहा.

२९ ज्ञानी असून सगुण उपासक नाहीत,

श्लोक.

ते या श्लोकाचे पूर्वार्धांत दर्शविले, आणि सगुणउपासक परंतु जे आत्मा व ईश्वर या दोहोंत भेद नाहीं असें समजत नाहींत, ते या श्लोकाचे उत्तरार्धांत दर्शविले. त्या दोघांसही सद्गति घडत नाहीं असें सांगतात. श्लोक ४२ पहा.

३२ निजात्मपणें–गुरु, देव, आणि आपला आत्मा, एकच आहे असें समजून.

,, स्वचिदात्मता–आपण परमेश्वररूप आहों असा भाव.

३५ उपाधितें–मायाभ्रमातें.

,, तें–जीवेशैक्य.

,, आकळे–कळतें.

३८ अद्वयशास्त्र–सृष्टींत परमेश्वरच भरला आहे, दुसरें कांहीं नाहीं, असें प्रतिपादन करणारें शास्त्र. ['ब्रह्मस्तुति' च० १ श्लो० २४ पहा.]

४२ धर्म–यमधर्म.

,, हा–हें यमाचें दर्शक.

,, तयासि–इतर वैष्णवता मिरवणारास, म्हणजे भेदवाद्यास.

४३ कथियलें–श्लोक १४ पहा.

४६ रिती–रिता (कोरा, रिकामा) याचें बहुवचन 'रितें' या अर्थी रितिशब्द योजिला आहे. 'या श्रवणीं' म्हणजे हरिगुणश्रवणीं. 'पातकि परि' पातकी देखील 'रिती न' अनधिकारी नाहींत. याचें कारण पुढील श्लोक ४७ यांत सांगितलें आहे.

४७ त्याचे–पातक्याचे.

श्लोक.

४७ जेव्हां–दोष जळतील, तेव्हां–अंतिदोष जळोनि जाती यामुळें.

५२ उत्तरार्ध–तन्नामकाला, न जाणोनि (ज्याचें नांव घेतो त्यास न जाणतां) नाम म्हणे. तो नामोच्चार. (नामग्रहण) म्हणवयाचा उच्चार आणि नामसंकीर्तन यांत भेद आहे. नामोच्चाराची व्याख्या उत्तरार्धांत सांगितली आणि कीर्तनाची व्याख्या पूर्वार्धांत सांगितली. आणखी श्लो० ५९ पहा.

५३ स्नेहाब्धि लोटला–(पोटांत) मोठें प्रेम उत्पन्न झालें.

६२ नामद्रुमीं–नामरूप वृक्षाच्या ठिकाणीं.

अध्याय ३ चरण ३. (पृ० २३७-२४२.)

४ कर्मठ–कर्म (वैदिककाम्यकर्म)च आचरणारे, कर्मच प्रधान मानणारे.

१६ महाजन–अ० ३ च० ३ श्लो० ६ यांत वर्णिलेले.

,, दीर्घकामी–फार इच्छा करणारे, आशाळ.

,, पराङ्मुख–मागें फिरलेले.

१९ नश्वरांलागीं–नाश पावणाऱ्यांना. [इंद्रादिक देवांना 'अमर' म्हणतात, पण ते प्रलयकालीं नाश पावणारे होत.]

२० शाश्वत–अक्षय.

२२ परलोकदैविक–स्वर्ग लोकांतील देवांचीं (पदें).

२६ सुतकाम–पुत्राची इच्छा करणारा.

,, पूर्वपक्ष–प्रश्न.

२८ करुनि–केलें असतां.

,, फळें–स्वर्गादि प्राप्ति.

श्लोक.

२८ तदपि–वैदिककर्माचें, स्वर्गादि फळ वेदांनीं सांगितलें आहे तथापि.

,, मागती–मागणारे जे (मागती त्यासचि अपेक्षित फळ–स्वर्गादिक मिळतात. विरक्तांस नाहीं.)

३७ चपेटा–मार, हल्ला.

४१ तदद्वयपणें–त्याच्या ऐक्यभावानें.

४५ मदधीन–माझ्या स्वाधीन.

४७ संकल्प–अ० १ च० ३ श्लो० १७-२५ पहा.

५२ विहित–योग्य.

अध्याय ३ चरण ४. (पृ० २४२-२४५.)

३ तदंघ्रिधूळी–त्याच्या चरणाची धूळ.

८ यातनार्ह–यातना (दुःख) देण्याला योग्य.

२७ भोवती–भ्रमण करतात.

नृहरिदर्पण. (पृष्ठें २४५-२६१.)

१ यांत या प्रकरणाचें तात्पर्य आहे. हें मंगलाचरण 'वस्तुनिर्देशरूप' आहे.

,, व्याघ्रतोकीं–वाघांच्या मुलांना.

२ रमा हृदयांबुजीं–लक्ष्मी ज्याचे हृदयाचे ठिकाणीं वास करिते. ('गोपीगीत' २५, सवत लक्ष्मी ती तुझ्या उरीं–वामन.)

३ विषमकारक–हें कोपाचें विशेषण. वैषम्यकारक, सम नव्हे असा जो. समीं–हें नृहरीचें विशेषण. 'सम मी सकळांभूतीं, न द्वेषी मज न प्रिय ॥' [वामनी गीता.]

,, स्वैरभावें–स्वेच्छेनें.

६ जगत्कल्पना–वामनकृत 'तत्वमाला' श्लोक ११२ पहा.

८ 'अमुक्त स्थळीं'–'नामसुधा' अ० २ वा० स्फु० भा० प० प० ८

श्लोक.

च० ४ श्लोक ११२१३ पहावे. वैकुंठाचे तीन भाग, त्यांतून श्रीभाग मुक्तस्थळ, आणि भू व दुर्गा हे दोन भाग अमुक्तस्थळ, असें पंडितांनीं लिहिलें आहे. अमुक्तस्थळ असे जे पुढें शब्द आले आहेत ते याच अर्थानें सामासिक नाम आहे.

१६ ज्येष्ठ–भागवतकारांनीं जुळे मुलांत मागाहून जन्मलेल्यास ज्येष्ठ मानिलें आहे. परंतु मनुस्मृति याचे उलट आहे. पुराणापेक्षां स्मृति बलवत्तर, म्हणून ज्याचा जन्म पहिला तोच ज्येष्ठ. व्यवहारमयूख पहावा, निर्णयसिंधु पहावा.

१९ मृति–मरण.

४० ही उक्ति कवीची आहे, द्विजाची नव्हे.

४१ भविष्यानुरूपें–श्लोक ४० यांत कवीनें भविष्य दर्शविलें तदनुरूप.

,, वाणी–श्लो० ३९ यांतील उक्ति.

,, तर्जनाभर्जनालागिं–अपकारार्थक भाषणालागीं, निर्भर्त्सनेला. त्या द्विजानें प्रऱ्हादास दुष्ट भाषण बोलण्यास कमी केलें नाहीं–असा भावार्थ.

५२ स्पृहा–इच्छा.

५५ तंतू–वामन 'चित्सुधा' श्लोक २० आणि 'चरमगुरुमंजरी' श्लोक १३ पहा. (दसोडी जें० इत्यादि.)

,, गुरुवराच्या–गुरुवर्य याची व्याख्या वामन 'चरमगुरुमंजरी' श्लोक ९ यांत पहा (सुवर्णीचां० इत्यादि.)

श्लोक.

५५ श्रुति निकर जडीं ब्रह्म दावी–याचा स्पष्टार्थ 'चरमगुरुमंजरी' श्लोक ६।७।८ पहा (न होतं०) श्लोकार्थ. जों (पर्यंत) नर गुरुवराच्या पदरजीं लोळेना (लोळणार नाहीं) तोंपर्यंत हरी तंतूचे आड त्रिभुवनपटाचा पदर असे–जगदानंदकर (अशीं) जीं त्या त्याच्याच करजीं (गुरूच्या करपल्लवांनीं नखाग्रांनीं) श्रुति निकर जडीं ब्रह्म दावी. (मग तें ब्रह्म कळल्यावर) देही (असा)ही विदेही (आणि) अमर (जन्ममृत्युरहित) होय.

६५ भाला–शस्त्रविशेष.

,, नभाला–आकाशाला–भा (तेज) आणि तम (अंधःकार) लागते कीं (स्पर्श करुं–दूषित करूं शकतात काय?) लागत नाहींत. तद्वत् प्रल्हादास शस्त्रें लागलीं नाहींत.

७१ भृगुकुमार–शुक्राचार्यांचे पुत्र (शंड आणि अमर्क.)

७५ शिराणी–लाभ, कौतुक.

७८ हरिसेवाविभवधी–हरिसेवा करणें या ऐश्वर्यातच ज्याची बुद्धि रमली तो.

८१ निजपणीं–आत्मस्वरूपीं, आत्मस्वरूपाचे ठिकाणीं असणारा.

,, जपणी–ध्यास.

,, जड दाविना–जड दावित नाहीं. (जडाचें सत्यत्व मनास भासूं देत नाहीं. जड आणि आत्मा यांतील भेदाची विस्मृति पडत नाहीं–असें तात्पर्य).

श्लोक.

९६ रक्षपाळ–राक्षसांचें रक्षण करणारा.

९७ विश्वपटीं–विश्वरूप वस्त्रामध्यें.

११५ जाणो खड्गदक्षणा–दक्षिण(उजव्या) हस्तांतील खड्गा(तरवारी)प्रमाणें, वधादि कर्मांविषयीं समर्थच जणों.

,, श्रीखंड–चंदन.

,, चंद्ररश्मी–चंद्राच्या किरणांप्रमाणें शीतल.

१२१ त्रिलोकी–तीन लोकांचा समुदाय.

१२२ कबर्य्यंबर–कबरी (वेणी)+अंबर(वस्त्र).

१३० कृपापुंजराशी–हे कृपेच्या सागरा. (येथें पुंज व राशि हे शब्द समानार्थक आहेत).

१३८ करी–या क्रियापदाचा कर्ता काम. या श्लोकांत प्रार्थना म्हणजे मागणें नसून पुढील १३९ श्लोकांत 'काम मनिं न उपजे असें करीं' अशी प्रार्थना आहे. आणि काम उद्भवला असतां तो तनू प्राण सर्वेंद्रियां भारी कष्ट "करी" आणि तेज, लज्जादिकांही हरी. असे कामाचे दुर्गुण या श्लोकांत (१३८)प्रल्हादानें वर्णिले आहेत. 'कामात्संजायते क्रोधो०' या गीताश्लोकावरील वामनी टीका (यथार्थदीपिका) पहावी. सर्व पातकास मूळ काम आहे म्हणून कामाचा (इच्छेचा) उद्भव नसावा असें मागणें मागितलें.

१४० लाहो–छंद.

१४५ स्पृहाद्वेषत्यागें–सुखाची प्रीति आणि दुःखाचा द्वेष टाकिल्यानें.

,, योग–मुख्य तोची योग । कीं ईश्वरी

श्लोक.

चित्तसंयोग ॥ ['यथार्थदीपिका' अ० २ ओवी १०९८ पहा.]

१४५ भलता–कोणीही मनुष्य.

„ प्रारब्धाची–वर लिहिलेला. 'कर्मतत्व' अ० ३ श्लो० ९ पहा.

१४६ जहीं–विश्वांत, जगांत.

„ चिद्रूपा–आत्म्यास, ईश्वरास. ['ब्रह्मस्तुति' च० २ श्लो० २१५ चतुर्थपाद.]

„ कपटपट तंतूस–तंतु सत्य आणि पट मिथ्या; तंतुरूप ईश्वर, आणि पट हें जग, पट मिथ्या म्हणून त्यास कपटपट म्हटलें. ['चित्सुधा' श्लो० २० पहा.]

„ जग हें भुजग–हरि हा पुष्पांचा हार, हार सत्य, आणि भुजग ही भ्रांति जड जगा भुज गा. चिद्रूप, हरि सुमनहारा पाहें. जग आहे हें जड आहे असें मानूं नकोस. चिद्रूप (ईश्वररूप) आहे असें मान म्हणजे तें जग नव्हे तर हरि (ईश्वर) आहे. चिद्रूप म्हणजे पुष्पांचा हार. त्यास जड म्हणणें म्हणजे हारास सर्प म्हणणें होय. ['ब्रह्मस्तुति' च० २ श्लो० ११६.]

गजेंद्रमोक्ष. (पृष्ठें २६२–२६६.)

६ स्वशरण–निजाश्रय.

८ यान–वाहन (विमान).

वामनचरित्र–(पृष्ठें २६६–२७०.)

३ विशारद–जाणता.

१७ पातकपंजरीं–पापरूप पिंजऱ्यांत.

२१ सर्वस्वदानीं–सर्व ऐश्वर्याचें दान करण्यांत.

श्लोक.

३८ जयवाद्यनाद–जय झाला म्हणजे जीं वाद्यें वाजवितात त्यांचा शब्द.

वामनचरित्र (पृष्ठें २७०–२७१.)

२ दुणावला–दुप्पट झाला.

३ अंतवंत–नाश पावणाऱ्या.

४ न्यास–त्याग.

„ कर्मशेंडी–कर्मरूप शेंडी.

भागवतरामायण (पृष्ठें २७२–२८४.)

६ अमृतसंतृप्त–अमृतानें तृप्त.

१२ लब्धमाना–असणारी.

१७ मृतदेह–मेलेलें आहे शरीर ज्याचें तो. (असें विशेषण योजण्याचें कारण त्या राक्षसास शिर नव्हतें.)

९ पवनजसह–मारुतीसहित.

१० वियोगाश्रमातें–वियोगरूप कष्टाला किंवा वियोगाच्या कष्टाला.

३३ निर्विकारी–विकाररहित.

„ दुरतिकाळीं–संकटाच्या वेळीं.

कृष्णजन्म. (पृष्ठें २८५–२८९.)

१ बद्ध–बांधलेला, गुंतलेला, मुक्त नव्हे तो.

५ विमलदृष्टि–पवित्र किंवा स्वच्छ दृष्टि आहे ज्याची तो.

१२ सद्यःप्रसूतजनबालकरूप–नुकत्याच प्रसवलेल्या मनुष्याच्या लेंकराप्रमाणें.

बालक्रीडा. (पृष्ठें २९२–३०३.)

२८ पूर्वोक्तचेष्टाकृतदोष–पूर्वी सांगितलेल्या चेष्टांनीं केलेला दोष.

४२ विरमते–थांबते.

५७ दापी–दाबी.

७६ नेदिति–देत नाहींत.

„ लुंचुनि–उपटून.

९३ एकार्णवामाजि–एका समुद्रामध्यें.

श्लोक.

गोरसहरण. (पृष्ठें ३०५-३०७.)

९ मोहरीनें–मुरलीनें.
,, छेद–भोंक.
,, अंबर–वस्त्र.
१३ मथन–मंथन, घुसळणें.
२१ क्षुधाक्रोधयोगें–भुकेनें आलेल्या रागाच्या योगानें.

वनसुधा. अ० ३ (पृष्ठें ३१९-३२३.)

५ शिशुवृंद–मुलांचा मेळा.
८ भवांबुधिमज्जना–संसारसमुद्रांत बुडणें.
,, साधकशेखर–साधकांमध्यें श्रेष्ठ.
१५ स्वसंस्कारशेषें–आपले संस्कार शिल्लक राहिल्यामुळें.
१६ अतिवामन–फार खुजे.

ब्रह्मस्तुति. (पृष्ठें ३२८–४०४.)

चरण पहिला. (पृ० ३२८-३४७.)

८ सुवेषविधिनें–चांगला वेष धरून.
३१ ज्ञानगर्वनिधि–ज्ञानगर्वाचे साठे, मोठे गर्विष्ठ.
४३ हरिकृपाख्यसुधा–हरिकृपा नांवाचें अमृत.
६५ श्रमगणसमृद्धी–कष्टांची विपुलता.
१०९ विघरोनि–विरून.
११० तदात्मकतेस–तद्रूपतेस, ईश्वरत्वाच्या भावास.
१११ पुरे–पुरतें.
,, अगुणीं–निर्गुण ईश्वरांत.
११३ सचेतन–चेतनागुणानें युक्त. एखादें काम करण्याविषयीं उद्युक्त.
११९ स्वानुभूतिस्वरूप–(स्व + अनुभूति + स्वरूप) स्वानुभवाचें स्वरूप, जीवच ईश्वर आहे अशा अनुभवाचें स्वरूप.

श्लोक.

१२८ अवस्थात्रयातीत–(अवस्था+त्रय+अतीत) तिन्ही अवस्थांहून वेगळा.
१४२ वारिताहे–निवारण करतो.
१५७ वैधव्यस्फुरणें–विधवापणाची आठवण होऊन.
,, क्षौरार्थ–केशवपनाकरितां.
१६४ आत्मसुधासमृद्धी–आत्मस्वरूपाचें ज्ञान हेंच अमृत त्याची विपुलता.
१९० सकलात्मक–सकळांचा आत्मा असा.
,, शरीरी–शरीर धारण करणारा.
१९३ त्रिचरणीं–तीन चरणांनीं, वामनानें (विष्णूनें) तीन चरणांनीं जसें त्रैलोक्य व्यापिलें तसें वामनानें (कवीनें) या तीन चरण ब्रह्मस्तुतीनें त्रैलोक्य व्यापिलें–असा भाव.

चरण दुसरा. (पृ० ३४७-३८६.)

२९ शंकले–शंकायुक्त झाले.
३२ लेखवेना–वर्णन करवत नाहीं.
३४ रोमकूपविवरीं–रोम (शरीरावरील केंस) हेच कूप आणि विवरें यांच्या ठिकाणीं.
८० नरहेतुभूतें–नरहेतूला साधन झालेलीं अशीं.
९६ माले–राहिले.
११३ कर्मतत्वीं–'कर्मतत्व' या नांवाच्या (वामनानें लिहिलेल्या) काव्यांत. 'ब्रह्मस्तुति' लिहिण्यापूर्वीं पंडितांनीं 'कर्मतत्व' लिहिलें होतें असें यावरून दिसतें.
,, 'श्रीकर्मतत्वा'ख्यनिबंधकारें–कर्मतत्व नांवाच्या निबंध लिहिणारानें (वामनानें).

श्लोक.

१९५ तत्वकथानुवादें–तत्वकथेचा अनुवाद करतांना.

१२९ सदाद्वयचिदात्मसुखस्वरूपी–(सत्+अद्वय+चित्+आत्मसुखस्वरूपी) परमेश्वराचें स्वरूप सत् (खरें) अद्वय (एकच) चित् (जाणणारें) आत्म (आत्मरूप व सुखस्वरूप) असें आहे.

१४८ धर्मरक्षा–धर्माचें रक्षण.

१५३ ब्रह्मात्मतास्फुरणरूपिणि–आत्मा ब्रह्मरूप आहे अशा स्फुरणानें युक्त.

,, देहात्मतास्फुरणरूपिणि–आत्मा देहरूप आहे अशा स्फुरणानें युक्त.

१५४ अनीशत्व–ईश्वरत्व नव्हे तें.

,, ईशत्व–ईश्वरपणा.

१५९ पराख्य–'परा'नांवाची.

१८२ मृत्पिंड–मातीचा पिंड (गोळा).

१८६ सुखाभास–सुखाचा आभास (भ्रांति.)

१८७ भयकंपकारी–भय आणि कांप उत्पन्न करणारा.

२१४ प्रकाशक–प्रकाशविणारा.

,, वृत्तिविहीन–वृत्तिविरहित.

२२५ वृत्तिप्रतीति–वृत्तीचा अनुभव.

२३३ व्यर्थनानात्मशंका–अनेक जीव भिन्न भिन्न आहेत ही शंका व्यर्थ आहे.

२३६ कुंभमिथ्यात्व–मडक्याचें असत्यपण.

२३८ अक्षर–क्षय न पावणारा. जगाचा नाश होतो, तुझा (ईश्वराचा) नाश नाहीं. जग उत्पन्न होतें, कांहीं वेळ रहातें व मग नाश पावतें म्हणून तें क्षर. तुला आदि अंत नाहीं. तूं अक्षय आहेसच म्हणून तूं अक्षर.

,, अनित्यवृंद–नित्य नव्हे असल्या वस्तूंचा समुदाय.

श्लोक.

२५८ किमपि तों–तोंपर्यंत (जोंपर्यंत हार हा सर्प आहे असा भास मनाला झाला आहे तोंपर्यंत) किमपि (कांहींतरी) सुख होईल काय? (होणार नाहीं) तर उलट–भय सर्पनिरीक्षणें–म्हणजे सर्प पाहिल्यामुळें भय मात्र वाटेल–असा भाव.

२६६ विषयनिर्मित–विषयांनीं उत्पन्न केलेलें.

२६८ त्रिगुणवात–सत्व, रज, तम, या तीन गुणांची वात (दिव्याची).

,, घृतकामना–कामना (इच्छा) हें घृत (तूप.)

२८८ सकळजीवचिदैक्य–सकल जीवांचें परमेश्वराच्या स्वरूपाशीं ऐक्य.

३०३ उदकभासक–उदकाचा भास करणारा.

३५२ ब्रह्मार्कबोधीं–ब्रह्मरूप सूर्याचा बोध (उदय) होण्यासाठीं.

,, उदयाद्रि–उदयाचळ. (विद्या हाच त्याचा उदयाचळ आहे.)

३६८ मोक्षनित्यपण–मोक्षाचें (मुक्तीचें) नित्यपण (शाश्वतत्व).

४३० परनिष्ठ–अत्यंत भक्ति ठेवणारे.

,, भेदीं–द्वैतावर.

४४४ सत्संप्रदाय–साधूंची रीत.

चरण तिसरा. (पृ० ३८६-४०४.)

२ जिज्ञासु–जाणण्याची इच्छा करणारा.

७ आत्मगत–आत्म्याविषयीं (परमात्म्याविषयीं) मात्र.

,, अन्यविरक्ति–इतर पदार्थांविषयीं विरक्ति.

११४ उत्तीर्णता पावसी–उतराई होशील.

श्लोक.

हरिविलास. (पृष्ठें ४०५–४४४.)

अध्याय पहिला. (पृ० ४०५-४११.)

२ मधुनियां–गर्वरहित करून.

२३ इंद्रनीलद्युति–इंद्रनील मण्यासारखी कांति आहे ज्याची असा (कालिय).

३० जीवविलें–जिवंत केलें.

४० जगजीवन–जगाचें वांचणें, (जगास उपयोगी पडणें) विषामुळें जीवनाचा उपयोग प्राण्यांस होत नव्हता याकरितां तींतील जीवन असून नसून सारखेंच होतें.

४१ नदिं–नदांच्या ठिकाणीं, यमुनानदीवर.

४६ गहन–मोठा, खोल.

४७ उचंबळलें–वर उडालें.

अध्याय दुसरा. (पृ० ४११-४१८.)

१७ उत्पातधाकें–उत्पातांपासून उत्पन्न झालेल्या भीतीनें.

२४ बाळवृद्धादिसेना–लहान मोठे गोपाळ.

२९ तीव्र–अत्यंत.

३३ धरणीतळमंडनें–धरणीतळाचीं भूषणें.

४२ उरगबंधन–सर्पाचें वेष्टण.

५६ निरूपिलें–सांगितलें.

५७ उकलि–काढले.

६० वमतसे–ओकला.

६२ रज्जुसर्प–रज्जूवर (दोरीवर) सर्पाचा भास (तसा ईश्वरावर विश्वाचा भास.)

अध्याय तिसरा (पृ० ४१८-४२२.)

१ मर्दिला–गर्वहीन केला.

३२ कामरूप–सुंदररूपाचा, सुंदर.

४० अंतक–नाश करणारा.

श्लोक.

४४ तांडवाचा–नृत्याचा.

,, जन्मांतक–जन्माचा अंत करणारा. जन्म मृत्यु चुकवणारा.

,, त्रिभुवनेश्वरी–त्रिभुवनाची मालकीण.

अध्याय चवथा. (पृ० ४२२–४२७.)

८ स्वगुरुदेव–आपला गुरु व देव.

१० अलोकप्रकारांत–अलौकिक प्रकारांत.

१८ विषमता–विपरीतपणा.

१९ खलमद–दुष्टाचा गर्व.

,, दंडमिसें–शिक्षेच्या निमित्तानें.

,, त्वदनुग्रह–तुझी कृपा.

,, स्वपतिदुर्मदनाशकनिग्रह–आपल्या पतीचा अत्यंत गर्वाचा नाश करणारा असा दंड.

२१ दंडकर–शिक्षा करणारा.

,, दंडकरीति–शिक्षा करण्याची रीति.

,, क्रमले–घालविले.

२५ अपेक्षुनि–इच्छून.

२८ कृपाविभूति–कृपैश्वर्य, पुष्कळ कृपा.

३६ महाव्रततीव्रता–मोठमोठीं कठिण व्रतें.

३९ जितसाप–जिंकलेला साप.

४३ अजरामरणा–ज्याला जरा व मरण नाहीं तो अजरामरण, त्याचें संबोधन.

५२ रमामनोभिराम–रमेला आनंद देणारा.

अध्याय पांचवा. (पृ० ४२७-४३१.)

३ सकलभूतविभूती–सकल जीवांचें ऐश्वर्य.

८ कारणातीत–कारणापासून वेगळा.

१० सच्छास्त्रसिद्धांत–चांगल्या शास्त्रांतील सिद्धांत.

११ अतींद्रिय–इंद्रियांपलीकडचा.

१८ वाच्य–वाचण्यास योग्य, स्पष्ट केलेला.

श्लोक.

१९ वांच्यांशतावाचक–सांगितलेला अर्थ दाखवणारा.

३६ शिखामणी–शिरोभूषण म्हणून श्रेष्ठ–असा अर्थ.

४७ सेविलास–हा कर्मणि प्रयोग आहे. मी (वामनानें)कर्ता–तूं (ईश्वर) कर्म–सेविलास क्रियापद.

४८ इति विरचित–असा रचलेला.

,, शंबु–पाणी.

अध्याय सहावा. (पृ० ४३२-४३५.)

७ तामस–तमोगुणानें युक्त.

११ तदपि–तरी देखील.

,, नेणत–न जाणतां.

१३ श्लाघ्य–वंद्य, स्तुत्य.

१४ विविधांग–अनेक अंगें धारण करणारा.

१७ कृपानिपुण–कृपा करण्याविषयीं कुशल.

२४ झिडाडुनी–झिडकावून.

,, लवेना–लवत नाहीं, बोलत नाहीं.

३९ सर्वात्मभावें–मी सर्वांचा आत्मा या हेतूनें.

अध्याय सातवा. (पृ० ४३५-४३९.)

२ मदगर्वहीनें–मद आणि गर्व गेला आहे ज्याचा त्यानें. मद (मस्ती) गर्व (अभिमान).

२१ व्रजांगा–व्रजांतील लोकांच्या शरीरांना.

अध्याय आठवा. (पृ० ४३९-४४२.)

४ खलदुर्हृदा–दुष्टांतील दुष्ट अंतःकरणाच्या (कालियाला).

२४ प्रयाणाप्रती–जाण्याला.

श्लोक.

३१ समीरें–वाऱ्यानें. (ज्या पाण्यावरून येणारा वारा लागला असतां.)

अध्याय नववा. (पृ० ४४२-४४४.)

१४ वृषवांसुरांला–बैल व वांसरें यांना.

१६ आवरण–आच्छादन.

वेणुसुधा. (पृष्ठें ४४४-४५७.)

प्रसंग पहिला. (पृ० ४४४-४४८.)

४ अविलंबा–विलंबरहित, लौकर.

१२ विरहिणीजनचित्त–विरहिणी (विरह पावलेल्या) स्त्रियांचें मन.

१८ श्रवणामृता–श्रवणरूप अमृताला, श्रवण करणें हेंच अमृत त्याला.

,, जीवन–वांचण्यास कारण.

२० मल्लवेष–मल्लाचा वेष.

,, तरुपत्रें–झाडाचीं पानें.

२२ पाचारितो–बोलावितो.

३१ अनुचर–दास, सेवक, भक्त.

३३ काम्यें–कामनेचीं.

३७ कृपावलोकीं–कृपावलोकनानें.

,, लतात्वतरूपणातें–लतापण व वृक्षपण यांना.

प्रसंग दुसरा. (पृ० ४४८-४५२.)

२ रुते–गुंतते.

४ आपादकंठ–गळ्यापासून पायांपर्यंत लोंबणारी.

२० मंदगर्जननिमित्त–हळूहळू गडगडण्याचें कारण.

२३ श्रवणभक्तिं–श्रवण भक्ति करतांना.

२४ भक्तिद्वयभाव–दोन प्रकारच्या भक्तीचा भाव.

२६ संगी–सोबती.

३२ पादसेवन–पायांची सेवा (नवविधा भक्तींतील एक भक्ति.)

श्लोक.

३४ कुसुमांजुळी–फुलांची ओंजळ. (अं-
जुळी–अंजली.)

प्रसंग तिसरा. (पृ० ४५२-४५७.)

३४ देवकीगर्भसंभूत–देवकीच्या गर्भापा-
सून उत्पन्न झालेला.

३६ दीप्ती–तेज.

४१ सारा–सगळा.

„ सारा–श्रेष्ठ, उत्तम.

कात्यायनीव्रत. (पृष्ठें ४५७–४६६.)

५ द्वैतसंस्काररूपा–दुजेपणाच्या संस्का-
राला.

७ तदैक्यें–त्याच्या ऐक्यानें.

११ गोपजाया–गोपाळांच्या बायका, ग-
वळणी.

१४ सुधास्वाद–अमृताची गोडी.

२३ कर्मार्पणाचा–कर्म ईश्वरार्पण करण्याचा.

२६ मस्तकार्हत्व–मस्तकीं धरण्याची यो-
ग्यता.

२८ कामुक–कामलुब्ध.

२९ दैवतकल्पकांहीं–दैवताची कल्पना क-
रणारांनीं.

३० फलरूपिणी–फलरूप अशी.

„ स्वनिरूपणीं–आपल्या निरूपणांत, आ-
पल्या कथेंत.

४६ मदनपाशबळें–मदनपाशाच्या योगानें.

४९ कथिले–सांगितलेले.

५१ फळतील–फळ देतील.

५५ वोळला–वळला.

७३ स्वसक्त–आत्मरत.

७४ स्वविहित–आपल्यास योग्य.

७८ चाळवीतो–गोंधळवितो.

९१ चर्या–आचरण.

९३ असिद्धा–सिद्ध नव्हत अशा.

श्लोक.

यज्ञपत्न्याख्यान. (पृष्ठें ४७०–४७९).

१ परिहरी–हरण करतो.

६ गमनाज्ञा–जाण्याचा हुकूम.

४० गवसिलें–धरिलें.

४१ क्लेशी–दुःखी.

६० पढतपशू–पढतमूर्ख.

६२ गृहकूपीं–घर हाच कूप त्यांत.

रासक्रीडा. (पृष्ठें ४७९-५०८.)

७ कृष्णानुरक्ता–कृष्णावर लुब्ध झालेल्या.

९ वाढण–वाढणें.

„ काननीं–अरण्यांत.

१९ स्वजनवर्जित–आपल्या लोकांनीं टा-
कलेले.

३० गृहकारण–घरांतलें काम.

३१ चाळिति–फिरवितात.

३३ आशय–हेतु.

„ कवळे–सांपडते.

„ विकळे–विकळ, विव्हळ.

३७ सकजल–काजळासहित.

६८ चलन–हालचाल.

„ जनानुकारें–लोकांप्रमाणें.

१४० बोधमदान्वित–बोध हाच गर्व त्यानें
युक्त.

१४८ ल्यालिया–घातलेल्या.

१४९ वर्जिलीया–'नको जाऊं' असें सांगि-
तलेल्या, मना केलेल्या.

१६९ अगरुश्रीचंदनें–अगरुनांवाच्या अत्यु-
त्तम चंदनानें.

गोपीगीत. (पृष्ठें ५०८-५१३.)

१० छेदिंजे–तोडून टाकावें.

२८ विहरणें–फिरणें, क्रीडा करणें.

२९ रतोनि–गुंतून.

श्लोक.

२९ क्षोभ–राग, खळबळ.

,, तुतें–तुझ्याकडे (येथें तुतें ही द्वितीया नाहीं. चतुर्थी आहे तरी 'तें' हा प्रत्यय लागला आहे हें लक्षांत ठेवण्यासारखें आहे.)

द्वारकाविजय. (पृष्ठें ५१८-५५१.)

सर्ग पहिला. (पृ० ५१८-५२८.)

८ प्रभुगुणामृताक्षरीं–प्रभु (ईश्वर) त्याचे गुण हेंच अमृत त्याच्या अक्षरांनीं.

९ मौनपर–मुके.

१३ सुदति–सु (सुंदर) आहेत दंत जीचे अशी.

३२ नवरिया–नवऱ्या.

सर्ग दुसरा. (पृ० ५२८-५३४.)

८ कुसुमित–फुललेले.

श्लोक.

सर्ग चवथा. (पृ० ५३९-५४८.)

१३ इतिवादिनी–असें बोलणारी.

,, जनार्तिशयनीं–लोकांच्या दुःखाचें निरसन करणारी.

२१ प्रीतिपंकज–प्रीति हेंच कमळ.

४२ अतत्वार्थवादी–तत्वार्थवादी नव्हे ते, नास्तिक.

७२ प्रमाणानुसारी–प्रमाणास अनुसरून असणारी.

८१ वेद्य–जाणण्यास योग्य.

सर्ग पांचवा. (पृ० ५४८-५५१.)

३१ थारसी–स्थीर होशील.

रुक्मिणीविलास.(पृष्ठें ५५४-५७३.)

२४ पौरुष–पराक्रम.

८६ वदिजे–बोलावें.

---

४. शुद्धिपत्र.

श्लोक.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठ.
	रामजन्म.		
९	नवरात्रीं	नवरात्री	१
१३	तोचि	तों चि	२
१७	कर हेम	करहेम	,,
१८	आणिखी	आणखी	,,
२४	रंगीं (नृत्यांत)	रंगीं (समेत)	३
,,	रामरंग सुखसिंधुतरंगीं	रामरंगसुखसिंधुतरंगीं	,,
३६	मानव लोकीं	मानवलोकीं	४
	अहल्योद्धार.		
१०	श्वापदांचेच पेटे	श्वापदांचें चपेटे	६
११	तनु कंपा पावली	तनुकंपा पावला	,,
२१	माते	मातें	७
३१	मनोगत संपदांतें	मनोगतसंपदांतें	८
४४	कुशले क्षणीं	कुशलें क्षेणीं	९
,,	विरिंचि तनू	विरिंचितनू	,,
,,	टीप (४) यवांकुशचिन्हित पाय	यवांकुशचिन्हित (पाय)	,,
,,	(टीप ५) आकाशीं	वर्षांत	,,
६५	कामना शिला	कामनाशिला	१०
	सीतास्वयंवर.		
११	जरिनें	जरि ने	१२
१३	जरी	जरि	,,
१६	सप्रेम	स्वप्रेम	,,
१७	सकुमार	सुकुमार	१३
२४	निकट	निपट	,,
३२	भव धनुष्या	भवधनुष्या	१४
३३	विध्वस्तकानन दशानन इ.	विध्वस्तकाननदशानन	,,

श्लोक.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठ.
३७	राम रामा	रामरामा	१४
४७	सज्जन मिषें	सज्ज निमिषें	१५
५१	विधिअंड त्रास,	तडतडतडं अंडत्रास (किंवा) तडत-डविधि अंडत्रास	१६
५३	राक्षसांचे	राक्षसांचें	,,
,,	घडघड	धड धड	,,
,,	कांपले	कांपलें	,,
५५	जाची	ज्याची	,,
५९	स्वतनुजा तनु	स्वतनुजातनु	१७
६२	(टीप) परमहंसगती	परमहंसगती	,,
	(संन्याशांना उत्तम गति देणारा)	(संन्याशांची गति)	,,
६४	मुखांबुजा ते	मुखांबुजातें	,,
,,	नृपाच्या	नृपांच्या	,,
,,	मुखांबुजातें	मुखांबु जातें (त्या राजांचें) मुखावरील तेज गेलें	,,
	(१४) टीप मुखकमलास		,,
६७	सुवर्णमुक्तादिसुधा	सुवर्णमुक्तादि (अलंकारांकडे संबंध)	,,
,,	सोनें व मोत्यें इत्यादिकांची कांति	सोनें व मोत्यें आदिकरून	,,
,,	सुधाशुभांगीं	सुधांशुभांगीं	,,
,,	(१७ टीप) मस्तकीं	अमृताप्रमाणें आनंद देणाऱ्या शरीराच्या वेगळ्या वेगळ्या भागांवर	,, ,,
७१	नयनचित्तीं	नयन चित्तीं	१८
७२	दुःख संसार	दुःखसंसार	,,
७९	पूर्ण शांति	पूर्णशांति	१९
९२	तें विधिपिता	ते विधिपिता	२०
१०५	वर्शी	वर्णी	२२

भरतभाव.

२६	भाव	भव	२६
५९	विरंच्यादिकां	विरिंच्यादिकां	२९
,,	वामबाहु सुरता	वामबाहुसुरता	,,

श्लोक.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठ.
६१	वल्कलांबर जटा अभिरामा	वल्कलांबरजटाअभिरामा	२९
६५	अब्द हा निववि	अब्द हो निववि	३१
८८	विरिंच्यादिकांहीं	विरिंच्यादिकां ही	२८

लोपामुद्रासंवाद.

श्लोक.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठ.
४	स्ववाचें	स्ववाचे	३१
१९	करतळ	करतळि	३३
,,	(टीप) ४ हात	८ हात	,,
२४	मजनिमित्यें	मजनिमित्तें	३४

विराटपर्व.

श्लोक.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठ.
१	हर विरिंचि सुरेश्वरानें	हरविरिंचिसुरेश्वरानें	३५
४	कृपा अक्षपाते	कृपाअक्षपातें	,,
८	लोटली	लोटलीं	,,
,,	न	हि	,,
,,	धि रे	न धी	,,
११	द्वंद्व बंधुद्वयातें	द्वंद्वबंधुद्वयातें	३६
,,	हो ये	हो! यो	,,
१२	न याया	नया या	,,
,,	करदुर्मुष्ठि घसरा	करदुर्मुष्ठिघसरा	,,
१५	गोजरी	गोजिरी	,,
१६	मला	मळा	,,
,,	मधुजा	मधु जो	,,
१९	संकट विक्रमा	संकटविक्रमा	३७
२०	अमृतरूप विसारें	अमृत तें परिसा रे	,,
२२	वचन प्रमाणा	वचनप्रमाणा	,,
२८	सैरंध्रि	सैरंध्री	,,
,,	शीलावती	शीलावंती	,,
३०	तुझ्या	तुला	,,
,,	मानसे	सानसे	,,
३२	मनोद्देशिंचा	मनोद्देशिंच्या	,,

श्लोक.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठ.
३३	आणि	अणी	
३४	भीमादिबंधू सहदेपतीनें	भीमादिबंधूसहदेपतीनें	३८
३५	विप्रवराशी	विप्रवरासी	,,
३६	प्रमाणी	प्रमाणीं	,,
,,	प्रमाण	प्रामाण्य	,,
,,	वधु बंधुजनाच	वधुबंधुजनास	३८
३७	याच कि	याचकिं	,,
,,	वरा ने	वरान्नें	,,
३९	वाहींम	वाहीम	,,
,,	नाहीं	नांदे	,,
,,	सकर्मी	स्वकर्मी	,,
४२	अयोग्य	अयोग्य	,,
४४	कर साजो	करसा जो	,,
४९	ठेवीं	ठेवी	३९
५०	रत्नीं नगांचे	रत्नी नगांचे	,,
५५	स्वरुपकाननें	स्वर पिकाननें	,,
५७	कुसमा	कुसुमा	,,
६२	वनप्रिया	वनिं प्रिया	४०
६३	सरता	सरतां	,,
७२	न साह	साहे न	,,
७५	उकलिला	उकलला	४१
७६	गंभीरवेदी गति	गंभीरवेदीगति	,,
,,	त्रिदशानदीसी	त्रिदशानदीसीं	,,
७७	आनंद चित्तें	आनंदचित्तें	,,
७८	निःशाङ्कि	निःशाङ्कि	,,
,,	धनु चंड वाहीं	धनुचंडवाहीं	,,
७९--८२	हे श्लोक असे असावेत:--	केली प्रतिज्ञा नदी उतराया, प्रसाद-नौका तव तातराया।। दे, आपुला बोल खरा करीं हो, प्रसन्न तूं हो-उनि सत्वरी हो! ॥ ७९ ॥ नष्टवास करणी अनुवर्ती, तो युधि-	,,

श्लोक.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठ.
		छिर स्तवी समवर्ती. । होउनी मग प्रतक्ष कृतांतें, दीधलें अभय फार सुतांतें ॥ ८० ॥ अज्ञातवासीं गुण रूप साचें, न आ-ळखे लोचन डोळसाचें.' । ऐशा वरा त्या दिधलें पित्याला, 'साचें करीं' धर्म वदे पित्याला. ॥८१॥ प्रसन्न वैवस्वत बोलिला रे! 'कोणी न जाणे तुमची लिला रे!। राहाल संवत्सर एक मानें,' वरदान ऐसें दिधलें यमानें. ॥ ८२ ॥	४२
८५	आनंदनें	आनंदुनी	,,
८६	रवी समदंड	रवीसम दंड	,,
८७	नयनीकुरंगी	नयनीं कुरंगी	,,
९१	अज्ञातवासाव्हक	अज्ञातवासाव्हय	,,
,,	मत्सरा	वत्सरा	,,
१२	लघुगृहें तीं	लघु गेहें	४४
१३	सघन नगर शाखी	सघननगरशाखीं	,,
१४	शृंखळा देह भातें	शृंखळादेहभा ते	,,
१८	नृपतिमत्सर	नृपतिमत्सरि	,,
२०	ऐसा	ऐसी	,,
,,	प्रकाश वी	प्रकाशवी	,,
,,	ये तसा	येतसां	,,
२३	मान नात्या	मानना त्या	,,
२९	नृपाळा	नृपाळां	,,
३३	शील गौरवा	शीलगौरवा	४६
३४	रक्षती	रक्षिती	,,
३५	बहुरसी	बहु रसीं	,,
३८	फारसें	फारसे	,,
४८	राजगोष्टी	राजगोष्टीं	४७
,,	राज गोष्टी	राजगोष्टी	,,

श्लोक.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठ.
५१	वीळी	वीळी	४७
५२	दिव्य तेज वपुहीन	दिव्यतेजवपु ही न	,,
५७	उदधिरव	उदधि रव	४८
६७	पराक्रमलेशका या	पराक्रमलेशकाया	,,
६९	पुरवा	पुरवीं	,,
७१	रिपू फळकटे	रिपूफळकटे	४९
,,	कर मार्गण धारी	करमार्गणधारीं	,,
,,	करकंकण धारी	करिं कंकणधारी	,,
७२	लोचन	लोचनिं	,,
,,	परम दुर्धर	परमदुर्धर	,,
,,	कोपरहस्त चोळी	कोपरहस्त चोळीं	,,
७४	कस्तुरि तीलकाची	कस्तुरितीलका ची	,,
,,	ले पाई का चरणिं	ले पाईं काचमणि	,,
७५	कौतुक वाणी	कौतुकवाणी	,,
७८	कार्मूक ज्याचें	कार्मूकज्याचे	,,
,,	वेष बुंथी	वेषबुंथी	,,
८१	पाहे	पाहि	,,
,,	विस्मितमुखा	विस्मित मुखा	,,
८३	अंजनासी	अंजनासीं	,,
,,	शीकवी	शीकवीं	५०
,,	नृत्य कारी	नृत्यकारी	,,
,,	जनासी	जनांसीं	,,
८४	मानसा	माणसा	,,
८५	रिपूंचा	रिपूंच्या	,,
९०	हें	हे	,,
,,	चाप सज्जित कळा	चापसज्जितकळा	,,
९६	पावला	पावलां	,,
१०१	मही क्रमीं	महीक्रमीं	५१
१०२	सांडोनि हा	सांडोनियां	,,
,,	हारे	हा रे	,,
१०५	कांतिविभा	कांचनभा	,,
			,,

श्लोक.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठ.
१०५	नृपती रतीचा	नृपतीरतीचा	५१
१११	वाम लाह्यो	वामला ह्यो	५२
११५	आवश्य	अवश्य	,,
११६	भोगिली	भोगिलीं	,,
११७	शीळा	शीला	,,
१२१	देखिलें	देखिली	५३
१२३	निश्चयी	निश्चयीं	,,
१२८	साकार माजीं	साकार मा जी	,,
१२९	महिषीवर संभवाची	महिषा वरसंभवाची	,,
१४२	रूपभागे	रूपभा गे	५४
,,	चातक रूप	चातकरूप	,,
१४३	कनकांगमांतें	कनकांग मातें	,,
,,	तुझ्या	तुझें	,,
१४७	नृप मळा	मजला	५५
१४८	महि	महिं	,,
१४९	हीनपाशीं	हीन पाशीं	,,
१५२	आन	आणि	,,
१५९	हरी प्रिय	हरिप्रिय	,,
४	सावधपूर्व कानें	सावधपूर्वकानें	५६
६		तिसरा चरण चवथा व चवथा तिसरा असावा	,,
,,	निजगुत पदा	निजगुप्तपदा	,,
,,	नवाजी	नवा जी	,,
७	नृपति बळ करी	नृपतिबळकरी	,,
,,	नृपसदनकरी	नृपसदनिं करी	,,
,,	कष्ट निःसारसाळा	कष्टुनी सारसांळा	,,
९	करी	करीं	,,
,,	गुण गोधनांचे	गुणगोधनांचे	,,
१०	रिपुं धीट कदंबका	रिपुधीटकदंबका	५७
,,	जे	जो	,,
,,	रण हरी	रणहरी	,,
,,	करिराज यांची	करिराजयांची	,,

श्लोक.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठ.
१०	समर्पित	समर्पिति	५७
,,	यशो	यया	,,
११	नृप तिची	नृपतिची	,,
,,	नृपतिची	सुसतिची	,,
१२	निशिवासरी	निशिवासरीं	,,
१३	कण पीकदानी	कणपीक दानीं	,,
,,	विराटमत्स्येश्वरयूवतीचे	विराटमत्स्येश्वर यूवतीचे	,,
१४	जो वतीचा	जीव तीचा	,,
१८	पद गती	पदगती	,,
१९	तव	तंव	,,
२०	दुष्टदशाभसी	दुष्टदशाभसीं	,,
२२	कामनांसी	कामनांसीं	५८
,,	काम नासी	कां मनासी	,,
,,	नुरपा हता	सुरुपा हता	,,
२४	नीच करी	नीचकरी	,,
२७	मजला खरा	मज राख रागे	,,
२८	देई	देइं	,,
३३	नाहीं	नाहिं	,,
३८	शुभविग्रही	शुभ विग्रहा	५९
३९	रंजवि	रंजविं	,,
४३	नृपेंद्र महानितीची	नृपेंद्रमहानितीचीं	,,
४४	नेमस्त	समस्त	,,
,,	तयासम ओक	तया समओक	,,
४८	चतुर तरलावण्य	चतुरतर लावण्यअबला	६०
५१	दीनमानी	दीन मानीं	,,
,,	रति दीनमानीं	रवि दीनमानी	,,
५२	कीचकाचा	कीचकाच्या	,,
,,	भय	भयें	,,
,,	कांप तीनें	कांपतीनें	,,
५४	कुश्चल अंगना हो	कुश्चळअंग नाहो	,,
५५	चिराटा किं	चिरा टाकिं	,,

श्लोक.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठ.
५७	चांदतीची	चांदणीची	६०
,,	न रविभा	नखीं भा	,,
५८	व्यर्थ सांगे	व्यर्थसा गे	,,
५९	टाक	ठाक	,,
,,	संगये	संगि ये, संशया	,,
६०	चंद्र कळिसा	चंद्रकळिसी	६१
,,	नभीं ते	न भीते	,,
६१	कृशा कटी	कृशाकटी	,,
६२	निसटावया	निस्टावया	,,
६३	पळ मार्ग	पळमार्ग	,,
६४	निसटोनि	निस्टोनि	,,
६५	शिळा चिंता झाली	शिलाची ते झाली	,,
६९	ताणी	हाणी	,,
७१	आक्रांत	अकांत	,,
,,	लिले ते	लिलेतें	,,
७४	नृप सव्य भागीं	नृपसव्यभागीं	६२
७७	आकांतीं	ऑकांतीं किंवा अकांतीं	,,
७९	तेजराशी	ते जरासी	,,
,,	तेजरासी	तेजराशी	,,
८०	तिची करि निची	गती करणिची	,,
,,	नाशुचि	ना शुचि	,,
८३	असुगी	अश्रुनी	६३
८४	मोघ	ओघ	,,
८५	साहा मयाचा	साहास पाचों	,,
,,	ओकसा	वो कसा	,,
,,	दाहवाया	दहावाया	,,
८८	कांप तीळा	कांपतीळा	,,
८९	संतुष्टचित्तास त्या	संतुष्टचित्ता सत्या	,,
९०	जागे !	जागें	,,
९२	न खरा खुनी	नख राखुनी	६४
,,	मोडोनि	सोडोनि	,,

श्लोक.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठ.
९९	न रस	निरस	६५
१०१	प्रतिपंच	पति पंच	,,
,,	पति पंच सारें	पतिपंचसारें	,,
१०२	जगा	जगां	,,
१०६	पतिव्रताचे	पतिव्रता ते	,,
,,	न वाचे	न वांचे	,,
,,	पतिहीन	पति हीन	,,
१०८	कपि आस नाना	कपिआसनांना	,,
१०९	मंद रागे	मंदरां गे!	,,
,,	पती आहेत ते	पती ऑहेते ('ते' नको)	,,
,,	दुर्जन आसपाशीं	दुर्जनआसपाशीं	,,
१११	सभागे	सभा गे	,,
,,	हा	हा!	,,
,,	नृपती सभा गे	नृप तीस भागे	,,
११२	नीरवाहें	नीरवाहे	,,
११४	जे वयां	जेघवां	,,
,,	राया! संनीध	रायासंनीध	,,
११६	पतीभयें	पती भयें	,,
,,	सानें	साने	,,
११७	थोर वार वा	थोरवार वा (किंवा) थोरवा रवा	,,
,,	वार वा	वारवा	,,
११८	अनंग जा पाहुनि	अनंगजायेहुनि	,,
,,	माते	भा ते	,,
१२२	साजणी गे	सा जनीं गे	,,
१२३	ब्रह्म अंडांत	ब्रह्मअंडांत	६६
१२५	न वाजवी तो	नवाजवी तो	,,
१२६	खिन्न पाणी	खिन्नपाणी	,,
१२८	शोकाकुळींत	शोकाकुलींत	,,
१३१	महाशस्त्र खसरी	महाशस्त्रखसरी	,,
१३२	मानें	माने	,,
,,	चित्र माने	चित्रमाने	,,

श्लोक.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठ.
१३३	वक्रमा	वक्रभा	६७
,,	सखें! दही	सखेद ही	,,
१३४	हाक	वोक किं० ओक	,,
१३५	खळमत्त भीमा	खळमत्तभीमा	,,
१३७	पाश कवळा	पाशव कळा	,,
,,	दीन	दीनें	,,
१३८	मन कमळ	मनकमळ	,,
१४२	नकुलकुल रिपूंचें	नकुल कुलरिपूंचें	,,
१४३	जगती घण्याच्या	जगतीघण्याच्या	६८
१४५	संतोष दष्टि दन इत्यादि	संतोषदष्टिद महामखराज	,,
१४७	लक्षनारी	लक्षणारी	,,
,,	सारसाक्षी	सार साक्षी	,,
१४८	नगा रे!	नगां रे!	,,
,,	गारे	गा! रे!	,,
१४९	तारागणांचा	तारागणांच्या	,,
,,	भाउ भा	भा उभा	,,
१५२	कसे रे!	कसा रे!	,,
,,	सारे	सा रे!	,,
१५४	परिपूजि	परिपूजिं	,,
१५८	शरण वाचा	शरणवाचा	६९
१५९	रणदाव याचा	रण दावयाचा	,,
१६०	धीर सुधारसा	धीरसुधारसा	,,
,,	असार साहे	असारसा हें	,,
,,	विचार शीळे	विचारशीळे	,,
१६१	रसानीकी सानी	रसांनीं कीं सानीं	,,
१६२	नाविक्रमी	ना विक्रमी	,,
१६३	मानस सार सारें	मानससारसा रे!	,,
१६५	खळा	खळ	,,
१६६	पापराशी	पां पराशीं	,,
१६७	दीनां, दीना	दीन, दीन	७०
१६८	पातकी या	पातकीवा	,,

श्लोक.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठ.
१६९	जे सेवितों तो	जें सेवितों तें	७०
„	द्रौपदी सद्गुणभारतीला	द्रौपदीसद्गुणभारतीला	
१७०	लोचनसारसाची	लोचनसारसा ची	„
१७१	चित्त कासारसाक्षी	चित्तकासारसाक्षी	„
१७६	न खरा	नखरा	„
„	परम धान	परम घाते	„
„	न खरा	नखरा	„
१७७	हस्त अग्नींत	हस्तअग्नींत	„
„	दाहवीं तो	दाहवीं तों (किंवा) दाहवीतों	„
१७९	नेत्र अपांग देशीं	नेत्रअपांगदेशीं	„
„	रणांतकपांगदेशी	रणांतक पां गदेशीं	७१
१८३	काम नारे	कां मनारे	„
१८५	मनकामनाहो	मज कामनाहो	„
१८८	सुंदर मानसा	सुंदरमानसा	„
१९७	भागुनि	भोगुनि	„
२०४	दुर्मनी	दुर्मती	७२
२१०	खरपतीतानें	खरि पतीतानें	७३
„	दिव्यक्षणी	दिव्येक्षणी	„
२१२	वीर्यबोधी	वीर्यं बोधी	„
२१४	क्षयानें	क्षया ने	७४
२१६	घटनी	घटनीं	„
„	मृत प्रेत	मृतप्रेत	„
२१७	रक्त टीळा	रक्तटीळा	„
२१९	मत्पती निजकरें	मत्पतीनिजकरें	„
२२१	ठाया	ठायां	७५
„	करी बाळसे	करीबाळसे	„
„	शवरूप अग्रज	शवरूपअग्रज	„
२२२	साकार राजीव	साकारराजीव	„
२२३	कोपांतरे	कोपांतरें	„
२२४	धाकटानुजकटाक्षानें	धाकटानुज कटाक्षानें	„
२२६	अरे ती	अरीती	„
			७६

श्लोक.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठ.
२२६	राती अरे	रातीं अरे !	७६
२२७	दशवळी मूर्तीत	दशवळीमूर्तीत	,,
,,	साशे खरा	सा शें खरा	,,
२२८	घरी तो	घरीतो	,,
,,	व्रजजननिधी देव	व्रजजननिधीदेव निकरीं	,,
२२९	अलियाचा	अलियाच्या	,,
२३०	तें कैसें	ते कैसे	,,
,,	त्यजित	त्यजिति	,,
,,	(श्लोकाचा अंक) १३०	२३०	,,
२३१	वसन लज्जाजतन	वसनलज्जाजतन	,,
,,	संकट घडीं	संकटघडीं	,,
२३२	कहरी	कहरीं	,,
२३३	शव सरी	शवसरी	७७
२३९	बाळा	बाळां	,,
२४२	नृपसभेंत	नृप सभेंत	,,
,,	राज्यजाया	राज्य जाया	७८
२४८	आश्रमी	आश्रमीं	,,
२५३	सुंदर लक्षणेसी	सुंदरलक्षणेसीं	७९
२५४	भी महा गे !	भीम हा गे !	,,
,,	भीम हागे	भी महा गे	,,
२५५	खळाधम दुर्जनाला	खळाधमदुर्जनाला	,,
२५६	मा तेरा तेरा	मातेरा तेरा	,,
२५७	चित्त विमळे	चित्तविमळे	,,
८	न दाहा	वदा हा	८१
१०	देती	देते	,,
११	माते	मा तें	,,
१३	ऐकोनियां रव बरा	ऐकोनी रव बरवा	,,
१७	पतिव्रतमान	पतिव्रत मानतीला	,,
३२	सैरंध्रीमुख चंद्रचातक	सैरंध्रीमुखचंद्र चातकमहागंधर्व	८३
४३	पांडवा	पांडवां	८४
१	जयाचा	जयाच्या	८५

श्लोक.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठ.
१	पद कजा	पदकजा	८५
४	नृपेंद्रबरा	नृपेंद्रवरा	८६
,,	करी	करीं	,,
,,	मानस सारसा	मानससारसा	,,
१०	करी	करीं	,,
१५	विखरणी	विखरणीं	८७
,,	कामनी	कामनीं	,,
२४	नृप गोवनीं	नृपगो वनीं	८८
२५	शक्रसरिचा	शक्रसरिचें	,,
२९	कीं जे	कीजे	८९
,,	इच्छामात्र	इच्छा मात्र	,,
३३	अघडा	अधडा	,,
३६	दळीं	दळीं	९०
४३	संनिद्ध	संनिध	,,
५७	मता	मना	९२
,,	नामता	नामना	,,
५८	याचीनि घाता	यांच्या निघाता	,,
६४	तेन भी	ते नभीं	९३
७१	परीचा रजी	परी चार जी	,,
,,	विक्रमाचा रजी	विक्रमाचार जी	,,
८१	कुरूराज याला	कुरूराजयाला	९४
८७	मोह रावा	मोहरावा	९५
८८	भूमी जया	भूमिंजया	,,
९७	कुरुसैन्यमहारथी	कुरुसैन्य महारथी	९६
१०४	एकासरिलक्षितीसी	एकासरि लक्षितीसी	,,
१११	घरि ती	धरीती	९७
,,	बोल हे	बोलते	,,
१२०	पार्थाचें	पार्थाचे	९८
,,	होते	होती	,,
१२२	आहेते	आहेती	,,
१२४	म्हणोनि	म्हणोनी	,,

श्लोक.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठ.
१२४	करण	करणें	९८
१३७	सपुत्रा	सुपुत्रा	,,
१	पदक जातें	पदकजातें	,,
,,	लगामी	लगामीं	१००
१२	कुरुपती जनसेवकांनीं	कुरुपतीजनसेवकांनीं	,,
,,	पांडव शोधकांनीं	पांडवशोधकांनीं	,,
१५	भव भ्रांततम क्षपा	भवभ्रांततमक्षपा	१०१
२१	गाळती	गाळिती	,,
२२	सैनिक चित्त	सैनिकचित्त	,,
२५	टाकिं	टाक	१०२
,,	टाक	ठाक	,,
,,	विक्रम आगराशी	विक्रमआगराशी	,,
२९	वोपकी रे	वोप कीं रे	,,
३०	धरा या	धराया	,,
३१	नरसारथी रे	नर सारथी रे	,,
३५	हरी संग तीनें	हरीसंगतीनें	,,
३६	तीनदा	तीनदां	१०३
,,	तीनदा रे	दीन दारे	,,
३९	गोहरोनी	गो हरोनी	,,
,,	जों हरोनी	जोहरोनी	,,
४०	आदीकसे	आधीकसे	,,
४१	यौवन बाळसें	यौवनबाळसे	,,
४२	वीती	वी ती	,,
५२	शमिमहाविटपा वरोनी	शमिमहाविटपावरोनी	१०४
५३	नृप सुतास	नृपसुतास	,,
५५	दाखवी ती	दाखवीती	,,
५६	त्रैलोकिचा	त्रैलोकिंचा	,,
५७	ज्याचा	ज्याच्या	१०५
,,	हाकिमा नीज याला	हा किं मानी जयाला	,,
५८	निर्वाण काया	निर्वाणका या	,,
५९	विक्रमीं	विक्रमी	,,

श्लोक.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठ.
६८	उकळली	उकलली	१०५
७२	रेखा रेखित	रेखारेखित	१०६
७३	वज्रतुल्यसमरीं	वज्रतुल्य समरीं	,,
,,	कार्मुकीं	कार्मुकी	,,
७७	शरीचे	सरीचे	१०७
७८	र	रे	,,
,,	प्राप्तलि	पातलि	,,
८१	महिधवांत गति	महिधवान्तगती	,,
८४	तो	त्या	,,
८७	संशय काम	संशयकाम	,,
८९	नाना	ना, ना	१०८
९०	सगुणा कराचीं	सगुणाकराचीं किंवा सुगुणाकराचीं	,,
९३	रिपूनाश व्हातें	रिपूनाशव्हातें	,,
१०३	राज्या	राजा	,,
१०५	दुर्योधनाचे	दुर्योधनाचें	१०९
१०९	दोंतीं	दों तीं	,,
१११	रिपुसी तसे	रिपु सीतसें	,,
,,	का	कां	,,
११२	विषमी शमी	विषमीं समीं	,,
११३	हरी ती	हरीती	,,
,,	वात संदेहरीती	वातसंदेहरीती	,,
११४	टोपले	टोप ले	,,
,,	मान तीसी	मानतीसी	,,
११९	काशवा	का शवा	,,
१२०	प्रळ्य अंतकमेघसा	प्रळयअंतकमेघसा	११०
१२१	स्वकृपापाळणी	स्वकृपापाळणीं	,,
१२२	पंचपुत्रास	पंचपुत्रांस	,,
,,	वी ती	वीती	,,
,,	अशी	अशा	,,
१२७	जीतकी	जीत कीं	,,
,,	वळी तगाया	वळींत गाया	,,

श्लोक.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठ.
१२९	रण तांडवाचें	रण तांडवाचे	१११
१३०	लेखीं	लेखीं	,,
१३१	धीर सिंधू	धीरसिंधू	,,
१३२	मृत्युच रोप रासी	मृत्यु चरी परांसी	,,
१३९	पुतरास भागा	कुमारा सभागा	,,
१४०	वेद् क्रमासी	वेदक्रमासीं	११२
१४२	कीं शिष्य	शिष्य कीं	,,
१४३	नरा जे	न राजे	,,
१४४	कुजाती गुणें	कुजातीगुणें	,,
,,	गावढाळा	गांवढाळा	,,
,,	सोडसी	सोडिसी	,,
,,	शब्द दुर्गंधि नाला	शब्ददुर्गंधिनाला	,,
१४६	कर्म प्रापंचकी	कर्मप्रापंचकीं	,,
१४८	मानसी	मानिसी	,,
१५०	ज्यारीपरी	जारीपरी	,,
,,	दुर्भव द्वंद्व	दुर्भवद्वंद्व	,,
१५३	संकट सारे	संकटसा रे	११३
१५५	शूरा सया वा	शूरास यावा	,,
१५६	देव पाणी	देवपाणी	,,
१५७	दायाद तो राहवी	दायादतोरा हवी	,,
१५९	कुमरा मरा वर	कुमरामरावर	,,
,,	खूणा	खुणा	,,
१६०	पांचामुखा साच कीं	पांचामुखासाच किं	,,
१६३	पितामह पदीं	पितामहपदीं	,,
१७५	भाग द्वयाला	भागद्वयाला	११४
,,	द्विषन्मोहिनीचा	द्विषन्मोहिनीच्या	११५
१८१	तसे	तसें	,,
,,	पाहता	पां हता	,,
१८७	नरर्षभ प्रियकरा	नरर्षभप्रियकरा	११६
१९३	परि छिन्न	परिच्छिन्न	११७
१९४	प्रलयांत युद्ध	प्रलयान्तयुद्ध	,,

श्लोक.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठ.
१९४	शेखी	शेखीं	११७
१९७	देव कीं	देवकी	,,
,,	वसू देवकी	वसूदेव कीं	,,
१९८	तीं तळमंडळीं	भूतळमंडळीं	,,
२००	या दवाची	याादवाची	,,
,,	निरंजनाची	निरंजनाची	,,
२	मान साची	माणसांची	,,
७	सद्गथाचा	सद्गथाच्या	११८
१३	सद्गुरू शाप	सद्गुरूशाप	,,
,,	वांचवीतां	वांचवीता	११९
,,	सद्गुरू क्रोध संताप	सद्गुरूक्रोधसंताप	,,
१४	रिपूदमनी	रिपूदमनीं	,,
१५	हरी राजसा	हरीराजसा	,,
२२	मेघ ओघें	मेघओघें	,,
२३	अकर्णुनी	अकर्णूनि	१२०
२५	म्हणोनि	म्हणोनी	,,
,,	बाण अस्त्रीं	बाणअस्त्रीं	,,
२७	कंदनीं	कंदनि	,,
२८	खग खगाधिप स्वार	खगखगाधिपस्वार	,,
३३	शर कंदन	शरकंदन	,,
३५	सावध दे हो	सावधदेहो	१२१
,,	रणहोत्तम	रण उत्तम	,,
४१	बाहे	बा हे	,,
४५	वाज्या	वा ज्या	१२२
४७	भीत गतीतें	भीतगती तें	,,
५०	हे	हीं	,,
५२	हयधुरंधर दोरे	हयधुरंधरदोरे	,,
५५	शिळे टोप	शिळेटोप	१२३
५९	कल्पांत काळ	कल्पांतकाळ	,,
६५	कंजजअंड पसारा	कंजजअंडपसारा	,,
८१	संतोष	सुतोष	१२४
			१२५

श्लोक.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठ.
८५–८७	हे श्लोक असे असावेत:—	मुख्य तो प्रथित शिष्यसमाजीं, या गुरू सकळदष्टिसमाजी। झुंजणे घडेल सावध राहो, शूर यासम दुजा न धरा हो! ॥ ८५ ॥	१२६
		हा शर क्रमि महाघन वाढी, सर्व मीन समयां धनु वोढीं। जो रिपू कुलहुताशन वारी, कोण तच्छरपराशन वारी ॥ ८६ ॥	,,
		ऐकुनी नरसुधारसवाणी, बोलिली नृपजवाक्य भवानी। ऐशिया त्यजुनी पन्नगराशी, नीघणें उचित मन्नगरासी ॥ ८७ ॥	,,
८८	विरा नीतीकरें	विरांनीं ती करें	,,
,,	परत्रा सरे	परत्रास रे	,,
९०	रणी	रणीं	,,
९३	दुःप्रमानी	दुःप्रमाणी	,,
९४	करकमटानें	करकमठानें	१२७
९५	मोगिले	भोगिलें	,,
,,	ते	तें	,,
९६	कुरुना	कुरुंना	,,
९७	रणमहीजाचा वसी	रणमही जाचांवसी	,,
९९	थीर	धीर	१२८
१०१	कृपामात्र	कृपापात्र	,,
,,	यासरी	यापरी	,,
१०३	परीपाळना	परीपाळणा	,,
१०६	याचा हृडांचा	या चाहडांच्या	,,
,,	चूर्ण	चूर	,,
,,	कर्णादिकांचा	कर्णादिकांच्या	,,
१०९	भ्रमरी	भ्रमती	१२९
११८	कामे	कामें	,,
११९	गजरानी	गरजांनीं	१३०

श्लोक.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठ.
१२२	सामान	सामान्य	१३०
,,	लेखी	लेखीं	,,
,,	टीप ११ गणी	गणीं	,,
१२५	खोंचिले	खोंचिलें	,,
१२६	पाहे	पाहि	१३१
१३६	येरवी	ये रवी	,,
,,	तेंच	तोंच	,,
१३७	निजगुणासरेदक्ष	निजगुणास रे। दक्ष	,,
,,	जनांतका	जनांत का	,,
१३९	असत्कारणी	असत्कारणीं	१३२
१४१	संधीत	संधींत	,,
,,	नराळागि	नरालागिं	,,
१४७	भंगनाकसा	भंगना कसा	१३३
१५२	खगासनभागती	खगास नभागती	,,
१५३	जाळिले	जाळिलें	,,
१५५	घे	घें	,,
,,	ह्यांचा	ह्यांच्या	,,
,,	रिघे	रिघें	,,
१५८	सारे	सारें	,,
,,	उघडि	उघडिं	,,
१५९	उमउनि	उभवुनि	१३४
१६०	दावी	दावीं	,,
,,	उतरी	उतरीं	,,
१६५	एककीं	एक कीं	,,
१६७	अंडज भूज गातें	अंडजभूजगातें	,,
१६८	त्यजोनिया	त्यजोनीयां	१३५
१७४	घेति न	घे तिन	,,
१७८	ज्याचा	ज्याच्या	१३६
१७९	नरी दान विश्वा पदी	नरीं दानवीं श्वापदीं	,,
१८२	तागा	तां गा	,,
,,	हागा	हा गा (किंवा) हां गा	,,

श्लोक.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठ.
१८३	डावला विला	डावलाविला	१३६
१८४	चवीलगा	चवील गा	”
१८५	मानी	मानीं	”
”	सर्वथास्वप्रमाणी	सर्वथा, स्वप्रमाणीं	”
१८६	करांचा	करांच्या (किंवा) करींच्या	”
”	कावरा	कावरा	”
”	तोका	तो का (किंवा.) कां	”
१८८	हिरावली	हरावली	”
”	मोहरावळी	मोहरावली,	”
१८९	सारथी	सा रथीं	”
१९३	न्याहळी	न्याहळीं	१३७
१९५	हरवी	हरवीं	”
”	लावी	लावीं	”
२००	लज्जे	लाजे (किंवा) लजें	१३८
२०४	उजळि	उजळि	”
२०५	सकळा	सकला	”
”	बैसो	बैसों	”
”	सरकळा	सरकला	”
”	नाकोणा	ना कोणा	”
१	मनभवनदी	मग भवनदी (किंवा) मन भवनदी	१३९
५	शक्रमानें	शक्र माने	”
७	समागमरणीं	कायासमागम रणीं	१४०
९	नागह्या मयो	नागह्यांमयां	”
१०	बहुत साकर	बहु तशा कर	”
”	जनदीपक	जन दीपक	”
१३	खडीने	खडीनें	”
”	राजिती	राजती	”
१४	सारे	सारें	”
१६	ध्यातीं	ध्याती	”
१९	द्विषद्दुर्जनी	द्विषद्दुर्जनीं	१४१
२०	हे	हे	”

श्लोक.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठ.
२१	सांगती	सांगसी	१४१
२७	शालीयशी	शाली यशी	,,
३१	नाटिकीअंक ल्याला	नाटकि अंकल्याला	१४२
३२	आनमावा	आजमावा	,,
,,	माथा	माथां	,,
४४	तमारीचे	तमारीचीं (किंवा) तमोरीची	१४४
,,	आनीरमल	आ नीरमल	,,
४७	अक्षेदही लक्षणें	अक्षीं दहील क्षणें	,,
४८	वन	वनिं	,,
४९	म्हणोनि	म्हणोनी	,,
५०	निशिदिनि	निशिदिनिं	१४५
५३	रथि	रथिं	,,
५४	विधिअंडी	विधीअंडीं	,,
५८	दावी	दावि	१४६
,,	पितियाला	पितयाला	,,
६०	पळवामोक्षपाणी	पळवा मोक्षपाणी	,,
६१	त्याचा	त्याच्या	,,
६६	दावी	दावीं	१४७
,,	सर्वा	सर्वां	,,
,,	समज गा	सम जगा	,,
६७	वर मतीं	वरमतीं	,,
६८	निजसखहृदयेचा	निजसखहृदयेच्या	,,
६९	करी	करीं	,,
७०	श्रमकठिणकांटा	श्रम कठिण कांटा	१४८
७१	प्रापंचकीं	प्रापंचकी	,,
७५	शरचंद्राऐसे	शरचंद्राऐसें	,,
,,	जगती	जगतीं	,,
७७	ज्यार ज्याचे	जा रजाचे (किंवा) ज्या रजाचे	१४९
,,	जारज्याचे	जारजाचे	,,
७९	निववीलें	निववीळे	,,
,,	वेळा	वेळां	,,

श्लोक.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठ.
८०	सर्वब्रह्मांडवासी	सर्वब्रह्मांडवासीं	१४९
८३	राजधानीति नेती	राजधानींत नेती	१५०
,,	मन तोषें	मनतोषें (किंवा) जन तोषे	,,
,,	आंगनाला	अंगनांला	,,
,,	सभाआंगनाला	सभाअंगणाला	,,
८५	मिती	मती	,,
,,	भाळ	भाळि	,,
८७	पाही	पाहीं	,,
,,	ना हा	नाहीं	,,
८८	बोधवी	बोधवीं	,,
,,	कामनाला	कामनांला	१५१
८९	प्राणनिःशंकसी	प्राण निःशंकसी	,,
९०	शोकसंचार	शोक संचारपाणी	,,
१००	असी त५नातें	असीतपणातें	१५२
,,	उडुप शीतपनातें	उडुपशीतपणातें	,,
१०१	नखी	नखीं	,,
१०७	भवविधी उगमाळा	भवविधीउगमाला	१५३
११०	वन प्रचंड वराहो	वनप्रचंडवराहो	,,
११६	युवती मेळा	युवतीमेळा	,,
११८	महानंदे	महानंदें	१५४
११९	रिपू श्री हरीस	रिपुश्रीहरीस	,,
१२०	कीं जे	कीजे	,,
१२३	न खर ते	नख रते	,,
,,	जयाचा	जयाच्या	,,
१२५	सोडी	सोडीं	१५५
१२७	है	हैं	,,
१३०	फिरवी	फिरवि	,,
१३१	स्वजन उत्तमकानें	स्वजनउत्तमकानें	,,
१३३	संहरी	संहरी	१५६
,,	लावी	लावीं	,,
१३४	वामन देहो	वामनदेहो	,,

श्लोक.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठ.
	स्थालीपाक.		
२	दुग्धाब्धींत	दुःखाब्धींत	१५६
३	सर्व अभ्यंतरा	सर्वअभ्यंतरा	,,
५	सुभाव धनु	सुभावधनु	१५७
७	देणें	तेणें	,,
	भीष्मयुद्ध.		
१	(टीप ७)–वामनाच्या. बापाचें	वामनाच्या बापाचें	१५७
३	धरीना	धरीं ना	,,
७	यां	म्यां	१५८
९	वानें	वाने	१५९
१०	जणो मारिल आजि	जणों मारिल आज	,,
११	महाशरानीं	महाशरांनीं	,,
१६	कराया	करीं, या	१६०
	जयद्रथवध.		
१	कुंतीसुतें	कुंतीसुतें	१६४
२	ही	मी	१६५
३	इंद्रहि	इंद्रही	,,
७	दूरोनिया	दूरोनियां	,,
,,	यदर्थप्रतिज्ञा	यदर्थ प्रतिज्ञा	,,
१८	असा अरुप	मग रथारुढ	१६७
२७	लील वाचा	लीन वाचा	,,
	शुकरंभासंवाद.		
१०	दीन वदनें	दीनवदनें	१७०
	दंपत्यचरित्र.		
१	गणी	गणीं	१७१
,,	विप्रासवें	विप्रांसवे	,,

श्लोक.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठ.
९	नकरि	नकरिं	१७२
१०	मी नत	मानित	,,
१३	बोलतां बोलिला, श्री	बोलतां, बोलिली श्री	,,
	शुकाष्टक.		
९	भिक्षासनादि	भिक्षाशनादि	१७४
,,	स्वमुखेंचि	स्वसुखेंचि	,,
	दशावतारचरित्र.		
४	राखतील	राखतिल	१७५
,,	दुर्जे नारसिंह (?) ती	दुर्जनासी गति या दमनाची	,,
	ध्यानमाळा.		
६	उर	उस	१७६
,,	टीप ३–जळपान करणारा	जळ आणि पानें	१७७
,,	रतपद्मास	रत पद्मास	,,
	विष्णुध्यान.		
६	टीप ४–पहिली टीप रद्द	४. लक्ष्मी	१७९
८	उपास्यमनोभ्रमरीं	उपास्य मनोभ्रमरीं	१८०
१३	धांवति	धांवति	१८१
१४	भक्ति निमित्त	भक्तिनिमित्त	,,
	भूगोलवर्णन.		
२३	सोडलेली जागा	द्विगुणसहस्र योजनें	१८५
२६	शत्रें	शास्त्रें	१८६
	नामसुधा.		
१४	हृदयविदारी	हृदय विदारी	२०४
२२	भंगें	भंगे	,,
,,	हरिच्या	हरिचीं	,,
२	यमकिंकर वैखरी	यमकिंकरवैखरी	२०५

श्लोक.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठ.
४६	विवशतें न	विवशतेन	२१५
,,	टीप ९–पराधी०	विकल झाला असतां	,,
,,	टीप ५–'वी उपसर्ग	'वी' हा उपसर्ग	२१७
२६	पवन इंद्रिय चित्त	पवनइंद्रियचित्त	२२०
,,	टीप ९ नक्र झाला.)	नक्र झाला	२२३
१६	सेवुनि	होउनि	२२४
२५	युक्त	मुक्त	२२५
३५	परिहरुं	परि हरुं	२२६
५१	सदितिहास विलास	सदितिहासविलास	२२८
६०	प्रकरणश्रवण स्मृति (इ०)	प्रकरणश्रवणस्मृति (इ०)	२२९
,,	टीप १–बापाचें (विष्णूचें)	बापाचे (विष्णूचे)	२३२
२९ ३०	आत्मा प्रिय श्रीहरी	आत्माप्रियश्रीहरी इ० (किंवा) आत्मा प्रियश्रीहरी	२३४
३५	गुरे	मुरे	२३५
३४	करूनि	करूत	२४०
३९	तुच्छफळात्मक	तुच्छ फळात्मक	२४१
१४	यां	या	२४३

नृहरिदर्पण.

श्लोक.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठ.
९	वरषे	वरुषे	२४५
२८	कासयाची	कासयाची	२४८
,,	त्यालों	त्यांला	,,
२९	राजसें	राजसें	,,
३०	चोंर	चोंर	,,
,,	तेयाचे	तेयाचे	,,
३४	मोह रजनी	मोहरजनी	२४९
३५	स्वपर कुमति भेदें	स्वपर कुमतिभेदें	,,
३९	बाबूल	बाभूळ	२५०
५५	जीं	जी	२५१
,,	जो	जों	,,
६५	सोडिते	तोडि तें	,,

श्लोक.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठ.
६६	घात पातें	घातपातें	२५२
१३६	नव्हे	नव्हें	२६०
,,	टीप १२—सुखामुळें कशाचीही	सुखाचीही	२६१
	भागवतरामायण.		
२८	सायकानीं	सायकांनीं	२७५
२९	वधूनीं	वधूंनीं	,,
७	ज्यांत	जात्	२७७
३५	स्मर तदुरतिकाळीं	स्मरत दुरतिकाळीं	२८४
	कृष्णजन्म.		
८	प्रभातें	प्रभाते	२८६
१२	सद्यः प्रसूतजन बालकरूप	सद्यःप्रसूतजनबालकरूप	,,
	मृत्तिकाभक्षण.		
१	चराचर मृत्तिका	चराचरमृत्तिका	२८९
१५	हे	हें	२९१
	बालक्रीडा.		
११	उठउनी	उठवुनी	२९३
५७	त्याचा	त्याच्या	२९८
,,	व्योम कवळी	व्योमकवळीं	,,
,,	दापी	दापीं	,,
६९	अशि	अंशि	३००
,,	आंतडी	आंतडीं	,,
७७	काठीकुमारा	काठी कुमारा	,,
	गोरसहरण.		
१०	करवदनाशी	कर वदनाशी	३०६

श्लोक.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठ.
	उखळबंधन.		
७	दधिभीतरी	दधिभीतरीं	३०८
,,	टीप ७—दह्यांमध्यें	दह्यामध्यें	,,
	वनसुधा.		
१८	मृत्तिकावर्ण वर्णा	मृत्तिका वर्णवर्णा	३१५
३०	जांवळा	जावळा	३२७
३२	शुभागवतांत	शुभागवतांत	,,
	ब्रह्मस्तुति.		
३५	उठें	उठे	३३२
[illegible]	शुचिआत्मबोधीं	रुचि आत्मबोधीं	३३४
,,	टीप १३—ते मल	ते मला	३३५
८९	गुरुकरूनिच	गुरु करूनिच	३३७
१८२	म्या	म्यां	३४६
,,	असें	असे	,,
९	तो	तों	३४८
९०	पूर्वपक्ष यावर टीप उत्तरपक्षाची आहे;	ती रद्द समजावी.	३५६
१०१	जननीं	जननी	३५७
१४५	म्हणो	म्हणों	३६०
१९६	दाउनि	दावुनि	३६४
१९५	हें	हे	,,
२०१	विविधा	विविधां	३६५
२६८	[illegible]त कामना	घृतकामना	३७०
२७६	जाणें	जाणे (टीप जाणतो असावी)	३७१
३१०	नसो निजातो	नसोनि जातो	३७४
३५[illegible]	विचारें	विचारें	३७८
३८५	प्रपंचपरि	प्रपंच परि	३८०
११	विधितत्व	विधि तत्व	३८७
१९	येणेरिती	येणेरितीं	३८८
२५	(२ टिपेंत) निकर्षति	नि कर्षति	३८९

श्लोक.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठ.
५९	करि	करिं	३९३
६६	जनाचें	जनांचे	३९४
११३	मोटी	मोठी	३९९
१२१	श्रोकृष्णभक्ति	श्रीकृष्णभक्ति	४००

हरिविलास.

श्लोक.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठ.
१	भवबंध करी	भवबंधकरी	४०५
२९	खोलपाणी	खोल पाणी	४०८
३४	काळियाह्रदिं	काळिया ह्रद	४०९
३६	गरळागळ आहे	गरळानळआहे	,,
३९	तथाहि	तथापि	,,
३३	जलज वज्र यवांकुश	जलजवज्रयवांकुश	४१४
३६	मनिच्या	मनिंच्या	४१५
३८	जावरि	ज्यावरि	,,
४८	गोपिकानीं	गोपिकांनीं	४१६
५३	व्रजलोकपाला	व्रजलोकपाळा	४१७
,,	कपाला	कपाळा	,,
५५	स्वहेतु जन	स्वहेतुजन	,,
१	पाहे	पाहें	४१८
९	सांवरीतो	सांवरी तो	४१९
,,	वेगें, वरी तो.	वेगा, वरीतो.	,,
२०	फणिकाळियाचे	फणि काळियाचे	४२०
२१	क्रूरनयनीं	क्रूर नयनीं	,,
६	पसरती	पसरिती	४२२
१४	देशीं	देशी	४२३
२८	कृपाविभूतीं	कृपाविभूती	,,
३५	बहु	बहू	४२५
४७	उत्संखलाला	उत्संखलाला	४२६
३	सकळभूतविभूतीं	सकळभूतविभूती	४२७
११	जाची	ज्याची	४२८
१७	तें हें	ते हे	४२९

श्लोक.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठ.
२०	टीप ३—ढाली	ढाळी किंवा ढाहळी	४२९
३२	श्याम सुंदर बरा	श्यामसुंदरवरा	४३०
३३	जास्तव	ज्यास्तव	,,
३६	प्रद्यम्न	प्रद्युम्न	,,
४२	वर्तंडनी	वर्तवुनी	४३१
१०	गरुडासनांहीं	गरुडासना ही	४३२
१३	जा	ज्या	४३६
२३	जा	ज्या	४३७
३८	शामल	श्यामल	४३९
३९	नाव	नांव	,,
२५	सोयिरे	सोयरे	४४१
२६	चालिलीं	चाललीं	,,
३६	जना	जनां	४४२
१	हृदि नीर्हृदा दवडितांचि	हृदिनी हृदा दवडितांचि	,,
८	टीप २१—वासवोध्याने	वासवोद्याने	४४३
९	न अकळें	न अकळे	,,
,,	धरीं	धरी	,,
१२	भोंवतां	भोंवता	,,
१७	यमुनान्हृदयांत	यमुनान्हृद यांत	४४४
१५	आनंदनाम	आनंद नाम	,,

वेणुसुधा.

१९	आणिखी	आणखी	४४६
२९	आणू	आणूं	४४७
३३	मोक्षकाम्यें	मोक्ष काम्यें	४४८
३६	दीसे	दिसे	,,
१३	अन्यारत	अन्यारिति	४५०
,,	नारी	(टिपेंत स्त्री आहे, स्त्रिया पाहिजे)	,,
२३	वर्जतो	वर्जितो	४५१
२७	अनंत सामर्थ्य	अनंतसामर्थ्य	४५२
२०	मृगकृष्ण	मृगकृष्ण	

श्लोक.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठ.
२५	नाथ	नाथें	४५४
,,	हरिणी गणा	हरिणीगणा	,,

कात्यायनीव्रत. (प्रथम)

श्लोक.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठ.
१२	सुमध्यमातें	सुमध्यमांतें	४५८
३५	अनात्मत्व	अनामत्व	४६०
४३	त्याचा	त्याचाचि	४६१
४६	नदान परी	न दीनपरी	४६२
५४	करितसा	करितसां	,,
,,	वदतसे	वदतसें	,,
५५	टीप २४–रत्नाची	रत्नांचीं	,,
५९	हाते	होतें	४६३
८५	जो	तो	४६६
९४	प्रवृत्ति प्रसगांत	प्रवृत्तिप्रसंगांत	,,

कात्यायनीव्रत. (द्वितीय.)

श्लोक.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठ.
९	निजवंश शरीर त्रपा अभिमानें	एक शब्द असावा	४६८

यज्ञपत्न्याख्यान.

श्लोक.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठ.
९	शुभजनीं	शुभ जनीं,	४७०
१३	टीप ९–थारे	थोर	४७२
२९	सजल जलद गात्रें	सजलजलदगात्रें	४७४
,,	तैसी, जें	तैसीं जीं	,,
४३	करी	करीं	४७६
६९	आम्हा	आम्हां	४७९
	टीप मागील ९ ओळ १२ सिद्धांता-प्रमाणें	‘सिद्धांताप्रमाणें’	४८०

रासक्रीडा.

श्लोक.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठ.
४	टीप १७–औषधीश, ओषधिनाथ	औषधीश, औषधीनाथ	४८०
४२	तेंचि	तें च्चि	४८६

श्लोक.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठ.
४६	अभयप्रदासि	अभयप्रदासी	४८७
५६	म्हणुनि	म्हणूनी	४८८
६४	ते, हट	तें, हठ	४८९
६७	हरी तो	हरीतो	४९०
७९	सांपडूनि	सांपडूनी	४९१
८०	रात्री	रात्रीं	४९२
९२	करुनि	बघुनि	४९३
९६	लोळती	लोळ ती	,,
९८	मत्सर समीर	मत्सरसमीर	४९४
१००	तों	ते	,,
,,	सकळा	सकळां	,,
१०३	तीचे	तीचे	,,
११०	रतीचें	रतीचे	४९५
११९	पुसो	पुसों	४९६
१२१	१॥२१	११२१	४९७
१२२	त्यासि	त्यांसि	,,
१३८	मनोभिमानीं	मनोभिमानी	४९९
१४३	व्रजपति यशगंगे	व्रजपतियशगंगे	५००
१४६	गमाविले	गमाविलें	,,
१४९	तथापि	तथापी	,,
,,	हरिगुणाचें कीर्तन	हरिगुणांच्या कीर्तना	,,
१५६	न	ना	५०१
१५७	अभंग	पद	५०२

गोपीगीत.

१३	व्रजजनांचिया	व्रजजनांचिया	५१०
३०	आठव्	आठवूं	५११
४१	बंधुतें	बंधूतें	५१२

कंसवध. (प्रथम)

४	स्त्रीजना	स्त्रीजनां	५१४
५	नारीजना	नारीजनां	,,

श्लोक.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठ.
१०	अवलोकीं	अवलोकी	५१५
१९	स्वावलोकीं	स्वाद लोकीं	५१६

कंसवध. (द्वितीय)

१	रंग भूमी	रंगभूमीं	५१७

द्वारकाविजय.

११	साधूजना	साधूजनां	५२१
१६	जाणें	जाणे	५२२
१७	सर्वा जना	सर्वा जनां	५२३
१९	बांधे	बांधीं	,,
३३	कमलेक्षणातें	कमलेक्षणांतें	५२५
३७	हें	हे	५२६
३९	जनाला	जनांला	,,
४०	जनाच्या	जनांच्या	,,
४४	पंक्तीतया	पंक्तींत या	,,
५१	प्रेमअंबु भरिं	प्रेमअंबु भरि	५२७
५४	सर्वलोका	सर्वलोकां	,,
३	स्वकानीं	स्वकांनीं	५२८
७	धरिवे	धरवे	५२९
२५	टीप १८–वरची टीप	पृ० ५३८ टीप १३	५३१
२६	जे	जें	५३२
८	सिद्धिमुक्ति प्रदासीपरी	सिद्धिमुक्तिप्रदासी परी	५३५
३४	त्याहीं	त्याही	५३६
१३	कोणके	कोणेके	५३९
,,	मनीं	मनी	५४१
२४	देहा	दे हा	,,
४६	प्रधानांगना	प्रधानांगता	५४३
४७	होतो	हो तो	५४४
६१	वेणीं	वेंणी	५४५

श्लोक.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठ.
६६	नादे	नांदे	५४५
८८	यांला	यांना	५४७
७	पाहें	पाहे	५४३

रुक्मिणीविलास.

श्लोक.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठ.
३	हें	हे	५५४
११	माजी, क्षुद्रघंटासमाजी	माजीं, क्षुद्रघंटासमाजीं	५५५
,,	सन्निद्धा	सन्निधु (किंवा) सन्निधा	५५६
१९	आटयासि	आढयासि	५५७
२५	स्वलाभे असतो	स्वलाभें असतों	५५८
१०६	स्मृतिकुत्सित	स्मृति कुत्सित	५६७

मुकुंदविलास.

श्लोक.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठ.
४४	टीप १६–अलंकारचे	अलंकारांचे	५[illegible]१
५०	टीप १६–खोकर	खोडकर	५८२
६५	टीप २०–पहा.	पहा.)	५८५
६६	तें	ते	,,
१९	टीप–निर्भय	निर्भयपणाला	,,
	अंक चुकला आहे–२८६	५८६	५८६
	मागील टीप २५–तव्हां	तेव्हां	,,